

Goran Buturac, znanstveni savjetnik na
Ekonomskom institutu Zagreb

**ULAGANJE U INOVACIJE
I ZNANJE KLJUČ JE
GOSPODARSKOG USPJEHA**

Dejan Kovač,
ekonomski analitičar

**HRVATSKA NE GUBI
SAMO LJUDE, NEGO
I VLASTITU BUDUĆNOST**

UDIO RASHODA ZA MIROVINE U BDP-U U 2025. GODINI
IZNOSIO DESET POSTO

**TKO PLAĆA HRVATSKE
MIROVINE I KAKO OSIGURATI
DOSTOJAN ŽIVOT U STAROSTI**

**Dječji vrtić
GUMBĚK**

Beletinec, S. Radića 77
42214 Sveti Ilija
042 768 004
djecjivrticgumbek@gmail.com
www.dv-gumbek.hr

DC mont

PVC I ALU VRATA I PROZORI
OGRADE · GARAŽNA VRATA

Branovečka cesta 110 · 10040 Zagreb · 091/2984-526 · drazen.cvatkovic@gmail.com

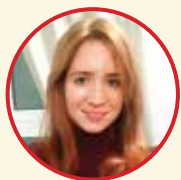

LOFT 19
DIGITALNA MARKETINŠKA AGENCIJA

DIGITALNA STRATEGIJA
PERFORMANCE MARKETING
PRODUKCIJA SADRŽAJA
DIZAJN
SAVJETOVANJE
SOCIAL MEDIA MARKETING

Radnička cesta 1a · 10000 Zagreb
098 312 926, info@loft19.co, www.loft19.co

GOSPODARSTVO POD PRITISKOM: NIJE SVE TAKO CRNO

Vladana Kovačević
novinarka

Kraj prvog tromjesečja ove godine ostat će zapamćen kao razdoblje kad se zbog snažnog rasta cijena energenata, potaknutog ratom na Bliskom istoku, ponovno otvorilo pitanje stabilnosti opskrbnih lanaca, čime je dodatno pojačan inflacijski pritisak koji se tek počeo smirivati nakon prethodnih kriznih razdoblja. U takvom okruženju vodeće svjetske institucije počele su revidirati prognoze gospodarskog rasta, a posljedice tih globalnih kretanja nisu zaobišle ni Europu.

Gospodarstva eurozone, već osjetljiva na kretanja cijena energije, našla su se pod dodatnim pritiskom, a rizik usporavanja industrijske aktivnosti postao je izraženiji, osobito u vodećim gospodarstvima poput Njemačke. U takvom kontekstu i hrvatsko gospodarstvo, snažno povezano s europskim tržištem, ulazi u razdoblje povećane neizvjesnosti. Na to ukazuje i činjenica da je inflacija u Hrvatskoj u ožujku ove godine ubrzala rast na 4,8 posto, u odnosu na isti mjesec lani, te dosegla najvišu razinu još od listopada 2023. godine.

U takvim uvjetima posebno se osjeća utjecaj na najosjetljivije skupine, među kojima su i umirovljenici. Iako se mirovine u Hrvatskoj obično usklađuju s kretanjem cijena i plaća, te prilagodbe često zaostaju za stvarnim troškovima života. U ožujku 2026. taj se jaz ponovno produbio, jer rast mirovina nije pratio ubrzanje inflacije potaknuto poskupljenjem energenata i hrane. Zato su mirovine glavna tema novog izdanja mjesečnika *Financije.hr*.

Uz to, intervju s Goranom Buturcem iz Ekonomskog instituta i ekonomistom Dejanom Kovačem pružaju dodatan uvid u stanje hrvatskog gospodarstva, a razgovor s predstavnikom tvrtke Alma Career Croatia, koja stoji iza brenda *MojPosao*, otkriva kakvo je stanje na tržištu rada i koji su novi trendovi zapošljavanja.

Naime, u trećem mjesecu ove godine rast cijena energenata i sirovina na svjetskom tržištu utjecao je i na tržište rada, jer je smanjio prostor za nova zapošljavanja, osobito u industriji i energetske intenzivnim sektorima. No nije sve tako crno. Prema Državnom zavodu za statistiku (DZS), krajem ožujka 2026. u Hrvatskoj je blago porastao broj zaposlenih na mjesečnoj razini,

pa ih je tako bilo 1,7 milijuna, ali ih je na godišnjoj razini bilo manje za 1,4 posto. Istodobno je broj nezaposlenih pao, pa je stopa registrirane nezaposlenosti iznosila 4,3 posto. Kombinacija niske nezaposlenosti, uz slabiji rast zaposlenosti, nagoviješta da se tržište rada stabilizira, ali i dalje ostaje kronični manjak radne snage u pojedinim djelatnostima.

Pored manjka radne snage, primjećuje se i manjak žena u poduzetništvu. Poduzetnice se i dalje suočavaju s izazovima poput otežanog pristupa financiranju i slabije zastupljenosti u visokoprotivnim djelatnostima, pa ih je zbog toga bitno podržavati i pružiti im veću vidljivost. Zato su *Financije.hr* u ožujku upriličile drugo izdanje inicijative "Uspješne žene". Tom prilikom je dodijeljeno 150 priznanja poduzetnicama koje su svojim dugogodišnjim radom i trudom ostavile snažan trag u hrvatskom gospodarstvu, a više o tom događaju možete pročitati u našem mjesečniku.

Još jedna zanimljiva tema našeg mjesečnika je financijsko savjetovanje. U uvjetima koje smo već spomenuli, a koji su obilježili kraj prvog tromjesečja, od pojačanih inflacijskih pritisaka i rasta cijena energenata, do usporavanja globalnog gospodarstva i stanja na tržištu rada u Hrvatskoj, ta tema dobiva dodatnu važnost. Tu se posebno ističu tvrtke i organizacije koje pomažu ljudima da preuzmu nadzor nad svojim financijama.

Obradili smo i trend postupnog odmicanja od gotovinskog plaćanja prema bezgotovinskim i digitalnim oblicima transakcija. Sve veća zastupljenost mobilnog bankarstva, kartičnog plaćanja i instant prijenosa novca mijenjaju navike potrošača i dodatno povećava transparentnost financijskih tokova. Tu je bitno spomenuti i kriptovalute poput bitcoina, na koje mnogi gledaju kao na izrazito nestabilan oblik ulaganja. Iako još uvijek nije realno govoriti o potpunom nestanku gotovine, jasno je da će u budućnosti digitalni novac i decentralizirani financijski sustavi imati sve važniju ulogu.

Planiramo i dalje pratiti i analizirati najvažnije trendove koji oblikuju svakodnevni život građana i poduzetnika. Zato vas pozivamo da ostanete naš vjerni čitatelj ili čitateljica i nastavite se informirati kroz stručne članke o gospodarskim kretanjima u Hrvatskoj i svijetu.

Sadržaj

20 TEMA BROJA

8 VIJESTI

16 POREZNI KALENDAR

20 TEMA BROJA

Tko plaća hrvatske mirovine i kako osigurati dostojan život u starosti

28 INTERVJU

Goran Buturac, znanstveni savjetnik na Ekonomskom institutu Zagreb

Ulaganje u inovacije i znanje ključ je gospodarskog uspjeha

32 INTERVJU

Dejan Kovač, ekonomski analitičar

Hrvatska ne gubi samo ljude, nego i vlastitu budućnost

36 INTERVJU

Alen Mrvac, specijalist za odnose s javnošću Alma Career Croatia

Gradimo tržište rada koje je transparentnije, dostupnije i pravednije

40 USPJEŠNE ŽENE

Zanimljiva predavanja i korisni savjeti na drugom izdanju konferencije "Uspješne žene powered by Financije.hr"

46 PODUZETNIŠTVO

Imamo znanje i sposobnost ponuditi rješenja koja su konkurentna i izvan trenutnih tržišta

50 POSAO

Koje su najpopularnije mjere financijske pomoći za zapošljavanje?

28 INTERVJU

32 INTERVJU

54 FINANCIJE

Od dugova do sigurnosti:
Tko pomaže građanima kad
financije “izmaknu kontroli”?

59 FINANCIJE

Je li društvo bez gotovine
realna budućnost Europe?

62 KRIPTOVALUTE

Što naftni šokovi čine
kriptovalutama?

FOTOGRAFIJA S NASLOVNICE:
MAGNIFIC

66 ZANIMLJIVOSTI

IMPRESUM

Izdavač: INFO Financije d.o.o.

Web: www.financije.hr

Izvršni direktor: Danijel Farkaš

Adresa: Kušlanova 27, 10 000 Zagreb

E-mail: redakcija@financije.hr

Telefon: 095/3998-171

OIB: 52022283876

MBS: 081507666

Broj računa: HR7724020061101183867
ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.

Novinari

Vedran Harča, Vladana Kovačević,
Igor Ilić, Kristina Šerić Smolčec
i Ivanka Bukulin Zlatović

Lektor

Miroslav Vukmanić

 Financije.hr

Layout

studio triD

Tisak

Printera Grupa d.o.o.

Položnica 2A, 10 431 Sv. Nedelja

Multiparking

Ako imate potrebe za dodatnim parkirnim mjestima **sustavi**

Prilaz Ivana Visine 3, 10020 Zagreb
098 207 575, info@multiparking.hr, www.multiparking.hr

PARKERI · PARKIRNI AUTOMATI · PARKIRNE PALETE
OKRETNNA PLOČA · AUTOMATSKI PARKERI · DODATNA OPREMA

Dragutina Domjanica T7a 47000 Karlovac
047 413 313
099 4505 002 098 241 605
mkservisdizala@gmail.com

TISAN d.o.o. *Tehnička ispitivanja i analize*

Putecka 13 51000 Rijeka
Tel / Fax: +385 (0)51 634 284 Mob: +385 (0)99 2146 195
info@tisan.hr tisan@rit-com.hr www.tisan.hr

RADIOGRAFSKO ISPITIVANJE MATERIJALA I ZAVARENIH SPOJEVA
ISPITIVANJE MATERIJALA I ZAVARENIH SPOJEVA ULTRAZVUKOM
ISPITIVANJE MATERIJALA I ZAVARENIH SPOJEVA MAGNETSKIM ČESTICAMA
ISPITIVANJE MATERIJALA I ZAVARENIH SPOJEVA PENETRIRajućIM TEKUĆINAMA
MJERENJE DEBLJINE ULTRAZVUKOM
VIZUALNI PREGLEDI
ISPITIVANJE NEPROPUSNOSTI VAKUUMOM
ISPITIVANJE TVRDOĆE MATERIJALA I ZAVARENIH SPOJEVA
METALOGRAFSKA ANALIZA STRUKTURE MATERIJALA
ISPITIVANJE I NADZOR IZVOĐENJA ANTIKOROZIJSKE ZAŠTITE
MJERENJE ZAOSTALOG MAGNETIZMA
ATESTACIJA ZAVARIVAČA
NADZOR PRI ZAVARIVANJU

PUSTAJ-PROM

KNJIGOVODSTVENI
SERVIS

Repišće 36/1
10450 Jastrebarsko
091 504 04 77
ivankapustaj@gmail.com

Ribarska obala 4
51512 Njivice

+385 51 867 740

info@miramarenjivice.hr
njivicemiramare@inet.hr

www.miramarenjivice.hr

DALMATINO 2

OBRT ZA PRIJEVOZ
PUTNIKA BRODOM

Luka 1 21480 Rukavac
099-508-4029
d.karuza82@gmail.com

INA DOBILA DOZVOLU ZA ISTRAŽIVANJE NAFTE I PLINA NA DVA NOVA ISTRAŽNA PROSTORA U HRVATSKOJ

INA je na međunarodnom natječaju za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika dobila dozvolu za dva nova istražna prostora u panonskom prostoru Hrvatske.

Prva istražna faza za oba prostora trajat će tri godine, tijekom kojih će se provoditi geološka i geofizička istraživanja s ciljem potvrđivanja potencijala za otkrivanje novih ležišta nafte i plina, priopćili su iz te tvrtke. Prostor Sava-10/1 ima površinu od 1.848 četvornih kilometara i prostire se na tri županije. To su Brodsko-posavska, Osječko-baranjska i najvećim dijelom Vukovarsko-srijemska.

Prostor Drava-02/02 površine 1.732 četvornih kilometara obuhvaća dijelove Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske i Virovitičko-podravске županije.

Tijekom prve istražne faze provest će se 3D seizmička snimanja te izbušiti istražne bušotine.

“Iznimno smo zadovoljni što smo na natječaju dobili dozvolu za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika za ova dva istražna prostora. Riječ je o područjima s prepoznatim geološkim potencijalom, a provedbom planiranih aktivnosti dodatno ćemo povećati mogućnosti za otkrivanje novih količina ugljikovodika. Dobivanjem dozvola Ina je izgradila po površini najveću poziciju dozvola za istraživanje i proizvodnju u Hrvatskoj, uz već postojeću dozvolu za istražni prostor Drava-03 te blok s manjinskim udjelom Sava-07.” — izjavio je operativni direktor sektora Istraživanja i proizvodnje nafte i plina u INA-i Josip Bubnić.

Nakon završetka prve istražne faze na novim prostorima, ugovor omogućuje produženje istražne faze za dodatne dvije godine, tijekom kojih je moguć nastavak istražnih aktivnosti. Ukupna planirana ulaganja u oba istražna prostora ugljikovodika vrijedna su više desetaka milijuna eura, te mogu doprinijeti daljnjem jačanju energetske sigurnosti Hrvatske, ocjenjuju u INA-i.

INA danas u području istraživanja nafte i plina posluje u Hrvatskoj i Egiptu. Osim rafinerijom u Rijeci i održivim alternativnim djelatnostima u Sisku, INA raspolaže maloprodajnom mrežom s više od pet stotina benzinskih postaja u Hrvatskoj i susjednim zemljama.

FOTO: FREEPK

S&P PODIGAO HRVATSKI KREDITNI REJTING NA “A” UZ STABILNE IZGLEDE

Agencija S&P podigla je dugoročni kreditni rejting Hrvatske s “A-” na “A” uz stabilne izglede, zbog jačanja gospodarske otpornosti i dugoročnih izgleda za gospodarski rast kao posljedice stalnih reformi te uz podršku instrumenta za oporavak i otpornost Europske unije.

Hrvatskoj se u prednost ubraja i očekivano pristupanje Organizaciji za europsku suradnju i razvoj (OECD), za što se službeni Zagreb nada dovršiti pregovore do kraja ove godine. To je najveći kreditni rejting Hrvatske u povijesti.

Prema procjeni kreditne agencije, Hrvatska bi od ove do 2029. godine mo-

gla imati stabilan rast od u prosjeku 2,7 posto godišnje. Kako se navodi u novom izvješću o rejtingu, stabilni izgledi odražavaju ravnotežu između otpornog gospodarskog rasta i deficita tekućeg računa koji se financira priljevima što ne stvaraju dug. Pritom se očekuje da će fiskalni manjak ostati umjeren.

S&P preporučuje i mjere za jačanje gospodarskog okvira, a to uključuje jačanje pravosudnog sustava, poboljšanje obrazovanja i zdravstvene skrbi te daljnje proširenje izvozne baze.

“Turizam, oporavak izvoza i fondovi EU-a podržat će gospodarski rast. Prema našem mišljenju, američke carine mogle bi stvoriti sekundarne učinke na Hrvatsku putem njezinih ključnih trgo-

FOTO: FREEPK

vinskih partnera iz EU-a, budući da je izravna izloženost Hrvatske SAD-u relativno mala.” — napominje se u izvješću.

Turizam bi trebao ostati ključni faktor rasta, no također se predviđa da će uz potporu europskih sredstava za oporavak i otpornost te pristupanja OECD-u Hrvatska stvoriti bolje investicijske mogućnosti u infrastrukturu, energetiku i digitalizaciju.

Jedna od tri vodeće svjetske kreditne agencije je ocijenila i da Hrvatska poduzima određene korake za rješavanje pitanja pada broja stanovnika, uz napomenu da se iseljavanje polako smanjuje, a useljavanje blago povećava.

Očekivano, predsjednik hrvatske Vlade Andrej Plenković pohvalio se da podizanje kreditnog rejtinga odražava reformske napore njegovoga tima.

“Svaki iskorak naprijed je jedan novi signal za sve koji žele poslovati i investirati u Hrvatsku. Na taj način možemo reći da smo itekako zadovoljni ovim izvješćem, koje predstavlja potvrdu naših reformskih napora. Naravno, to nam je i poticaj za daljnji predan rad na jačanju hrvatskog gospodarstva i omogućavanju njegovog rasta.” — prenosi Hina Plenkovićeve riječi s konferencije za novinare.

Po njegovim riječima, Hrvatska je sada na radaru svih ozbiljnih investitora koji znaju da dolaze u uređenu zemlju, sa snažnim pravnim sustavom, predvidivim poreznim sustavom te administracijom koja se učinkovito i korektno odnosi prema zahtjevima.

PETROKEMIJA U GUBICIMA, SMANJUJE TEMELJNI KAPITAL I NAJAVLJUJE DOKAPITALIZACIJU

Glavna skupština Petrokemije prihvatila je prijedloge uprave i većinskog vlasnika Yildirim Grupe o sanaciji gubitaka smanjenjem temeljnog kapitala, te pripremi dokapitalizacije.

Uprava je izvijestila da su 31. prosinca 2024. evidentirani gubici u iznosu od 121,77 milijuna eura, dok je temeljni kapital iznosio 147,75 milijuna eura. Nakon djelomičnog pokrića gubitaka iz rezervi kapitala, nepokriveni gubitak iznosio je 101,29 milijuna eura.

Dioničari su jednoglasno prihvatili prijedlog o pojednostavljenom smanjenju temeljnog kapitala zbog pokrića gubitaka. Tom odlukom temeljni kapital smanjen je na 46,46 milijuna eura. Među

dioničarima je i država, odnosno Vlada Republike Hrvatske, koja drži kontrolni paket od dvadeset i pet posto plus jedne dionice u Petrokemiji.

Predstavnici uprave na skupštini su istaknuli da je pokriće gubitaka potrebno zbog očuvanja financijske stabilnosti i dugoročne održivosti poslovanja tvrtke. Naglašeno je i kako se negativni poslovni rezultati očekuju i za 2025. godinu, uz procjenu da bi se slični trendovi mogli nastaviti i u 2026. godini. Zbog toga je najavljena dokapitalizacija uplatom novih novčanih sredstava, kako bi se osigurala adekvatnost kapitala, stabilnost poslovanja i usklađenost s propisima.

Uprava je upozorila da bi, ovisno o budućim poslovnim rezultatima, temeljni kapital mogao biti dodatno smanjen, do zakonom propisanog minimuma od 25.000 eura zbog pokrića eventualnih novih gubitaka, nakon čega bi uslijedilo novo povećanje kapitala.

Prema podacima bonitetne kuće CompanyWall, u 2024. ukupni prihodi iznosili su 124 milijuna eura. Iako su u odnosu na 2023. godinu ukupni prihodi rasli, rastao je i gubitak, tako da je Petrokemija iz Kutine posljednji put zabilježila neto dobit u 2022. kada je iznosila nešto više od deset milijuna eura.

AKD PODSJEĆA NA ROKOVE IZDAVANJA KARTICE AUTOTAKSI VOZAČA

Agencija za komercijalnu djelatnost (AKD) podsjeća taksiste da je rok za izdavanje kartice autotaksi vozača i pripadajuće kartice za vozilo trideset dana od

dana podnošenja zahtjeva, s tim da će ta zakonska obveza stupiti na snagu 4. lipnja, od kada su svi vozači u autotaksi prijevozu dužni imati karticu.

AKD kaže da je zanimanje za podnošenje zahtjeva zasad razmjerno nisko u odnosu na broj osoba koje su završile potrebnu edukaciju za obavljanje autotaksi prijevoza. Prema evidenciji Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, trenutačno je u registru oko trideset i tri tisuće osoba koje su završile edukaciju za autotaksi vozača, dok se procjenjuje da još oko petnaest tisuća školovanih vozača nije upisano u registar, iako ispunjavaju uvjete za podnošenje zahtjeva i obavljanje autotaksi prijevoza.

Podaci AKD-a pokazuju da je od stupanja zakona na snagu, zahtjeva za karticu zatražilo 5.175 osoba, dok je 164 zahtjeva odbijeno, najčešće zbog neispunjavanja uvjeta dobrog ugleda. Kartica autotaksi vozača izdaje se vozačima koji obavljaju autotaksi prijevoz putnika, pod uvjetom da imaju najmanje dvadeset i jednu godinu života, važeću vozačku dozvolu B kategorije, završenu početnu kvalifikaciju prema posebnom programu za vozače B kategorije te utvrđen dobar ugled. Uvjet dobrog ugleda provjerava se uvidom u kaznenu evidenciju, koju po službenoj dužnosti pribavlja nadležno tijelo koje odlučuje o zahtjevu.

Tijekom obavljanja autotaksi prijevoza, kartica vozača mora biti istaknuta u vozilu, tako da je njezina prednja strana u cijelosti vidljiva putnicima, dok se kartica za vozilo postavlja u donji desni kut prednjeg vjetrobranskog sta-

FOTO: PIXABAY

FOTO: PIXABAY

kla, kako bi bila jasno vidljiva s vanjske strane vozila.

UKIDA SE UREDBA KOJA JE REGULIRALA ZAKUP ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA U VLASNIŠTVU DRŽAVE

Vlada je donijela uredbu kojom prestaje važiti uredba o zakupu šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske, čime su stvorene pretpostavke za stupanje na snagu Pravilnika o zakupu šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske, izvijestili su iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, prenosi Hina. Tim se pravilnikom propisuju kriteriji i postupak za davanje u zakup šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske, kojim gospodari

javni šumoposjednik. Također se uređuje dokumentacija potrebna za javni poziv i trajanje zakupa te kriteriji za raskid ugovora o zakupu.

Pravilnikom se prvi put uvode i dodatna pravila s ciljem unapređenja sustava dodjele šumskog zemljišta u zakup. Tako se uvodi obrazac Gospodarskog programa koji postaje sastavnim dijelom ponude na javnom pozivu, te predstavlja novi kriterij za donošenje odluke o izboru najpovoljnijeg ponuditelja za zakup šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske.

Također se propisuju uvjeti minimalne proizvodnje: zakupnik šumskog zemljišta u svrhu pašarenja tijekom cijelog razdoblja trajanja zakupa mora zadržati isti broj uvjetnih grla i ostvari-

vati minimalnu razinu proizvodnje, čiju provedbu prati Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, koja bez odgađanja obavještava javnog šumoposjednika o utvrđenim nepravilnostima, stoji u priopćenju.

Novost je i omogućavanje nastavka dodjele šumskog zemljišta u zakup s ciljem očuvanja i povećanja proizvodnje mesa i mlijeka. Ova mjera, kako su naveli iz Ministarstva, posebno je značajna za poljoprivrednike s područja Ličko-senjske, Zadarske, Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije, gdje je iskazano najveće zanimanje za zakup šumskog zemljišta u svrhu pašarenja.

INFOBIP OTVORIO NOVI URED U OSIJEKU I OBILJEŽIO DVADESET GODINA POSLOVANJA

Infobip, IT i telekomunikacijska tvrtka koja pruža usluge mobilnih komunikacija u oblaku i posluje diljem svijeta, otvorila je u četvrtak u Osijeku novi ured, obilježivši time i dvadeset godina svojeg poslovanja.

Suosnivač i tehnički direktor Infobipa Izabel Jelenić kazao je tom prigodom da tvrtka danas broji 3.500 ljudi u sedamdeset i osam ureda diljem svijeta, od čega je više od polovine u Hrvatskoj.

“Prepoznali smo još prije nekoliko godina Osijek kao doista dobar centar s puno kvalitetnih inženjera, i u njemu ćemo dalje graditi praktički srce naše AI platforme, koju gradimo za budućnost.” — najavio je Jelenić.

Na upit nedostaje li im radne snage, Jelenić je rekao da to kod njih trenutno nije slučaj.

“Više nismo u fazi eksponencijalnog rasta, sada je to profitabilni rast.” — istaknuo je, dodavši da Infobip u Hrvatskoj ima najveći broj inženjera.

“Vjerujem da će upravo otvaranje novog ureda Infobipa potaknuti i druge slične tvrtke u tom sektoru da se odluče doći ovamo i započeti svoje poslovanje.” — poručila je županica Nataša Tramišak.

Osvrnuvši se i na razvoj umjetne inteligencije, Tramišak je istaknula kako je ona naša svakodnevica te da je dobro znati da imamo hrvatske stručnjake i darovite ljude koji rade na razvoju novih tehnoloških rješenja.

U Osijeku, piše Hina, Infobip sada zapošljava više od četrdeset ljudi, a u tome

FOTO: FREEPIK

gradu krenuo je 2022. s jednim zaposlenikom u poduzetničkom inkubatoru BIOS.

OD 2027. GODINE MOGUĆE IZBJEGAVANJE DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA S AUSTRALIJOM I NOVIM ZELANDOM

Porezna uprava započela je postupak potvrđivanja ugovora između Hrvatske i Australije te Hrvatske i Novog Zelanda o uklanjanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak te sprečavanju porezne utaje i izbjegavanja plaćanja poreza, izvijestili su iz Ministarstva financija. Dodali su da bi se navedeni ugovori mogli početi primjenjivati od početka sljedeće godine, prenosi Hina.

Pitanje izbjegavanja dvostrukog oporezivanja između Hrvatske i te dvije države do sada nije bilo riješeno, a postupci su pokrenuti kako bi se potaknula međusobna povećana gospodarska suradnja.

Pregovori za sklapanje ugovora s Australijom održani su tijekom 2024. godine, i on je potpisan u Canberri, 24. studenoga 2025., dok su pregovori za sklapanje ugovora s Novim Zelandom održani tijekom 2025., a ugovor je potpisan u Wellingtonu, 20. studenoga 2025.

Nakon što Hrvatska potvrdi ugovore s Australijom i Novim Zelandom, o tome će obavijestiti obje države, a ako te zemlje u svojim parlamentima potvrde ugovore s Hrvatskom, i o tome obavijeste Hrvatsku do kraja 2026., ugovori će se početi primjenjivati od 1. siječnja 2027. godine.

Iz Porezne prave navode i da će se tim ugovorima postići mnoge olakšice pri oporezivanju svih vrsta prihoda, kao i poboljšanje uvjeta za povećanje međusobne razmjene dobara i usluga te povećanje stupnja ukupne gospodarstvene aktivnosti između Republike Hrvatske i obje države.

KONČAR PREDSTAVIO PROIZVODNJU VLAKOVA KOJI ĆE POVEZIVATI ZAGREB I SPLIT

Uprava Končara predstavila je u ponedjeljak proizvodnju šest elektrodizelskih vlakova koji će od ove godine povezivati Zagreb i Split, a koji bi trebali pružiti veću udobnost putnicima i skratiti vrijeme

putovanja između tih gradova. Prvi vlak trebao bi biti isporučen u srpnju ove godine, a nakon toga do kraja godine po jedan svaki mjesec. Vrijednost projekta, koji se financira iz zajma Europske investicijske banke, iznosi 57,3 milijuna eura.

Ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković rekao je tijekom obilaska proizvodnih pogona Končara — Električnih vozila, da je trenutno u proizvodnji odnosno optjecaju devetnaest vlakova za HŽ Putnički prijevoz, od toga šest za dionicu Zagreb—Split. U proizvodnji je i dvadeset niskopodnih tramvaja za Zagreb, naveo je Butković, dodavši da je dobro što se Hrvatske željeznice moderniziraju, odnosno što se nabavljaju novi vlakovi.

Upitan zašto u šest godina nije napravljen niti jedan metar pruge na dionici Hrvatski Leskovac—Karlovac, naglasio je da je to pitanje najvećim dijelom za one koji se stalno žale, odnosno za Državnu komisiju koja poništava postupke javne nabave. Dodao je da on na te odluke ne može utjecati. Po njemu, nije normalno da dvije žalbe podnesene na odabir za rušenje Vjesnika budu riješene za osam dana, a da se za spomenuti veliki strateški projekt rješenje na žalbe čeka i do pola godine.

Upitan je li prvi čovjek Brodosplita Tomislav Debeljak izbačen iz igre, budući da su on i ministar obrane Anušić upisali nedovršene vojne brodove u upisnik brodova oružanih snaga, rekao je da on ne može govoriti o pravnim lijekovima na takve odluke. Istaknuo je, međutim,

da je Ministarstvo obrane izvršilo sve svoje financijske obveze prema Brodosplitu, kad je riječ o ta tri broda.

Zamoljen da prokomentira Vučićovo zveckanje oružjem, rekao je da je to način Vučićevog funkcioniranja, te da je usmjeren jedino na svojeg uspješnog susjeda, koji ga je već jednom porazio u Domovinskom ratu. Predsjednik Uprave HŽ Putničkog prijevoza Željko Ukić naglasio je da će na relaciji od Zagreba do Splita voziti suvremeni, visokokomfortni vlakovi, te da bi oni svojom kvalitetom mogli utjecati na veći broj putovanja. Također trebalo bi se, najavio je, skratiti i vrijeme putovanja između Zagreba i Splita. Kad dođu novi vlakovi, istaknuo je, planira se i više linija za povezivanje Zagreba i Splita. Između ta dva grada danas se godišnje preveze oko 250 tisuća putnika. Rekao je i kako je najavljeno osiguranje novčanih sredstava za trideset i šest novih vlakova, što će značajno povećati kvalitetu željezničkog prijevoza u državi.

VUKOVARSKI ENIKON ŠIRI POGON I NAMJERAVA ZAPOSPLITI 250 NOVIH RADNIKA

Tvrtka za uređenje unutrašnjosti aviona, Enikon Aerospace, koja jedan od svojih proizvodnih pogona ima u vukovarskoj poslovnoj zoni, planira daljnje širenje i nova zapošljavanja. To je istaknuto tijekom posjeta gradonačelnika Vukovara Marijana Pavličeka.

Direktorica vukovarskog pogona Kristina Suman Jurković naglasila je kako je

FOTO: PIXABAY

FOTO: PIXABAY

riječ o jednoj od ukupno šest Enikonomih lokacija raspoređenih u četiri države na dva kontinenta. Istaknula je i da se proizvodi izrađeni u Vukovaru ugrađuju u Airbusove zrakoplove koji svakodnevno lete diljem svijeta.

Prema planovima tvrtke, do 2028. godine predviđeno je proširenje pogona u Vukovaru, uz otvaranje oko 250 novih radnih mjesta.

Gradonačelnik Pavliček pritom je istaknuo da je riječ o tvrtki s kojom Grad ima kvalitetnu suradnju, dodavši kako je samo u posljednja tri mjeseca zaposleno osamdeset novih radnika. Ukupno Enikon trenutno u Vukovaru zapošljava oko stotinu i osamdeset ljudi, a do kraja godine namjerava dodatno zaposliti još sedamdeset.

Većina zaposlenika dolazi iz Vukovara i okolice, a ponajviše iz Vinkovaca. Gradska uprava, naglasio je Pavliček, nastavit će podržavati daljnji razvoj tvrtke.

Govoreći o širem tržištu rada, naveo je kako je u veljači ove godine u Vukovaru bilo zaposleno 11.469 osoba, što je 238 više nego u istom razdoblju lani.

APPLE ULAŽE 400 MILIJUNA DOLARA U AMERIČKU PROIZVODNJU, I ŠIRI MREŽU DOBAVLJAČA

Apple je najavio značajno proširenje svojeg programa američke proizvodnje (American Manufacturing Program), uključivši četiri nova partnera — Bosch, Cirrus Logic, TDK i Qnity Electronics — u svoj domaći opskrbni lanac.

Riječ je o tvrtkama koje će u SAD-u proizvoditi ključne komponente i materijale za Appleove proizvode namijenjene globalnom tržištu. Tehnološki div planira u nove projekte uložiti četriristo milijuna dolara do 2030. godine.

Izvršni direktor Tim Cook poručio je da je riječ o strateškom ulaganju u američku industriju i inovacije, naglašavajući kako partnerstva pokazuju što je moguće postići jačanjem domaće proizvodnje.

Proširenje programa dolazi u okviru šire Appleove obveze ulaganja od šesto milijardi dolara u američku proizvodnju i inovacije tijekom četiri godine. Program je pokrenut 2025. godine, a danas već podržava više od 450.000 radnih mjesta diljem SAD-a, dok kompanija planira dodatno zaposliti oko 20.000 ljudi u područjima istraživanja i razvoja, umjetne inteligencije i softvera.

Među novim partnerima posebno se ističe japanski TDK, dugogodišnji Appleov dobavljač, koji će po prvi put proizvoditi senzore u SAD-u, uključujući tehnologiju za stabilizaciju kamere na iPhone uređajima. Bosch će proizvoditi integrirane krugove za senzorske sustave, dok će Cirrus Logic razvijati napredne čipove za funkcije poput Face ID-a u suradnji s GlobalFoundriesom. Qnity Electronics sudjelovat će u opskrbi materijalima za proizvodnju poluvodiča.

U proizvodnju su uključene i velike tvornice poput TSMC-ove u Arizoni i GlobalFoundriesa, čime Apple dodatno jača domaći lanac opskrbe čipovima.

Od pokretanja programa, kompanija je već nabavila više od dvadeset milijardi čipova proizvedenih u SAD-u, a u 2026. namjerava značajno povećati taj broj.

Usporedno s time, Apple razvija i proizvodne kapacitete za gotove proizvode. Tako će se Mac mini po prvi put proizvoditi u SAD-u, u tvornici u Houstonu, koja već proizvodi AI servere.

Ovaj potez dio je šire strategije smanjenja ovisnosti o inozemnim dobavljačima i jačanja otpornosti opskrbnog lanca, u trenutku kad i američke vlasti i tehnološki sektor sve više naglašavaju važnost domaće proizvodnje.

Apple je pritom već osjetio posljedice trgovinskih politika — tvrtka je do sada apsorbirala oko 3,3 milijarde dolara troškova carina, odlučivši ih ne prebaciti na krajnje kupce. Nedavna odluka Vrhovnog suda SAD-a, kojom je poništen dio carinskih mjera, mogla bi u budućnosti utjecati na troškovnu strukturu tvrtke, iako Apple zasad nije najavio hoće li pokušati nadoknaditi već nastale troškove.

DUBAI UVODI PAKET POTPORA GOSPODARSTVU VRIJEDAN 272 MILIJUNA DOLARA

Vlada emirata Dubai odobrila je paket mjera potpore gospodarstvu vrijedan milijardu dirhama, što je 272,26 milijuna dolara, kako bi se lakše nosilo s financijskim poteškoćama u aktualnoj krizi, objavio je u ponedjeljak na X-u prijestolonasljednik Dubajja šejk Hamdan bin Muhamed bin Rašid al Maktum.

Mjere su uvedene 1. travnja i ostat će na snazi od tri do šest mjeseci. Cilj je osigurati veću fleksibilnost gospodarstva emirata i omogućiti tvrtkama i obiteljima da se lakše nose s financijskim poteškoćama u trenutnim gospodarskim uvjetima.

Izvršno vijeće Dubajja odobrilo je na sastanku kojim je predsjedao prijestolonasljednik šejk Al Maktum niz inicijativa i strategija kojima se osnažuju pojedinci i društvo i promiču trgovina i ulaganja, objavio je indijski list The Economic Times (ET). Cilj je također poboljšati mjerenje ekonomskih rezultata i zaštititi radnu snagu, navodi ET.

Ključne mjere uključuju odgodu plaćanja državnih pristojbi i podršku ugostiteljskom sektoru. Osim toga, vlada će pojednostavniti izdavanje i obnavljanje

dozvola boravka kako bi se olakšao život i rad u Dubajju i ojačalo gospodarstvo.

“Dubai je stekao ugled vjerodostojnosti, transparentnosti i povjerenja među tvrtkama i investitorima diljem svijeta, i spreman je odgovoriti na svaki izazov odlučnošću svojih ljudi i snagom svojeg uključivog društva.” — rekao je prijestolonasljednik, ujedno i potpredsjednik vlade i ministar obrane Ujedinjenih Arapskih Emirata (UAE).

MICROSOFT ULAŽE VIŠE OD MILIJARDU DOLARA U TAJLAND I GRADI AI HUB ZA JUGOISTOČNU AZIJU

Microsoft namjerava uložiti više od milijardu dolara u Tajland, u iduće dvije godine, usmjeravajući se na razvoj cloud infrastrukture, umjetne inteligencije i digitalnih vještina, čime se ta zemlja pozicionira kao jedan od ključnih tehnoloških centara u jugoistočnoj Aziji.

Investicija vrijedna oko trideset i šest milijardi bahta dio je šire strategije jačanja partnerstva između Microsofta i tajlandske vlade, započetog memorandumom o razumijevanju potpisanim krajem 2023. godine. Nakon prošlogodišnjeg posjeta izvršnog direktora Satye Nadelle, ovo je konkretan korak prema izgradnji lokalne AI i cloud infrastrukture.

Projekt se temelji na tri ključna područja. Prvo je infrastruktura, gdje Microsoft namjerava izgraditi hyperscale podatkovne centre i uspostaviti lokalne cloud regije. Time bi se omogućilo izvođenje AI operacija unutar zemlje, smanjila ovisnost o stranim pružateljima usluga te unaprijedila sigurnost i usklađenost s regulatornim okvirima.

Drugi stup odnosi se na digitalni suverenitet. Lokalni podatkovni centri omogućit će Tajlandu veći nadzor nad podacima i njihovom pohranom u skladu s domaćim zakonima. Microsoft će pritom surađivati s vlastima na razvoju regulatornih okvira za umjetnu inteligenciju, sigurnost i odgovorno korištenje tehnologije.

Treći segment usmjeren je na ljude i razvoj vještina. Cilj je dodatno osposobiti radnu snagu kroz obrazovne programe i treninge iz područja umjetne inteligencije. Do sada je više od dva milijuna Tajlandana prošlo kroz Microsoftove edukacijske inicijative, a planira se do-

datno certificiranje desetaka tisuća radnika kroz specijalizirane AI programe.

Tajlandska vlada vidi ovu investiciju kao ključnu za ostvarenje nacionalne strategije “Thailand 4.0”, koja ima za cilj preoblikovati gospodarstvo prema naprednim industrijama i digitalnim tehnologijama.

Premijer Anutin Charnvirakul istaknuo je da su cloud i umjetna inteligencija temelj budućeg gospodarskog rasta i konkurentnosti zemlje, dok je Microsoftov predsjednik Brad Smith naglasio da će kombinacija infrastrukture, sigurnih platformi i vještina omogućiti širu primjenu AI-ja u gospodarstvu.

BAYER UPOZORAVA DA ĆE EUROPLJANI MORATI VIŠE PLAĆATI LIJEKOVE ŽELE LI OSTATI ATRAKTIVNO TRŽIŠTE

Europski farmaceutski div Bayer upozorava da će Europljani morati plaćati više za lijekove ako žele da tržište zadrži privlačnost za plasman novih lijekova. To upozorenje odražava pozive i drugih proizvođača lijekova, kao i službenog Washingtona, na promjenu odnosa u globalnim cijenama.

Prema riječima Stefana Oelricha koji vodi farmaceutski odjel u Bayeru, model kojim američki pacijenti posredno subvencioniraju inovacije putem većih cijena nije više održiv.

“Američka je vlada jasno stavila do znanja da ne vidi zašto bi SAD sam financirao globalno istraživanje i razvoj lijekova i Europa će se morati preorijentirati na više cijene kroz vrijeme”, ustvrdio je Oelrich za Financial Times.

Upravo sada Bayeru istječe niz patenata i okreće se američkom tržištu kao temeljnom izvoru rasta. Farmaceutsko poslovanje Bayera donosi gotovo 40 posto prihoda i tvrtka očekuje da SAD postane njezino najveće tržište. Osim farmaceutskog poslovanja Bayer još ima poslovne odjele za osobnu njegu i lijekove bez recepta te za zaštitu bilja u poljoprivredi.

Većina Bayerovih konkurenata već ostvaruje većinu prodaje na američkom tržištu.

Oelrich je napomenuo da Bayer u ovom trenutku ima najsnažniju perspektivu razvoja novih lijekova ikad što bi trebalo nositi rast u idućim godinama.

Upozorio je da bi Europa mogla kasniti s dobivanjem novih lijekova jer su procedure dulje da bi oni dospjeli do pacijenata.

“Trebamo okružje koje inovacije dovede brzo do pacijenata”, rekao je.

Slično su europskim zemljama poručili čelnici Pfizera i Novartisa. Svi tvrde da cjenovna i regulatorna politika u Europskoj uniji ruši konkurentnost, posebice stoga jer SAD nastoji sve više lijekova proizvoditi na svome tlu. Da stvar bude teža, europski javni zdravstveni sustavi su pod financijskim pritiskom, pa tako Njemačka razmatra načine smanjivanja potrošnje u tom sektoru.

Američki predsjednik Donald Trump uporno kritizira jaz u cijenama lijekova između SAD-a i EU-a.

Farmaceutske tvrtke su postigle dogovor s Bijelom kućom prema kojemu bi snizile razinu cijena u SAD-u a o nu koju imaju druge bogate zemlje.

FOTO: FREEPIK

AMERIČKA POŠTANSKA SLUŽBA TRAŽI OSAM POSTO DODATKA ZA GORIVO ZA DOSTAVU PAKETA

Američka poštanska služba u srijedu je izjavila da nastoji uvesti privremenu dodatnu naknadu za gorivo od osam posto za pakete i ekspresnu poštu kako bi se nosila s rastućim troškovima prijevoza, koji uključuju više cijene nafte kao rezultat rata u Iranu.

Ako je odobri Poštanska regulatorna komisija, dodatna naknada stupit će na snagu 26. travnja i ostati na snazi do 17. siječnja 2027., priopćila je Poštanska služba u obavijesti na svojoj web stranici, prenosi CNBC.

Dodatak od osam posto primjenjivao bi se na poštarinu za proizvode Priority Mail Express, Priority Mail, USPS Ground Advantage i Parcel Select. Marke prve klase i ostale poštanske usluge ne bi bile pogođene.

Cijene nafte skočile su za više od 40 posto od 28. veljače, kada su Sjedinjene Države i Izrael napali Iran. FedEx i UPS, dva glavna prijevoznika paketa, godinama su naplaćivali dodatne naknade za gorivo na isporuke.

„Ova privremena prilagodba cijena osigurat će potrebnu fleksibilnost Poštanskoj službi pomažući u osiguravanju da su stvarni troškovi poslovanja pokriveni, kako to zahtijeva Kongres“, navodi se u priopćenju Poštanske službe.

„Troškovi prijevoza su u porastu, a naši konkurenti su reagirali nizom dodatnih

naknada“, navodi se u obavijesti. „Uporno smo izbjegavali dodatne naknade, a ta je naknada manja od jedne trećine onoga što naši konkurenti naplaćuju samo za gorivo, tako da čak i s ovom promjenom Poštanska služba i dalje nudi izvrsnu vrijednost u dostavi s nekim od najnižih cijena u industrijaliziranom svijetu.“

DUBROVNIKU URUČENO NAJVIŠE EK-OVO PRIZNANJE ZA PAMETNI I ZELEN TURIZAM

Najviše priznanje Europske komisije za male turističke destinacije, predvodnice održivog i pametnog turizma „Europski zeleni pionir pametnog turizma 2026.“, uručeno je Gradu Dubrovniku u četvrtak u dubrovačkim Lazaretima.

Dubrovnik je tom titulom nagrađen u studenom prošle godine u konkurenciji još sedam europskih destinacija: Geestlanda iz Njemačke, Ibize iz Španjolske, Laoisa iz Irske, Mariagerfjorda i Rebilda iz Danske, Marmarisa iz Turske te Tartua iz Estonije.

U kategoriji velike turističke destinacije iznad 100 tisuća stanovnika nagradu je dobio finski Tampere. Dubrovački gradonačelnik Mato Franković prisjetio se 2017. godine i početka svoga mandata, kada su ga dočekale loše vijesti da je Dubrovnik prepoznat kao primjer masovnog i prekomjernog turizma koji ubuduće treba izbjegavati.

„Prepoznali smo problem i zaključili da problem nisu brojke. One ništa ne

znače. Ključ je o rasporedu tih brojki u satu, danu, tjednu, mjesecu i godini. U Dubrovnik su svi dobrodošli, prema uspostavljenim pravilima i regulaciji. Nema održivosti bez jasnih pravila. Samo s jasnim pravilima možemo očuvati naše gradove živima“, rekao je Franković.

Frankoviću je priznanje uručila predstavnica Europske komisije Andreea Staicu, koja je poručila da je iskustvo Dubrovnika velik doprinos zajedničkom radu EU-a na održivosti.

„Pokazali ste viziju, ambiciju i posvećenost s kojom ste osvojili naš žiri. Nema sumnje da će u 2026. godini Dubrovnik biti predvodnik prema pristupačnijem i održivom iskustvu za posjetitelje, ali na prvom mjestu imati svoje stanovnike. Titula se dodjeljuje destinacijama s izvrsnim rezultatom u održivom turizmu, a Dubrovnik je to i premašio“, izjavila je Staicu.

Nagrada za Europskog zelenog pionira pametnog turizma nasljednik je natjecanja Europske destinacije izvrsnosti (EDEN), kojeg je Europska komisija pokrenula 2007. godine. Prije Dubrovnika titulu su osvajali Grosseto u Italiji 2024., a španjolski grad Benidorm za 2025. godinu.

Priznanje Green Pioneer of Smart Tourism prepoznaje europske gradove koji se ističu izvrsnošću u održivosti, digitalnoj transformaciji, pametnoj mobilnosti, energetske učinkovitosti te očuvanju kulturne i prirodne baštine.

drvo prom
TVORNICA BRIKETA I PILANA

Rakitovec 244 10410 Turopolje

01/ 6255 501
099/ 2520 896
info@drvoprom.hr

ZLATNE RUKE

Vesna Plavšić

Fojbon 5, 52100 Pula
+385 (98) 939 1651
info@zlatneruke.hr
www.zlatneruke.hr

zdravstvena njega
+385 (52) 505 884
njega@zlatneruke.hr

fizikalna terapija
+385 (52) 382 633
fizikalna@zlatneruke.hr

sanitetski prijevoz
DEŽURNI 24/7
+385 (98) 32 32 11

masaže
+385 (99) 261 5705

zdravstvena njega · fizikalna terapija
sanitetski prijevoz · masaže
savjetovaništa · medicinska pomagala

SOLVENTA
services

Ulica Tome Bakrača 20
33000 Virovitica

095 51 49 404
info@solventaservices.hr
www.solventaservices.hr

otvaranje tvrtki (j.doo, doo) i obrta

računovodstveno knjigovodstveni poslovi za tvrtke, obrte, udruge

pristup programu za izradu ponuda, izlaznih računa, fiskalizaciji

POS kase, računovodstveni programi

izrada završnih računa za tvrtke, obrte i paušaliste

usluge izrade revizije poslovanja

MARINE INSURANCE SERVICES

Castel San Pietro Terme 14, Opatija
091 377 77 68, 051 550 412
ana@mis.hr

OSIGURANJE JAHTI,
BRODICA I OSTALIH PLOVILA

POREZNE OBVEZE U OŽUJKU

POSLOVNE SUBJEKTE U OŽUJKU OČEKUJU BROJNI POREZNI I ADMINISTRATIVNI ROKOVI

1. ožujka

- Izjava o neaktivnosti (neprofitne organizacije).
- Prelazak s dvojnog na jednostavno knjigovodstvo (i obrnuto) (neprofitne organizacije).

8. ožujka

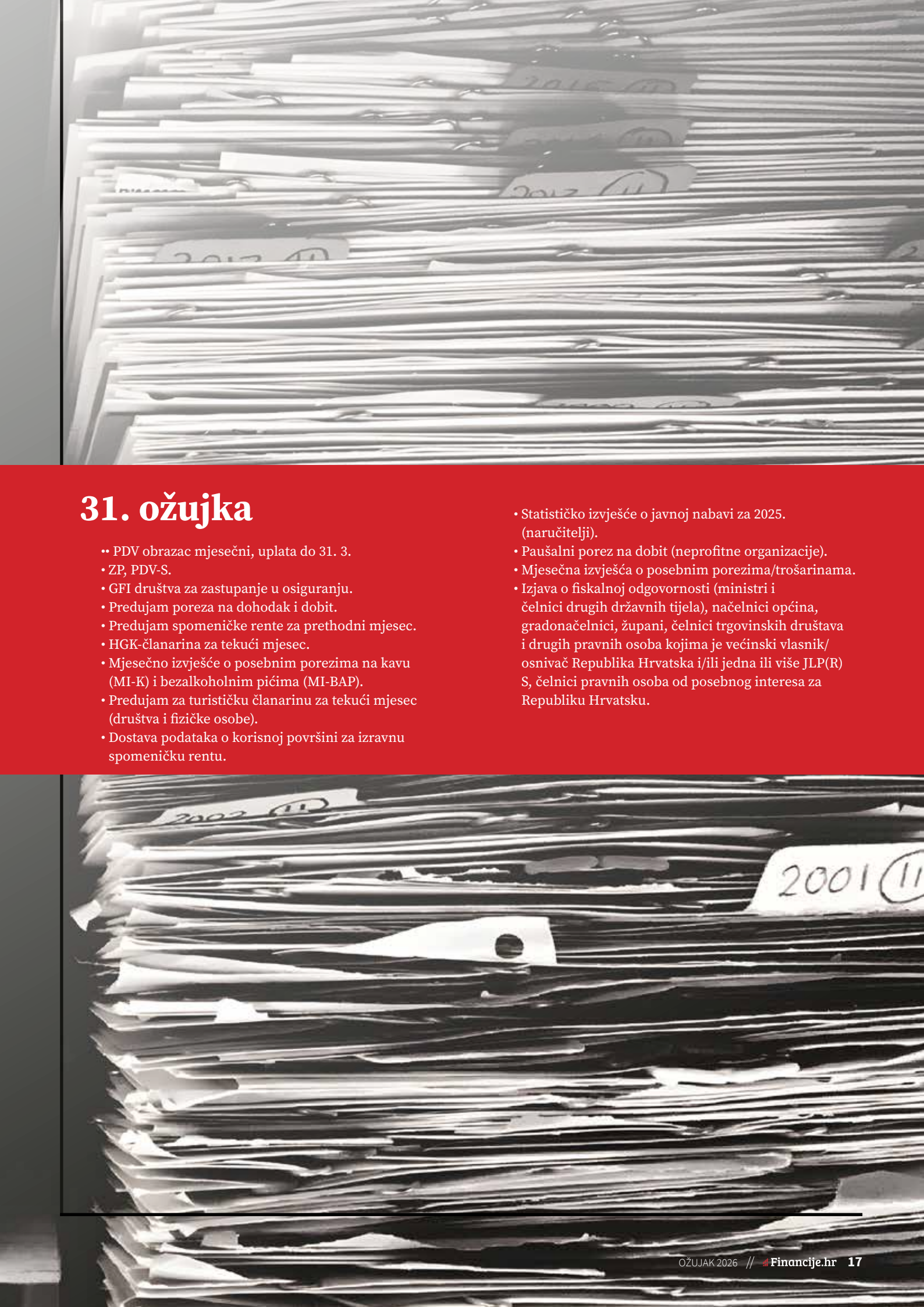
- Dnevno i mjesečno izvješće o obračunatoj trošarini.

15. ožujka

- Izvješća o posebnim porezima — mjesečna.

20. ožujka

- Dnevno i mjesečno izvješće o obračunatoj trošarini.
- Obrazac PP-MI-PO, uplata do 31. 3.

31. ožujka

- PDV obrazac mjesečni, uplata do 31. 3.
- ZP, PDV-S.
- GFI društva za zastupanje u osiguranju.
- Predujem poreza na dohodak i dobit.
- Predujem spomeničke rente za prethodni mjesec.
- HGK-članarina za tekući mjesec.
- Mjesečno izvješće o posebnim porezima na kavu (MI-K) i bezalkoholnim pićima (MI-BAP).
- Predujem za turističku članarinu za tekući mjesec (društva i fizičke osobe).
- Dostava podataka o korisnoj površini za izravnu spomeničku rentu.

- Statističko izvješće o javnoj nabavi za 2025. (naručitelji).
- Paušalni porez na dobit (neprofitne organizacije).
- Mjesečna izvješća o posebnim porezima/trošarinama.
- Izjava o fiskalnoj odgovornosti (ministri i čelnici drugih državnih tijela), načelnici općina, gradonačelnici, župani, čelnici trgovinskih društava i drugih pravnih osoba kojima je većinski vlasnik/osnivač Republika Hrvatska i/ili jedna ili više JLP(R) S, čelnici pravnih osoba od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku.

GRADISAN
KOMPLETNI
GRAĐEVINSKI RADOVI

Goranska 24, Zagreb
091/6127-925
info@gradisan.hr
www.gradisan.hr

Iskusan partner s kvalitetnim rješenjima

**AUTOSERVIS
VRANIĆ**

Trg dr. Ante Starčevića 35
10410 Velika Gorica
01/6221-178 01/6221-627
asvranic@as-vranic.hr
www.as-vranic.hr

SERVIS
KLIMA (R134A + R1234YF)
POLIRANJE FAROVA
DIJAGNOSTIKA
DEKARBONIZACIJA
EKO-TEST
ČIŠĆENJE INJEKTORA
MAPIRANJE ECU
(STAGE 1, EGR,
DPF, ADBLUE)

*uijek
sježe*

Matije Gupca 15
31400 Đakovo

099/ 51 58 279
mesnice.karlovic@gmail.com

knez
ljubo d.o.o.

Zastupnik i ovlaštení servis
autodizalica, lučkih dizalica
i specijalne opreme

LIEBHERR

Ivije 44 10000 Zagreb
Donje Svetice 40 10000 Zagreb

014597380,
0913228902

info@knezljubo.hr
www.knezljubo.hr

 JADRAN TEHNIKA

IZRADA I ODRŽAVANJE SPECIJALIZIRANE HIDRAULIČKE OPREME
ZAVARIVANJE
STROJNA OBRADA
REZANJE CNC PLAZMOM
OPREMANJE BRODSKIH STROJARNICA

Ostrvica 1, 21292 Ostrvica
095/ 884 37 43
info@jadrantehnika.hr
www.jadrantehnika.hr

MARKAT
RESTORAN-PIZZERIA

Narodni trg 1, Pula
091/1200-524
052/223-284
splendidpula@gmail.com

domaća jela • self-service • catering

UDIO RASHODA ZA MIROVINE U BDP-U U 2025. GODINI IZNOSIO DESET POSTO

TKO PLAĆA HRVATSKE MIROVINE I KAKO OSIGURATI DOSTOJAN ŽIVOT U STAROSTI

MIROVINSKI SUSTAV U HRVATSKOJ NE URUŠAVA SE PRIMARNO ZBOG STARENJA, NEGO ZBOG KOMBINACIJE DEPOPULACIJE I SELEKTIVNOG ISELJAVANJA RADNO AKTIVNOG STANOVNIŠTVA. PROBLEM NIJE SAMO ŠTO IMAMO VIŠE UMIROVLJENIKA, NEGO ŠTO GUBIMO UPRAVO ONE KOJI SUSTAV FINANCIRAJU

Ove godine Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje isplaćuje mirovine za ožujak na račune milijun i dvjesto tisuća umirovljenika. Uz uobičajeno povećanje, isplatit će se i razlike za siječanj i veljaču. Jučer su umirovljenici trošili mirovinu za veljaču, a već danas na račune im sjeda ona za ožujak, i to sa zaostacima.

Mnogi umirovljenici i dalje izražavaju nezadovoljstvo visinom povećanja, dok neki kombiniraju vlastitu mirovinu s primanjima životnog druga ili dodatnim radom kako bi pokrili osnovne troškove. Povećanje mirovina od 2,68 posto donijet će prosječno oko pedeset eura više za najviše primatelja, i oko dvanaest eura za one s najnižim mirovinama.

Kako kaže demograf, politolog i povjesničar Tado Jurić, mirovinski sustav u Hrvatskoj ne urušava se prije svega zbog starenja, nego zbog kombinacije depopulacije i selektivnog iseljavanja radno aktivnog stanovništva. Problem, tvrdi on u razgovoru za *Financije.hr*, nije samo što imamo više umirovljenika, nego što gubimo upravo one koji sustav financiraju.

Nadalje, naš sugovornik je objasnio kako demografski trendovi u Hrvatskoj djeluju istodobno iz dva smjera: starenje stanovništva i iseljavanje radno aktivnog stanovništva. To znači da se sustav sve više oslanja na manji broj radnika, što dugoročno stvara snažan fiskalni i socijalni pritisak.

Jurić nije puno optimističniji ni kad je riječ o tome može li se očekivati daljnje pogoršanje omjera radnika i umirovljenika. Smatra da će se bez strukturnih promjena taj trend samo pogoršavati.

— Razlozi su: neprestano starenje stanovništva, iseljavanje mladih i obrazovanih te ograničen učinak imigracije. U svojim radovima već sam naglašavao da se omjer ne pogoršava samo zbog dužeg života, nego posebice zbog gubitka radno sposobnog stanovništva zbog iseljavanja, što je u hrvatskom slučaju posebno izraženo. Omjer će se stoga pogoršavati, ali još važnija stavka je da se pogoršava i struktura radne snage. Hrvatska tako ne gubi samo broj radnika, nego i njihov obrazovni i reproduktivni potencijal. — rekao je Tado Jurić.

Međutim, što to zapravo znači za buduće iznose mirovina i životni standard? On objašnjava kako mnogi ljudi polaze od zamisli da su zaradili svoju mirovinu i da taj novac negdje stoji i čeka na njih da dođu. No, u stvarnosti taj novac ne postoji, jer se mirovine isplaćuju iz doprinosa sadašnjeg radnog stanovništva, koje se u Hrvatskoj ubrzano smanjuje.

— Ako u trenutku umirovljenja ne bude dovoljno radnika, neće biti ni mirovina u današnjem obliku, bez obzira na to koliko je tko uplatio u sustav. Razlog tomu je činjenica da mirovinski sustav ne počiva na prošloj štednji, nego na budućem radu. — kaže.

— Kad pitate konkretno kako će se to očitovati, vrlo jednostavno: bit će niži prosječni iznosi mirovina u odnosu na plaće, povećan pritisak na državni proračun te rizik rasta siromaštva starijih osoba. Sustav će se vrlo vjerojatno prilagođavati kroz dulji radni vijek, što je vidljivo iz mnogih primjera drugih država u sličnoj neprilici. Ključno pitanje nije hoće li mirovine padati, nego tko će ih financirati i pod kojim uvjetima. U

takvom sustavu država sve više kompenzira demografske gubitke useljavanjem iz Azije i Afrike, i fiskalnim transferima, što dugoročno nije održivo. Naime, već danas se država zadužuje za isplatu gotovo polovice iznosa mirovina. — izjavio je Jurić.

Nadodao je i kako je u svojim radovima naglašavao da migracije i demografija nisu odvojeni postupci, nego temeljni okvir za razumijevanje održivosti sustava.

— Hrvatska istodobno gubi vlastito stanovništvo, i uvozi radnu snagu, ali bez jasne integracijske strategije, što dugoročno ne rješava problem održivosti. Najveća pogreška je odnositi se prema mirovinskom sustavu kao izoliranom financijskom problemu. On je ishod de-

FOTO: PIXABAY

mografskih i institucionalnih procesa. — rekao je.

Tado Jurić stoga predlaže povezivanje demografske i gospodarske politike kroz četiri smjera. Prvi je smanjenje iseljavanja kroz jačanje institucija i kvalitete života, a ne samo plaća, dok drugi čini aktivacija radnog potencijala kroz veći udjel starijih muškaraca i žena te fleksibilnije oblike rada. Nadalje, napominje kako je bitna selektivna i upravljana imigracija kroz bodovni sustav, uz jasne integracijske politike, pri čemu usmjerenje treba biti na povratak hrvatskog iseljništva, a ne na useljavanja iz Azije i Afrike. Kao posljednji “ključ” Jurić navodi rast produktivnosti kao nešto što je bitno za održivost sustava uz borbu protiv gu-

šenja cijene rada koja se događa useljavanjem iz Azije i Afrike.

— Mirovinski sustav nije samo financijsko, nego prije svega demografsko pitanje, a bez stabilnog radno aktivnog stanovništva nema dugoročne održivosti. — zaključio je.

MROSP predviđa rast i stabilnost mirovina

S druge strane, iz Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike su znatno optimističniji kad je riječ o budućnosti mirovina i samih umirovljenika. Kažu kako analize održivosti mirovinskog sustava, koje se redovito provode na razini Europske unije, ukazuju da je mirovinski sustav u Republici Hrvatskoj dugoročno financijski održiv.

— U 2025. godini udio rashoda za mirovine u BDP-u iznosio je deset posto, i očekujemo da će ostati stabilan u srednjem roku, s očekivanim trendom blagog smanjivanja navedenog udjela u sljedećih trideset do četrdeset godina. Isto tako, podsjećamo kako je udio rashoda za mirovine u BDP-u u 2016. godini iznosio 10,4 posto, a u sljedećim godinama trebao bi ostati stabilan i kretati se oko 10 do 10,5 posto BDP-a. — rekli su.

Nadodali su i kako na razini EU-a taj udio rashoda za mirovine u BDP-u trenutno iznosi oko dvanaest posto, što je znatno više nego u Republici Hrvatskoj, a projekcije pokazuju da će u sljedećim desetljećima navedeni udio u Republici Hrvatskoj ostati niži od prosjeka EU. Sve to, kažu, upućuje da je mirovinski

Tado Jurić

HRVATSKA ISTODOBNO GUBI VLASTITO STANOVNIŠTVO I UVOZI RADNU SNAGU, ALI BEZ JASNE INTEGRACIJSKE STRATEGIJE, ŠTO DUGOROČNO NE RJEŠAVA PROBLEM ODRŽIVOSTI. NAJVEĆA POGREŠKA JE ODNOSITI SE PREMA MIROVINSKOM SUSTAVU KAO IZOLIRANOM FINANCIJSKOM PROBLEMU. ON JE REZULTAT DEMOGRAFSKIH I INSTITUCIONALNIH PROCESA.

sustav dugoročno financijski stabilan, s pozitivnijim dugoročnim trendovima u usporedbi s većinom drugih država članica Europske unije.

Kao ključne izazove u sljedećim godinama navode već spomenute demografske trendove, posebno starenje stanovništva uz istodobno povećanje očekivanog trajanja životnog vijeka u razdoblju koje je pred nama.

Naime, smanjenje broja osiguranika, uz istodobno povećanje broja korisnika mirovina, generira dugoročne pritiske na mirovinski sustav. U 2016. godini bilo je, prema njihovim informacijama, 1.440 milijuna osiguranika i 1.233 milijuna korisnika mirovina, dok je omjer

osiguranika i umirovljenika iznosio 1 : 1,17. U ožujku 2026. je bilo 1.735 milijuna osiguranika i 1.234 milijuna korisnika mirovina, a omjer osiguranika i umirovljenika iznosio je 1 : 1,41. U razdoblju 2016. do 2026. broj osiguranika se povećao za gotovo tristo tisuća, dok je broj korisnika mirovina ostao gotovo nepromijenjen.

— Očekujemo nastavak takvih trendova i u sljedećim godinama: broj osiguranika bi trebao nastaviti rasti, a broj umirovljenika trebao bi ostati stabilan. Ključni izazov u budućnosti bit će osiguravanje adekvatnosti mirovina za rastući broj starijih osoba. Stoga je nužno stalno ukazivati na potrebu dužeg ostan-

ka u svijetu rada i povećanja ukupnog mirovinskog staža prilikom umirovljenja, kako bi se osigurala dugoročna održivost sustava i primjerenija razina mirovinskih primanja. Duži mirovinski staž izravno doprinosi većim mirovinama, a istodobno potiče aktivno starenje i razvoj fleksibilnijih oblika rada za starije osobe, čime se ublažavaju negativni učinci nepovoljnih demografskih kretanja. — rekli su u MROSP.

Kad govorimo o daljnjem rastu mirovina i omjeru u odnosu na plaće, iz Ministarstva navode kako je od 2016. do travnja 2026. prosječna sveukupna mirovina povećana s 358 eura na 725 eura, što predstavlja rast od 103 posto, dok je u istom razdoblju udio prosječne mirovine u neto plaći ostao stabilan, odnosno blago povećan s 46,8 posto u 2016. na oko 48 posto.

— Sasvim je sigurno da će mjere iz novog Zakona o mirovinskom osiguranju imati pozitivan učinak na rast mirovina u budućnosti, ponajprije kroz redefinirani model usklađivanja mirovina u povoljnijem omjeru 85 : 15 u odnosu na rast plaća i potrošačkih cijena. Međutim, pritom je osobito važno naglasiti ključnu ulogu mi-

rovinškog staža. To jasno potvrđuju i statistički podaci, prema kojima je prosječna starosna mirovina za osiguranike s četrdeset i više godina staža, isplaćena u ožujku za veljaču 2026., iznosila 1.005,72 eura, uz udio od 66,6 posto u prosječnoj plaći. Slijedom navedenoga, upravo produljenje mirovinskog staža predstavlja jedan od najvažnijih čimbenika za osiguravanje značajnijeg rasta mirovina u budućnosti. — naveli su.

Iz MROSP su podsjetili i da je novi Zakon o mirovinskom osiguranju donesen prošle godine te je stupio na snagu 1. srpnja 2025. Budući da je riječ o razmjerno nedavnoj reformi, potrebno je, kažu, određeno vrijeme kako bi se mogli u potpunosti sagledati njezini učinci. Mjere iz Zakona usmjerene su prije svega na povećanje adekvatnosti mirovina, odnosno osiguravanje primjerenijih prihoda u starosti.

Istodobno, važno je naglasiti da poboljšanje adekvatnosti mirovina ne ovisi isključivo o promjenama unutar mirovinskog sustava. Kako tvrde, prijedok je potrebno stalno provoditi i šire reforme, uključujući prilagodbe radnog zakonodavstva te mjere aktivne politike zapošljavanja, kako bi se povećala zaposlenost i dužina radnog vijeka, a time i ukupni iznosi mirovina.

Dobrovoljna štednja za mirnu mirovinu

Razvoj mirovinskog sustava uvelike ovisi o demografskim i gospodarskim

PROSJEČNA NETO MIROVINA OD 704 EURA ZVUČI PRISTOJNO SVE DOK NE ZAVIRITE ISPOD POKLOPCA. Taj broj uključuje povlaštene mirovine koje podižu prosjek, dok prosječna radnička mirovina iznosi 567 eura, a obiteljska tek 459 eura. Realni troškovi pristojnog života u gradu u pravilu su i dvostruko veći od tog iznosa, što znači da prosječan umirovljenik svaki mjesec završi s manjkom od 30 do 40 posto.

trendovima, kao i kretanjima na tržištu rada. Zbog toga je ključno nastaviti jačati i razvijati trostupni mirovinski sustav, koji kombinira javnu i privatnu štednju te predstavlja dugoročno najodrživiji model suočavanja s izazovima starenja stanovništva.

Iz AZ Fonda potvrdili su udio plaće u mirovini od oko 46 do 48 posto, dok prosječna starosna mirovina za četrdeset i više godina mirovinskog staža iznosi i do 66,6 posto prosječne neto plaće. S obzirom na navedeno, kažu u AZ Fondu, postaje neizbježno razmišljati o dodatnom izvoru prihoda u mirovini.

— Svi građani koji žele zadržati standard života prije mirovine, trebali bi tijekom radnog vijeka štedjeti za buduću mirovinu. Dobrovoljna mirovinska štednja kao oblik dugoročne namjenske štednje za mirovinu, a koja ima i državni poticaj, predstavlja odličan način za du-

gotrajnu štednju koja bi trebala započeti već s prvim zaposlenjem. Naime, i manji mjesečni iznosi u dugom horizontu mogu rezultirati značajnim ušteđenim iznosima za mirovinu iz trećeg stupa. — rekli su.

Iz vlastitog iskustva potvrdili su da raste zanimanje za takvim oblikom štednje za mirovinu, i da se sve mlađi ljudi odlučuju na dugoročnu štednju.

— Veliku ulogu o brizi za buduću mirovinu imaju i poslodavci, koji korištenjem porezne olakšice za uplate u treći stup mogu svojim zaposlenicima osvijestiti potrebu za štednjom i neoporezivo uplaćivati do 804 eura godišnje, ili 67 eura mjesečno u dobrovoljnu mirovinsku štednju. — zaključili su u AZ Fondu.

S time se slažu i u Raiffeisen društvu za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima gdje, kad je riječ o realnom raskoraku između mirovina iz prvog stupa i potreba za pristojnim životom, potvrđuju kako je mirovina u pravilu uvijek niža od plaće ostvarene tijekom radnog vijeka, i to vrijedi u većini europskih zemalja.

Za osiguranike koji su u mirovinu otišli s punim radnim stažem u Hrvatskoj, ona može doseći oko šezdeset posto prosječne neto plaće. Međutim, naglašavaju kako je prosječni radni staž umirovljenika u sustavu dosta kraći, pa prosječna starosna mirovina iznosi oko 47 posto prosječne neto plaće, što znači da umirovljenici u prosjeku raspolažu s gotovo upola manjim prihodima nego dok su radili. Takav pad prihoda za mnoge predstavlja ozbiljan izazov za održavanje životnog standarda.

Iz Raiffeisena nadodaju kako drugi stup obvezne kapitalizirane štednje može taj raskorak djelomično ublažiti,

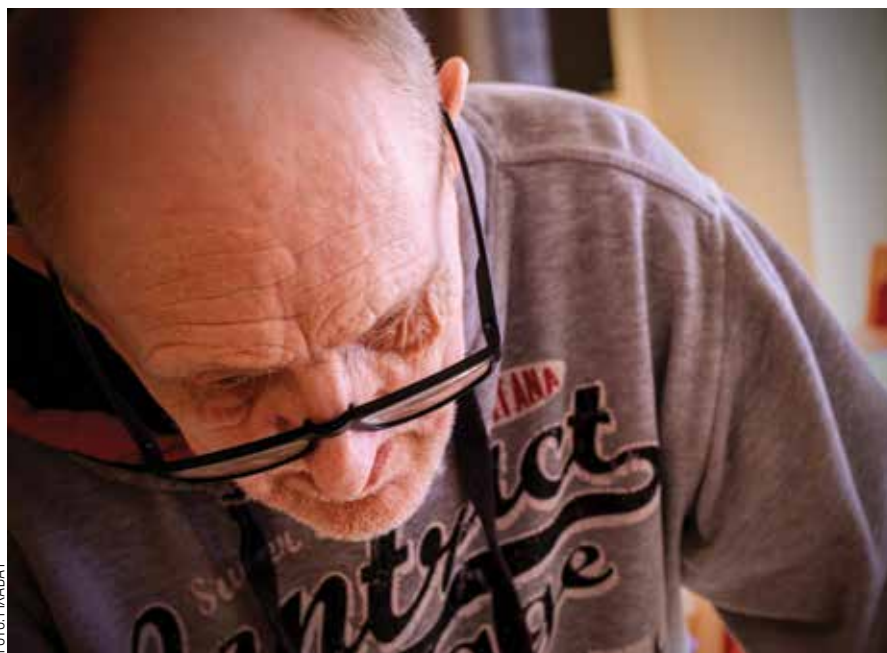

FOTO: PIXABAY

ali ga sâm po sebi ne može zatvoriti. Njegov doprinos ovisi o dužini staža i visini uplata. Ključnu razliku, napominju, može načiniti treći stup, odnosno dobrovoljna mirovinska štednja. Uz dugoročno i stalno ulaganje, treći stup može značajno povećati ukupnu mirovinu i podići zamjensku stopu bliže razinama koje omogućuju kvalitetniji život. Koliki će taj učinak biti, ovisi prije svega o disciplini štednje pojedinca, visini uplata, trajanju štednje te ostvarenim prinosima.

Koliko bi građani trebali izdvajati i od koje dobi?

U Raiffeisenu kažu kako ne postoji jedinstveni iznos koji vrijedi za sve, ali vrijedi pravilo: Što ranije, i što redovitiije, to bolje.

— Već i manji mjesečni iznosi (na primjer 30 do 50 eura) uz dug horizont štednje mogu rezultirati značajnom akumulacijom sredstava zahvaljujući prinosima i državnim poticajima. Idealno je početi već u dvadesetima ili tridesetima, jer tada vrijeme radi u korist štediša. Za one koji počnu kasnije, potrebna su veća izdvajanja kako bi se nadoknadilo kraće razdoblje štednje. Važno je naglasiti da je treći stup fleksibilan: član može prilagođavati uplate svojim mogućnostima kroz život. — objasnili su.

Poput AZ Fonda, i u Raiffeisenu primjećuju kako građani sve više prepoznaju prednosti dobrovoljne mirovinske štednje, i sve aktivnije preuzimaju odgovornost za vlastitu financijsku sigurnost u starosti.

— To potvrđuju i konkretni podaci: u posljednjih pet godina imovina pod upravljanjem u dobrovoljnim mirovinskim fondovima porasla je s oko 910 milijuna eura na 1,72 milijarde eura, što predstavlja rast od približno 89 posto. Takav rast rezultat je, među ostalim, i uplata članova. Istodobno, broj članova povećan je s 380 tisuća na 501 tisuću, što je rast od oko 32 posto. Ti podaci jasno pokazuju kako raste broj građana koji štede, te da sve više uplaćuju u svoju dobrovoljnu mirovinsku štednju. Riječ je o ohrabrujućem trendu koji upućuje na rast financijske pismenosti i svijesti o važnosti dodatne mirovinske štednje. — rekli su.

FOTO: PIXABAY

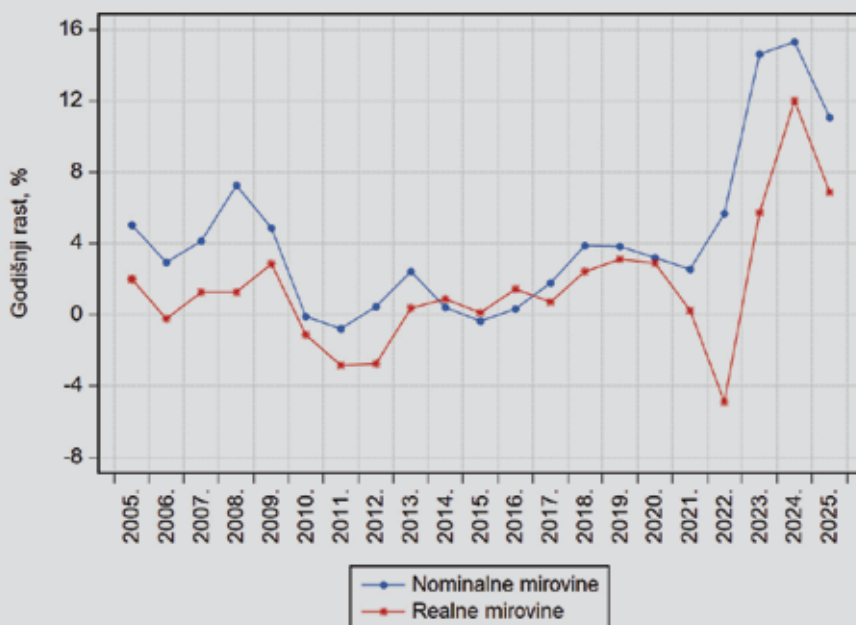
Razlika između državne mirovine i stvarnih troškova života

Emilio Gućec, poslovni analitičar u Finax.eu, kaže kako realan raskorak između prosječne mirovine i stvarnih troškova jasno pokazuje izazov.

— Prosječna neto mirovina od 704 eura zvuči pristojno sve dok ne zavirite ispod poklopca. Taj broj uključuje povlaštene mirovine koje podižu prosjek, dok prosječna radnička mirovina iznosi

567 eura, a obiteljska tek 459 eura. Realni troškovi pristojnog života u gradu u pravilu su i dvostruko veći od tog iznosa, što znači da prosječan umirovljenik svaki mjesec završi s manjkom od 30 do 40 posto. Tome treba dodati da Hrvatska bilježi inflaciju od 4,7 posto, najveću u eurozoni, pa taj raskorak nije statičan nego se aktivno širi. Tko danas ima 40 ili 50 godina, i računa isključivo na državnu mirovinu, ne planira mirovinu nego problem. — ocjenjuje.

Dinamika kretanja nominalne i realne prosječne mirovine u Hrvatskoj

Napomena: Inflacija umirovljenika se računa tako da se iz Ankete o potrošnji kućanstva 2019. izračunaju ponderi 12 kategorija potrošnje za kućanstva u kojem su svi članovi umirovljenici, koji se zatim spoje s CPI indeksima

IZVOR: HZMO, DZS, IZRAČUNI HNB

ODGOVORNOST ZA FINACIJSKU SIGURNOST U STAROSTI SVE VIŠE PADA NA SVAKOG POJEDINCA, I TO NIJE POLITIČKA PORUKA, NEGO ARITMETIČKA ČINJENICA. UPRAVO ZATO PROIZVODI POPUT PEPP-A NISU LUKSUZ, NEGO PRAKTIČAN ALAT S JASNIM PRAVILIMA, REGULIRANOM ZAŠTITOM I FLEKSIBILNOŠĆU KOJA PRATI SUVREMEN, MOBILAN ŽIVOT UNUTAR EUROPE.

Gućec dalje objašnjava koliko i od koje dobi ulagati za stabilnu mirovinu.

— Broj koji sve govori: godišnje usklađivanje od 2,68 posto na prosječnu radničku mirovinu od 567 eura donosi svega petnaest eura više mjesečno. To je državni odgovor na inflaciju i rast troškova. Uz prinos globalnih dioničkih fondova od osam posto godišnje i ciljani kapital od 180.000 eura (koji uz konzervativno povlačenje od četiri posto godišnje generira oko 600 eura mjesečno dodatnog prihoda), matematika je jasna: što ranije počnete, manji je mjesečni ulog, a veći prinos tržišta. Svaka godina odgode nije linearan, nego eksponencijalan gubitak.

Kad je riječ o samoj strategiji ulaganja, tvrdi kako akademski i praktični konsenzus dugoročno favorizira niskotroškovne globalne ETF fondove kao temeljni instrument.

— Ulaganje samo u hrvatsko ili europsko tržište znači izloženost jednoj regiji, jednoj valuti i jednom demografskom trendu, a svi su ti trendovi u ovom dijelu Europe nepovoljni. Globalna diversifikacija znači posjedovanje djelića tisuća kompanija u desetinama zemalja odjednom. Tko ulaže globalno, ne ovisi o tome hoće li jedna zemlja ili kontinent prosperirati, nego o globalnom ekonomskom rastu kao

cjelini. Strategiju dopunjuje dobno prilagođena alokacija: veći udio dionica u mladosti, postupni pomak prema obveznicama kako se bliži mirovina. — objasnio je.

Naveo je i kako je PEPP (Paneuropski osobni mirovinski proizvod, Pan-European Personal Pension Product) pritom prirodna pravna ljska za takvu strategiju, s reguliranom naknadom do jedan posto godišnje, poreznim olakšicama i prenosivošću unutar Europske unije bez gubitka akumulirane štednje.

Povijesno gledano, svaki ulagač koji je ostao uložen duže od petnaest godina, imao je visoku statističku vjerojatnost pozitivnog prinosa. Oslanjanje isključivo na nekretnine nosi ono što globalna diversifikacija nema: nelikvidnost, geografsku koncentraciju i demografski pritisak iseljavanja na cijene. Jedan loš trenutak prodaje može izbrisati desetljeća štednje.

Državna mirovina je sve tanja sigurnosna mreža, kaže Gućec, a demografski trendovi je dodatno pogoršavaju svake godine.

— Odgovornost za financijsku sigurnost u starosti sve više pada na svakog pojedinca, i to nije politička poruka, nego aritmetička činjenica. Upravo zato proizvodi poput PEPP-a nisu luksuz,

nego praktičan alat s jasnim pravilima, reguliranom zaštitom i fleksibilnošću koja prati suvremen, mobilan život unutar Europe. — zaključio je.

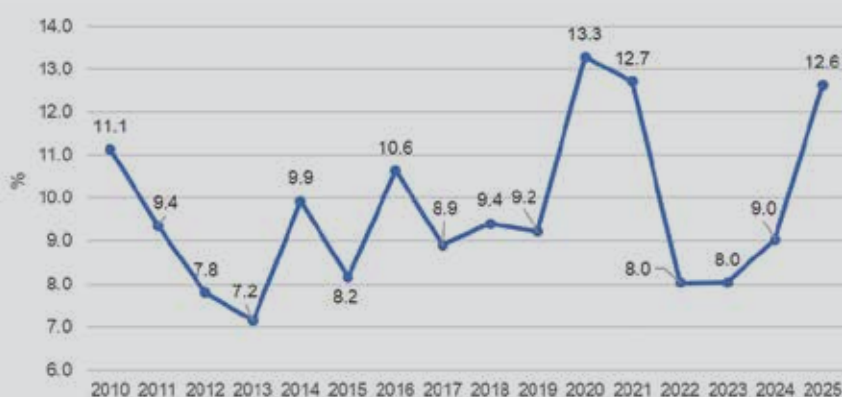
HNB o utjecaju inflacije na mirovine i navikama štednje građana

Hrvatska narodna banka ističe da su u posljednjih nekoliko godina prosječne nominalne mirovine rasle brže od ocijenjene stope inflacije koja uzima u obzir potrošačku košaricu umirovljenika, što je rezultiralo realnim rastom mirovina i povećanjem životnog standarda umirovljenika. Kumulativno, u razdoblju 2021.—2025. nominalne mirovine porasle su za gotovo pedeset posto, dok je ocijenjena stopa inflacije iznosila gotovo trideset posto.

HNB također napominje da su se navike štednje građana značajno mijenjale u posljednjih nekoliko godina. Stopa štednje kućanstava u pretpandemijskom razdoblju (2010.—2019.) iznosila je prosječno 9,2 posto, dok je tijekom pandemije 2020. porasla na 13,3 posto, a 2021. na 12,7 posto, zahvaljujući očuvanju dohodaka i ograničenoj potrošnji. S oporavkom gospodarstva štednja je pala na 8,0 posto u 2023., ali je u 2024. ponovno porasla na 9,0 posto, dok procjene HNB-a za 2025. pokazuju stopu od oko 12,5 posto, gotovo na razini pandemije. Povećanje štednje HNB pripisuje usporavanju rasta osobne potrošnje uz istodobni snažan rast realnih dohodaka.

S druge strane, HZMO ističe da su u razdoblju 2016.—2026. vidljive pozitivne promjene u strukturi mirovinskog sustava. Broj osiguranika povećan je s 1.440 milijuna na 1.735 milijuna, dok je broj korisnika mirovina ostao gotovo nepromijenjen (1.233 milijuna u 2016. i 1.234 milijuna u 2026.), što je rezultiralo povoljnijim omjerom osiguranika i umirovljenika s 1 : 1,17 na 1 : 1,41. Rashodi za mirovine u odnosu na BDP pokazali su stabilnost, smanjivši se s 10,4 posto u 2016. na deset posto u 2025., a projekcije predviđaju kretanje oko 10 do 10,5 posto BDP-a u sljedećim godinama. U nadolazećem razdoblju ne očekuje se značajniji rast broja novih korisnika mirovina, dok se nastavak rasta broja osiguranika očekuje uz pozitivna kretanja na tržištu rada.

Stopa štednje kućanstava u Hrvatskoj

IZVOR: EUROSTAT, HNB

Kolika bi trebala biti mirovina?

Unatoč povećanjima, prosječna mirovina i dalje ne osigurava životni standard koji bi se mogao smatrati normalnim. Strukovne udruge smatraju kako bi mirovina koja bi osigurala normalan život trebala biti minimalno 900 eura.

Vladin plan do 2028. predviđa rast prosječne mirovine na 750 do 800 eura, ali već sada, nakon godišnjeg dodatka, prosjek doseže 741 euro, što će dodatno rasti s novim indeksacijama, rekao je nedavno premijer Plenković.

Istraživanja pokazuju da novac može kupiti zadovoljstvo, ali samo do određene

praga. Dok neki postavljaju taj prag na 75.000 dolara godišnje, nova istraživanja ukazuju da sreća nastavlja rasti i iznad tog iznosa. Za hrvatske umirovljenike, čija prosječna mirovina iznosi oko 500 eura, jasno je da novac ne pokriva osnovne potrebe.

Preporučeni minimalni prihod za život dostatan za osnovne potrebe i minimalno zadovoljstvo procjenjuje se između 800 i 1.000 eura mjesečno, dok u velikim gradovima, poput Zagreba, taj prag doseže i do 1.200 eura.

U svijetu u kojem prosječna mirovina i dalje ostaje ispod stvarnih troškova života, mnogi umirovljenici prisiljeni su

prilagoditi svoje navike i očekivanja. U smislu riječi Benjamina Franklina: "Novac nije sve, ali daje vam slobodu da radite ono što želite." — jasno je da država i mirovinski sustav ne mogu sami jamčiti potpunu financijsku slobodu.

Za mnoge će to značiti da će, umjesto luksuza, morati prihvatiti ono što Seneka već stoljećima poručuje: "Nije bogat onaj tko mnogo ima, nego tko malo želi." Drugim riječima, čini se da će se umirovljenici u Hrvatskoj morati zadovoljiti dobrim starim Senekom i planiranom štednjom kako bi zadržali standard dostojan života.

 TEUTA FRANJKOVIĆ

STAKLARNA DAMIŠ
TRADICIJA I KVALITET

TUŠ KABINE PO MIERI - STAKLENE OGRADE
 STAKLENA VRATA I STIENE - OGLEDALA I STAKLENI NAMJEŠTAJ
 KUĆINSKO ZIDNO STAKLO - NADSTREŠNICE I KROVOVI
 VATRODOPORNA STAKLA - SERVIS I ZAMJENA STAKLA
 OBRADA RAVNOG STAKLA - IZRADA IZO STAKLA
 PJEŠKARENJE STAKLA - UOKVIRIVANJE SLIKA

Vrh Čavje 19 51218, Čavle
 +385 98 997 4379
 staklarna.hr@gmail.com
 www.staklarna-damis.hr

**ARGENTUM
SPORT**

football management agency

Stancijeta 12 a 52466 Novigrad
 0992717507
 cakarun.argentumsport@gmail.com
 www.argentumsport.com

KOVAC D.O.O.

KNJIGOVODSTVENI SERVIS
POREZNO SAVJETOVANJE

Zlatka Šulentića 12 10000 Zagreb

01 464 1104 info@kovacdo.hr

GOSPODARENJE
OTPADOM I OTKUP
SEKUNDARNIH
SIROVINA

Put Kandića 45
23205 Bibinje
091 261 6830
info@metalireciklaza.com
www.metalireciklaza.com

EUROKOP

d.o.o. TOMAŠANCI

PROIZVODNJA, TRGOVINA, USLUGE

Kralja Tomislava 6
31418 Tomašanci

091/1000-450
eurokop.tomasanci@gmail.com

USLUGE GRAĐEVINSKOM MEHANIZACIJOM I USLUGE DROBLJENJA

GORAN BUTURAC, ZNANSTVENI SAVJETNIK NA EKONOMSKOM INSTITUTU ZAGREB

ULAGANJE U INOVACIJE I ZNANJE KLJUČ JE GOSPODARSKOG USPJEHA

TURIZAM, TRGOVINA, TRANSPORT TE USLUGE KOJE SU PRIJE SVEGA USMJERENE NA DOMAĆE TRŽIŠTE MOTOR SU GOSPODARSKOG RASTA OD ULASKA U EUROPSKU UNIJU

Hrvatska je ulaskom u Europsku uniju (EU), a kasnije i u eurozonu te područje Schengena, zasigurno napravila iskorak koji se pozitivno odrazio na gospodarstvo i razvojne prilike. S druge pak strane, treba jasno reći i to da je hrvatsko gospodarstvo u velikoj mjeri ovisno o jednoj gospodarskoj grani — turizmu, da ima preskupi javni sektor te nedovoljnu razinu produktivnosti i stvaranja dodane vrijednosti.

U razgovoru s dr. sc. Goranom Buturacem, istaknutim domaćim ekonomistom i znanstvenim savjetnikom u trajnom zvanju na Ekonomskom institutu Zagreb, te profesorom na Zagrebačkoj školi ekonomije i menadžmenta, Financije.hr su načinile svojevrsnu analizu snage, slabosti, prilika i prijetnji za budućnost hrvatskog gospodarstva.

Buturac je i osnivač neovisnog znanstvenog portala Inova istraživanja, posvećenom promidžbi visokokvalitetne znanosti u prijenosu znanja iz akademske zajednice u gospodarstvo i širu javnost.

Hrvatska je, prema podacima Eurostata za 2025. godinu, na 78 posto europskog prosjeka u BDP-u po glavi stanovnika, i u tome je bolja od pet zemalja, te je izjednačena s Rumunjskom. Je li to dobar ili dovoljno dobar rezultat nakon trinaest godina članstva u Europskoj uniji?

— Hrvatska već više od trideset godina uživa najskupocjeniji proizvod, a to je mir, bez ikakvih manjih ili većih tenzija u društvu. Hrvatskoj je otvoren pristup EU fondovima, kojima su financirani

brojni projekti, što je bio dodatni vjetar u leđa domaćem gospodarstvu.

Što se tiče samog gospodarskog položaja na ljestvici zemalja Europske unije, važno je analizirati trend. On pokazuje da je Hrvatska, mjereno indeksom obujma bruto društvenog proizvoda (BDP) po stanovniku u standardima kupovne moći (PPS), u 2013. godini zaostajala za prosjekom zemalja EU-a 39 posto, u 2023. godini 24 posto, a u 2025. godini 22 posto.

Rast otvorenosti domaćeg gospodarstva i integracija na tržište Europske unije uvelike su pridonijeli konvergenciji gospodarskog rasta i vrijednosti BDP-a po stanovniku u odnosu na prosjek zemalja Europske unije. Položaj u donjoj polovici ljestvice europskih zemalja rezultat je izostanka snažnog gospodarskog rasta. Takav trend prati Hrvatsku

od osamostaljenja pa sve do današnjih dana. Čarobnih štapića nema. Ali itekako ima primjera gospodarstava koje su doživjele ekspanziju proizvodnje u bliskoj povijesti u Europi i svijetu — od “keltskog tigra” Irske, preko Malezije, Indonezije i Kine, pa sve do azijskih tigrova Hong Konga, Singapura, Tajvana i Južne Koreje.

Strukturno gledano, koliko se hrvatsko gospodarstvo promijenilo u posljednjih desetak godina? Jesu li se uopće dogodile neke značajnije kvalitativne strukturne promjene, i ako nisu, zašto izostaju?

— Struktura gospodarstva Hrvatske od njezina osamostaljenja pa sve do danas mijenjala se u korist usluga. Naime, u strukturi ukupne bruto dodane vrijednosti, znatno se smanjio udio poljoprivrede i industrije, a povećao udio financijskih djelatnosti, djelatnosti pružanja smještaja i pripreme hrane, djelatnosti javne uprave i obrane te djelatnosti transporta. Zanimljiv je podatak kako je 1990-ih udio industrije i poljoprivrede u BDP-u Hrvatske kumulativno iznosio gotovo trideset posto, da bi 2024. godine taj udio bio tek 16,8 posto.

Nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju predvodnici gospodarskog rasta su turizam, trgovina, transport te usluge koje su prije svega orijentirane na domaće tržište (zdravstvena zaštita, socijalna skrb, obrazovanje). Prema posljednjim dostupnim podacima Eurostata, vodeća je djelatnost u Hrvatskoj u 2024. godini trgovina na veliko i malo. Ona stvara dvadeset posto ukupne bruto dodane vrijednosti Hrvatske. Slijede je javna uprava i obrana s udjelom u dodanoj vrijednosti od 15,2 posto, prerađivačka industrija s udjelom od 10,8 posto te po-

slovanje nekretninama s udjelom od 7,4 posto.

Turizam je jedna od ključnih hrvatskih gospodarskih grana. Može li se realno procijeniti koliki je njegov doprinos bruto društvenom proizvodu? Postoji li neka grana ili grane za koje bi se moglo reći da imaju perspektivu ostvariti i približno isto značenje kao turizam?

— Turizam je od iznimne važnosti za hrvatsko gospodarstvo. Osim izravnih učinaka na bruto domaći proizvod, dodanu vrijednost i zaposlenost, postoje neizravni i inducirani učinci turizma na gospodarstvo. Neizravnim učincima turizam doprinosi rastu aktivnosti u ostalim granama, poput trgovine, proizvodnje hrane, transporta, građevinarstva, proizvodnje namještaja, proizvodnje transportnih sredstava i drugo. Zaposleni u svim tim djelatnostima svojim dohocima kreiraju dodatnu potražnju u drugim granama i na taj način proizvode inducirani učinak na gospodarstvo.

Hrvatska nastavlja s pozitivnim trendovima u turizmu: raste broj dolazaka i noćenja, glavna turistička sezona je sve dulja, potražnja za hotelima sve veća. Hrvatski turizam je 2024. godine ostvario prihode od dolazaka i noćenja stranih turista u iznosu od petnaest milijardi eura, što čini 17,5 posto bruto domaćeg proizvoda. Posljednji dostupni podaci HNB-a za prva tri tromjesečja 2025. govore o rastu prihoda od turizma od stranih turista za 1,7 posto na godišnjoj razni. Uzmemo li u obzir činjenicu kako je rast noćenja u listopadu protekle godine bio 2,4 posto, a u prosincu sedam posto, možemo očekivati da će prihodi od turizma u 2025. godini premašiti one iz 2024.

Uz turizam, od domaćih sektora svakako valja izdvojiti pomorstvo, brodogradnju i proizvodnju hrane. Usprkos bogatoj pomorskoj tradiciji, višedesetljetne sanacije domaćih brodogradilišta, restrukturiranja i privatizacije nisu dale ni izbliza očekivane rezultate u smislu očuvanja konkurentnosti na svjetskim tržištima. Bivša perjanica hrvatskog izvoza, koja je činila od dvanaest do petnaest posto ukupnog robnog izvoza, svela se na tek jedan posto robnog izvoza Hrvatske. Težište hrvatske brodogradnje danas je u malim poduzećima koja, sudeći prema najnovijim trendovima, povećavaju aktivnost kroz rast ukupnih prihoda, dobiti i zaposlenosti. Usprkos usitnjenosti i razmjerno malim proizvodnim kapacitetima koji zasad ne polučuju značajnije multiplikativne učinke na ostale gospodarske grane i ukupno gospodarstvo, rast aktivnosti vodećih domaćih brodograđevnih tvrtki je ohrabrujuć za budući ukupni razvoj tog segmenta hrvatskog gospodarstva.

“Hit sektor” u budućnosti ne samo u Hrvatskoj, već u Europi i svijetu, bit će proizvodnja hrane. Uzimajući u obzir izvrsne agro-klimatske uvjete i bogatu tradiciju, Hrvatska tu ima itekako što reći i pokazati. Nažalost, u proteklih nekoliko desetljeća trendovi u poljoprivredi su poražavajući i može se reći da smo tu zakazali.

Dvije nevolje o kojima se često govorilo kad je riječ o hrvatskom turizmu zadnjih godina jesu nepovoljna struktura smještaja i osjetan rast cijena koji narušava konkurentnost. Kakva je zapravo perspektiva hrvatskog turizma u razvojnog smislu i koliko je on dobro povezan s drugim domaćim gospodarskim granama kao što je, primjerice, poljoprivreda?

— Perspektiva hrvatskog turizma je neupitna, uz uvjet da geopolitičke i sigurnosne okolnosti u našem okruženju budu stabilne. Hrvatska može očekivati nastavak rasta potražnje za hotelskim smještajem zbog predvidivosti, sigurnosti, standardizirane kvalitete, pouzdanosti usluge i dodatnih sadržaja koji turistima omogućuju bezbrižan odmor. Hrvatska u nadolazećoj turističkoj godini ne samo da može dostići rezultate iz 2025., već ih i premašiti. Pritom su važni

HIT SEKTOR U BUDUĆNOSTI BIT ĆE PROIZVODNJA HRANE

Hrvatska troši znatno više hrane negoli što je proizvede. Taj jaz u korist potrošnje iznosi velikih 2,1 milijardu eura. Uz to, realna proizvodnja poljoprivrednih proizvoda se u Hrvatskoj u posljednjih deset godina smanjila za deset posto. Nedostatna domaća proizvodnja, pad poljoprivrednih prinosa zbog klimatskih promjena i veliki uvoz, pridonose rastu cijena hrane na domaćem tržištu.

Naravno da se nepovoljni trendovi mogu preokrenuti. “Hit sektor” u budućnosti, ne samo u Hrvatskoj, već u Europi i svijetu, bit će proizvodnja hrane. Uzimajući u obzir izvrsne agro-klimatske uvjete i bogatu tradiciju, Hrvatska tu ima itekako što reći i pokazati. Nažalost, u proteklih nekoliko desetljeća trendovi u poljoprivredi su poražavajući i može se reći da smo tu zakazali.

RAST OTVORENOSTI DOMAĆEG GOSPODARSTVA I INTEGRACIJA NA TRŽIŠTE EUROPSKE UNIJE UVELIKE SU PRIDONIJELI KONVERGENCIJI GOSPODARSKOG RASTA I VRIJEDNOSTI BDP-A PO STANOVNIKU KA PROSJEKU ZEMALJA EUROPSKE UNIJE. POZICIJA U DONJOJ POLOVICI LJESTVICE EUROPSKIH ZEMALJA REZULTAT JE IZOSTANKA SNAŽNOG GOSPODARSKOG RASTA. TAKAV TREND PRATI HRVATSKU OD OSAMOSTALJENJA PA SVE DO DANAŠNJIH DANA

stabilizacija cijena i nastavak ulaganja u osnovne kapacitete kako bi se nastavio postupak širenja turističkih aktivnosti u predsezoni i posezoni.

Digitalizacija i umjetna inteligencija olakšat će turističkim tvrtkama upravljanje rezervacijama, predviđanje potražnje i jednostavnije vođenje posjetitelja kroz turistička odredišta. Praktične primjene umjetne inteligencije već su dobile na važnosti, naročito u službi za korisnike, predviđanju potražnje i operativnoj optimizaciji. Korisnička sučelja temeljena na chatu, prediktivna analitika za planiranje kapaciteta i alati za dinamičko određivanje cijena nalaze sve širu primjenu.

Ograničavajući čimbenik rasta turističkih aktivnosti, ne samo u Hrvatskoj već i u cijeloj Europskoj uniji, bit će nedostatak kvalificirane radne snage.

Što se tiče odnosa turizma i proizvodnje hrane — interes je obostran. S jedne strane razvijamo gastro-turizam, dok s druge strane domaći proizvođači hrane imaju priliku predstaviti i plasirati svoje proizvode kroz turističku potrošnju. Pozitivnih primjera itekako ima. Može se svakako navesti primjer Istre. Izvršni turistički rezultati te hrvatske regije plod su ulaganja i stalnog praćenja zahtjeva i potreba tržišta. Istra je pokazala kako se šampionom turizma postaje zahvaljujući razvoju agro-turizma, cikloturizma, nautičkog, zdravstvenog i pustolovnog turizma, vrhunskoj enogastronomiji, brendiranju i razvoju ekonomije doživljaja.

Od 1. svibnja provizorno stupa na snagu trgovinski dogovor EU-a i Mercosura, što ima učinka na europski poljoprivredni sektor. Može li i kako Hrvatska

preokrenuti negativan trend pada poljoprivredne proizvodnje, i kako se uopće došlo do toga da domaća proizvodnja hrane pada, a raste uvoz, što onda utječe na cijene? Što je strukturalno problem za dizanje hrvatske poljoprivredne proizvodnje i koji segmenti poljoprivrede možda imaju najbolju perspektivu?

— Hrvatska troši znatno više hrane negoli što je proizvede. Taj jaz u korist potrošnje iznosi velikih 2,1 milijardu eura. Uz to, realna proizvodnja poljoprivrednih proizvoda se u Hrvatskoj u posljednjih deset godina smanjila za deset posto. Nedostatna domaća proizvodnja, pad poljoprivrednih prinosa zbog klimatskih promjena, i veliki uvoz, pridonele rastu cijena hrane na domaćem tržištu. Cijene neprerađenih prehrambenih proizvoda u Hrvatskoj su u veljači 2026. u prosjeku porasle za 6,3 posto. Istodobno, cijene prerađenih prehrambenih proizvoda su u prosjeku povećane za 2,5 posto.

Naravno da se nepovoljni trendovi mogu preokrenuti. Do negativnih trendova u poljoprivredi došli smo kultom nerada, koji je razvijen još davnih dana, i s njime je "ispisana" strategija poljoprivrede, pa i šire. Nažalost, ta "strategija" je naišla na plodno tlo i duboko je ušla u mnoge pore našeg društva. A ide otprilike ovako: "Ti nisi za knjigu, nisi ni za što, za tebe je motika, ostaješ na zemlji", ili: "Dokopati se papira — diplome pod svaku cijenu, kao svojevrzne ulaznice u svijet lagodnog života". Danas, nakon mnogo desetljeća od ustoličenja takve "strategije" plaćamo skupu cijenu razvoja poljoprivrede, konkurentnosti i izgradnje društva znanja.

Koliko je snažna veza između stručnih ekonomskih analiza i osmišljavanja hrvatskih gospodarskih politika?

— Nedovoljno. Hrvatskoj kao malom gospodarstvu integriranom na europsko i svjetsko tržište preostaje graditi gospodarstvo znanja. To je put kojim možemo postizati uspjehe i rezultate u tržišnim utakmicama na domaćem i međunarodnom tržištu. Kolijevka gospodarstva znanja je Japan. To je zemlja razmjerno siromašna prirodnim resursima, ali bogata obrazovanom, produktivnom i inovativnom radnom snagom.

Gospodarski model Japana preuzeli su azijski tigrovi Singapur, Hong Kong, Tajvan i Južna Koreja. Azijski tigrovi su u prošlosti bile razmjerno siromašne zemlje. Izdašnjim ulaganjima u obrazovanje, znanost i nove tehnologije te zemlje danas obiluju razmjerno jeftinom i visokoproduktivnom radnom snagom. Izgradnjom gospodarstva znanja i izvozno orijentiranim gospodarstvom azijski tigrovi su postali među najbogatijim zemljama svijeta. Primjena gospodarstva znanja se dalje proširila na Kinu, a danas ga sve više prihvaća i Indija. Izgradnja gospodarstva i društva znanja je pravi put za Hrvatsku.

U posljednje vrijeme s pitanjem inflacije i rasta plaća bilo je puno riječi o rastu produktivnosti koji nije išao ukorak s plaćama, posebice u javnom sektoru. Što je zapravo potrebno da bi produktivnost u Hrvatskoj bila veća i uspješno mogla sustizati bogatije članice EU-a?

— Rast nominalnih plaća mora biti popraćen rastom produktivnosti gospodarstva. Povećanje nominalnih plaća iznad razine produktivnosti može dodatno pojačati inflatorne pritiske. Kad cijene rastu, realno je novca manje, rastu kamatne stope, narušavaju se odnosi cijena dobara i usluga, povećavaju se neizvjesnosti i rizici, a investicije usporavaju. Stoga je važno poboljšati konkurentnost i produktivnost. Produktivnost se može povećati dodatnim ulaganjima u digitalizaciju javne uprave kako bi se poboljšala njezina učinkovitost i transparentnost, i smanjili administrativni troškovi i zapreke za poduzetnike i građane. Automatizacija i robotizacija proizvodnih i poslovnih procesa, ulaganje u inovacije i ostvarenje gospodarstva

znanja ključ su povećanja produktivnosti i uspjeha hrvatske ekonomije u sljedećem razdoblju.

Što mislite da su glavne prilike za hrvatsko gospodarstvo u godinama pred nama; i što su glavni rizici koji mogu iznjedriti poteškoće u gospodarskoj izvedbi?

— Imamo vrlo lijepu zemlju. Također, ne oskudijevamo niti resursima, poglavito kad je u pitanju proizvodnja hrane, pitke vode i slično. No, za jačanje gospodarstva, proizvodnje i životnog standarda najvažniji resurs su ljudi. Posebice mladi, obrazovani ljudi. Izgradnja društva znanja, svijeta poduzetništva i kulture uspjeha ključ je za postizanje snažnog gospodarskog rasta. Izdašna ulaganja u izobrazbu mladih kadrova nisu trošak, već najbolja investicija. Još veće otvaranje naše zemlje prema inozemnoj razmjeni studenata, istraživača, stručnjaka, poticanje praktične izobrazbe naših srednjoškolaca i studenata, ulaganja u

cjeloživotno obrazovanje i izgradnja inovativnog okruženja put su uspjeha našeg društva i gospodarstva.

Među najveće rizike spadaju geopolitički odnosi u svijetu, sigurnost našeg okruženja, nepovoljna demografska kretanja i nedostatak kvalificirane radne snage.

Hrvatska je u smislu gospodarske razvijenosti dosta centralizirana. Osim Zagreba i donekle sjeverne Hrvatske, panonska i jadranska Hrvatska zaostaju. Koliko je to razvojni teret, i bi li se moglo i trebalo nešto učiniti da se ta neravnoteža smanji?

— Najveći poraz u posljednja dva desetljeća je značajan odlazak mladog, potentnog i obrazovanog stanovništva u gospodarski razvijenije zemlje Europske unije. Posebno su pogođeni dijelovi Like, Dalmatinske zagore i Slavonije. Razlozi napuštanja zavičaja najčešće su nedovoljan broj radnih mjesta, ali i ne-

zadovoljstvo ljudi nepotizmom i korupcijom. Tim anomalijama treba jednom zauvijek reći — zbogom. Ohrabruje da se odljev kvalificirane radne snage značajnije usporava, a sve je više primjera i povratnika u Hrvatsku.

Gospodarski nerazvijenije dijelove Hrvatske potrebno je agresivnije otvoriti prema svijetu poduzetništva i prema ulaganjima. Mjere poput ukidanja fiskalnih i parafiskalnih nameta, prije svega za male i mlade poduzetnike, za startupove, popraćene ulaganjima u poduzetničke inkubatore i poslovne zone, svakako su dobrodošle. Država tu ne može ništa izgubiti. Dapače, time će se potaknuti samozapošljavanje i zapošljavanje, oživljavanje gospodarskih aktivnosti, jačanje poduzetničkog duha, rast BDP-a, ostanak mladih ljudi u zemlji, a ni državna blagajna neće ostati prazna. Jer od svakog novostvorenog eura koji se kasnije potroši u trgovini, dvadeset i pet posto ide državi.

 IGOR ILIĆ

Tacy Transport

Kratka ulica 3
23226 Pridraga
098/332-921
taci.transport@gmail.com
www.tacytransport.com

HRVATSKA NE GUBI SAMO LJUDE, NEGO I VLASTITU BUDUĆNOST

NE GUBIMO SAMO STANOVNIKE, NEGO MLADE, OBRAZOVANE I PRODUKTIVNE LJUDE KOJI NOSE RAST. DOK POLITIKA GLUMI STABILNOST, ZEMLJA POLAKO OSTAJE BEZ DEMOGRAFSKE, EKONOMSKE I GRAĐANSKE ENERGIJE. NAJVEĆI PROBLEM VIŠE NIJE BROJ LJUDI, NEGO TO ŠTO DRUŠTVO GUBI POVJERENJE DA SE UOPĆE MOŽE PROMIJENITI

Prema demografiji se u Hrvatskoj predugo gajio odnos kao o sporoj, apstraktnoj i pomalo dosadnoj temi, nečemu što se mjeri u tablicama, a ne osjeća u svakodnevnom životu. No, ono što danas gledamo više nije puki pad broja stanovnika, nego duboka promjena same strukture društva. Hrvatska ne gubi nasumično ljude, nego prije svega mlade, obrazovane i mobilne, one koji bi trebali nositi tržište rada, poduzetništvo, inovacije i buduću natalitet. Zato je pitanje demografije danas mnogo više od pitanja broja rođenih i umrlih: ono postaje pitanje gospodarskog rasta, održivosti ustanova i političke budućnosti zemlje.

Ekonomist Dejan Kovač, dobar poznavatelj američke politike i ekonomije, bivši predsjednički kandidat te jedini Hrvat koji je u karijeri bio angažiran na Harvard Kennedy School i Princeton School of Public and International Affairs, upozorava da Hrvatska više ne živi samo demografski pad, nego strukturnu eroziju društva. Posljednju godinu proveo je na Harvardu radeći na razvoju novih alata umjetne inteligencije za geopolitičke analize, i upravo iz te šire perspektive tvrdi da Hrvatska živi u opasnoj iluziji stabilnosti.

Na površini se vide rast BDP-a, turizam i europski fondovi, ali ispod toga zemlja ostaje bez radno aktivnog stanovništva, bez povjerenja u institucije i bez osjećaja da se nepravda može ispraviti. U razgovoru za *Financije.hr* Kovač otvoreno govori o tome zašto je demografski kolaps postao gotovo “ne-tema”, zašto iseljavanje nije samo gospodarsko nego i civilizacijsko pitanje, te zašto je uvoz radne snage prije znak improvizacije nego ozbiljne strategije.

Njegova je teza neugodna, ali jasna: Hrvatska se ne prazni samo brojčano, nego sadržajno. A kad jedna zemlja izgu-

bi upravo one ljude koji bi je mogli mijenjati, tada demografski problem prestaje biti statistika i postaje politička sudbina.

U jednom od svojih posljednjih istupa upozorili ste da su Hrvatska i Srbija među zemljama koje su u posljednjih dvadeset i pet godina izgubile najveći udio stanovništva. Što vam je u tim brojkama najalarmantnije: sam pad broja ljudi, starenje stanovništva ili činjenica da je društvo na to gotovo oguglalo?

— Najalarmantnije nije samo to što nas je manje, nego tko odlazi i tko ostaje. Hrvatska je od 1991. izgubila oko dvadeset posto stanovništva, a samo od ulaska u Europsku uniju iselilo je više od 400.000 ljudi. I to nisu slučajni ljudi — odlaze mladi, obrazovani i mobilni, dok populacija ubrzano stari (medijan starosti je već oko 45 godina). To nije klasičan demografski pad, to je strukturna erozija društva. I najopasnije: postali smo na to imuni. Kad nešto postane “normalno”, prestaneš upravo te probleme rješavati, ali to je samo zabijanje glave u pijesak, poput nojeva. Mi stalno očekujemo da će netko drugi riješiti naše probleme, ali neće.

Tvrdite da je demografski kolaps u Hrvatskoj postao gotovo “ne-tema”. Zašto mislite da politika, ali i mediji, ovu temu godinama guraju na marginu, iako ona izravno određuje budućnost gospodarstva, tržišta rada i javnih financija?

— Demografija je postala “ne-tema” jer nema brzih političkih pobjeda. To je proces koji traje deset do dvadeset godina, dok politika razmišlja u ciklusima od četiri godine. Lakše je otvoriti cestu nego promijeniti trend nataliteta ili iseljavanja. Mediji prate tu logiku: demografija nema klikove dok ne postane

kriza, a kad postane kriza, već si izgubio desettljeće. U međuvremenu, Hrvatska svake godine gubi veličinu jednog manjeg grada, ali bez osjećaja hitnosti. Hrvati imaju taj problem da reagiraju uvijek tek kad nešto postane kriza. Samo, onda je prekasno.

Kad govorimo o gospodarstvu, što je po vama najveća cijena demografskog pada: manjak radne snage, pritisak na mirovinski i zdravstveni sustav, slabija domaća potrošnja ili nešto četvrto?

— Najveća cijena demografskog pada nije ni mirovinski sustav ni zdravstvo; to je pad potencijalnog rasta. Ako ti radno aktivno stanovništvo pada, a u Hrvatskoj je već smanjeno za više od deset posto u zadnjih deset godina, ti zapravo smanjuješ motor ekonomije. Manje rada, manje inovacija, manje poduzetništva. Sustav ne kolabira naglo, on polako prestaje rasti. A to je puno opasnije jer izgleda kao stabilnost na nižoj razini populacije, što zapravo nije.

Hrvatska već sada sve više nadoknađuje nedostatak domaćih radnika uvozom radne snage iz trećih zemalja. Je li to po vama nužna gospodarska prilagodba, ili znak da je država odustala od ozbiljne demografske politike?

— Uvoz radne snage je kratkoročno nužan, ali dugoročno pokazuje da nemaš strategiju. Hrvatska danas izdaje više od 150.000 radnih dozvola godišnje, što je golem skok u odnosu na prije nekoliko godina. Svako ozbiljno gospodarstvo koristi imigraciju, ali razlika je nadzireš li proces, ili on nadzire tebe. Kod nas trenutno gasimo požar, ali ne gradimo sustav koji će dugoročno stabilizirati tržište rada.

Koliko je realna ideja povratka dijela iseljenih građana iz Njemačke i drugih zemalja? Što bi se, vrlo konkretno, moralo promijeniti da bi se ljudi počeli vraćati, a ne samo povremeno razmišljati o povratku?

— Povratak iseljenih je moguć, ali ne zbog nostalgije, nego zbog pravila igre. Procjenjuje se da u Njemačkoj i drugim zemljama živi više od 500.000 hrvatskih državljana i njihovih potomaka, ali oni se neće vraćati zbog mora i obitelji, nego zbog institucija. Da bi se vratili, moraš promijeniti tri stvari: realne plaće i produktivnost, funkcionalne institucije i osjećaj pravednosti. Ljudi mogu tolerirati nižu plaću, ali ne i sustav u kojem napredovanje ne ovisi o radu. Jer ti ljudi i nisu otišli zbog loše kvalitete života. Sva istraživanja, moja i mojih kolega, upravo ukazuju da su ljudi otišli zbog korupcije i nepravde u društvu, te nedostatka perspektive.

Koliko je problem Hrvatske zapravo širi od same demografije? Govorite o nepotizmu, korupciji i urušenom sustavu vrijednosti. Je li iseljavanje više posljedica loše gospodarske perspektive ili gubitka povjerenja u državu i institucije?

— Ovo nije samo gospodarski problem, nego problem povjerenja. Hrvatska u istraživanjima povjerenja u institucije redovito zaostaje za zapadnom Europom, i to se izravno vidi u iseljavanju. Ljudi ne odlaze samo zbog petsto eura veće plaće, nego zato što ne vjeruju da će sustav postati bolji. Kad izgubiš povjerenje, gubiš najproduktivniji dio društva, i to je puno teže vratiti nego kapital. Novac možeš “na-printati”, ali povjerenje nažalost ne možeš.

U javnosti se često stvara dojam da će rast plaća, EU fondovi i turizam sami po sebi amortizirati te procese. Mislite li da Hrvatska živi u lažnom osjećaju stabilnosti, dok joj se istodobno sužava baza stanovništva i radno aktivnih ljudi?

— Hrvatska trenutno živi u određenoj iluziji stabilnosti. Rast BDP-a, EU fondovi i turizam stvaraju sliku da stvari funkcioniraju, ali demografska baza se sužava. Imamo više od dvadeset milijuna turista godišnje, ali sve manje ljudi koji

PROSTOR ZA PREOKRET JOŠ POSTOJI, ALI SE BRZO ZATVARA. HRVATSKA JE VEĆ UŠLA U FAZU GDJE ISTODOBNO POKUŠAVA RJEŠAVATI UZROKE I UPRAVLJATI POSLJEDICAMA. AKO POGLEDAMO PROJEKCIJE, STANOVNIŠTVO BI MOGLO PASTI ISPOD TRI MILIJUNA DO 2050., ŠTO ZNAČI DA BEZ OZBILJNIH REFORMI ULAZIMO U DUGOROČNU STAGNACIJU

trajno žive i rade u zemlji. To je kao da imaš lijepu fasadu na kući kojoj se urušavaju temelji.

Demografija je temelj, bez nje nema dugoročne stabilnosti. Drugo, pola milijuna Hrvata koji su otišli bili su uglavnom visokoobrazovani građani — liječnici, IT inženjeri i slično, s djecom, a mi sada uvozimo radnike koji jedva da imaju osnovnu školu, većinom bez obitelji. Ti ljudi su danas kao Hrvati u doba "Juge": gastarbajteri na radu u drugoj državi, privremeno bez obitelji, gdje se sav novac šalje kući i ne participira u društvu. Znači, izgubio si demografski potencijal i visokoobrazovane građane i zamijenio si ih s gotovo neobrazovanim radnicima koji se svakog trena mogu vratiti kući. To je ta iluzija stabilnosti.

Treće, otišli su visokoobrazovani ljudi iz različitih industrija — IT, STEM, brodogradnja, medicina..., mahom jer smo prodali ili uništili njihove industrije. A novi radnici ulaze u građevinu i turizam. Prve industrije su s visokom dodanom vrijednosti i imaju inovacijski potencijal, a građevina i turizam imaju limit i rade po načelu marži.

Koja bi područja hrvatskog gospodarstva demografski pad mogao najjače pogoditi u sljedećih deset godina? Gdje će se posljedice prve i najjasnije vidjeti?

— Prvi će udar osjetiti sektori koji ovise o radu, a to su građevina, turizam i zdravstvo. Već danas vidimo nedostatak liječnika i zdravstvenog osoblja, dok turizam ovisi o stranim radnicima. Ali dugoročno najveći problem bit će u industriji i granama koje nose produktivnost, jer bez ljudi nema ni tehnološkog napretka ni rasta. To znači da problem prelazi iz "operativnog" u strukturni. Drugo, prva veća recesija i mi gubimo

i te inozemne radnike, jer će se većina vratiti kućama. Građevina i turizam prvi stradaju u recesiji. Onda je doslovno kolaps preko noći.

Mislite li da Hrvatska danas još uvijek ima prostor za preokret, ili smo već ušli u fazu upravljanja posljedicama, a ne rješavanja uzroka?

— Prostor za preokret još postoji, ali se brzo zatvara. Hrvatska je već ušla u fazu gdje istodobno pokušava rješavati uzroke i upravljati posljedicama. Ako pogledamo projekcije, stanovništvo bi moglo pasti ispod tri milijuna do 2050., što znači da bez ozbiljnih reformi ulazimo u dugoročnu stagnaciju. Još uvijek možemo djelovati, ali više nemamo luksuz čekanja. No to se neće dogoditi sve dok imate predsjednika i premijera države koji normaliziraju predaju. Njihova retorika je katastrofalna, u nekoliko intervjuova su obojica spominjali da: druge države također demografski padaju — mi smo Hrvatska, nismo druge države; da se trebamo naviknuti na manji broj stanovnika — nažalost, to nam je onda i propast; normaliziraju dolazak stranih radnika da bi prikrili vlastite pogreške iz prošlosti i neposjedovanje strategije. Osnovni problem je da nemamo mladih ljudi u politici ni na ključnim položajima koji bi odudarali od ovog krivog narativa, i zato nema promjene.

Kad biste morali izdvojiti tri mjere koje bi imale stvarni učinak na demografsku i ekonomsku budućnost zemlje, koje bi to mjere bile?

— Nažalost, nema mjera. Mi moramo iz korijena mijenjati način života koji je arhaičan i iz doba naših djedova. Trebalo bi mi pet intervjuova da objasnim.

Često se demografija u javnosti svodi na broj rođenih i umrlih. Je li stvarni problem danas ipak više u tome

što Hrvatska ne uspijeva zadržati produktivne, obrazovane i radno aktivne ljude?

— Demografija se često svodi na broj rođenih i umrlih, ali ključni problem je odljev ljudi. Hrvatska ima jednu od najvećih stopa iseljavanja u Europskoj uniji, i to upravo u skupini od dvadeset do četrdeset godina. To znači da gubiš i sadašnje radnike i buduće roditelje. Natalitet je posljedica, a ne uzrok. Ako ne zadržiš ljude, ne možeš očekivati ni rast broja rođenih.

Ako se sadašnji trendovi nastave još deset ili petnaest godina, kako će Hrvatska po vama izgledati — gospodarski, društveno i politički? Što će biti najveća promjena koju ćemo tada već osjećati kao novu "normalnost"?

— Ako se trendovi nastave, Hrvatska će za deset do petnaest godina biti manje, starije i sporije gospodarstvo. Najveća promjena neće biti u brojkama, nego u osjećaju — manje ljudi, manje energije, manje prilika. Imat ćemo Hrvate različitih boja kože i religija. Naravno da nije problem u društvenoj raznolikosti, nego u integraciji ljudi. Imat ćemo doslovno pola milijuna radnika koji će postojati samo u bilancama poduzeća, ali bez državljanstva neće sudjelovati u mnogo važnijem procesu od gospodarskog, a to je građanski i politički.

Izvezli smo pola milijuna građana koji su mogli odlučivati o političkom smjeru države, i uvezli smo pola milijuna radnika koji ne smiju ni da pisnu, niti imaju legalnost da to naprave. To će potpuno otupiti oštricu promjena. Već sad smo politički zarobljena država, a bojim se što će biti za deset godina. Upravo nešto o čemu sam ja govorio prije više od deset godina. I to će postati nova normalnost. Već sada smo u jednom mentalnom statusu quo — "ne talasaj, sine", koji je bio prisutan u bivšoj državi kad navodno nismo imali građanskih sloboda, a navodno ih danas imamo. Bit će sve manje slobodnih ljudi u društvu, i onih koji će govoriti protiv zarobljenosti društva. A kad nam nestanu ti ljudi koji govore o slobodama, dogodit će nam se isto kao i s demografijom. Samo, potop sloboda će biti mnogo gori nego potop demografije. I to je povratna sprega kolapsa demografskog sustava.

 TEUTA FRANJKOVIĆ

GRADIMO TRŽIŠTE RADA KOJE JE TRANSPARENTNIJE, DOSTUPNIJE I PRAVEDNIJE

PANDEMIJA JE, PRAKTIČKI PREKO NOĆI, OTVORILA VRATA RADU NA DALJINU I POKAZALA DA SVE MOŽE FUNKCIONIRATI DRUKČIJE NEGO ŠTO SMO GODINAMA MISLILI. STRAHovi O PADU PRODUKTIVNOSTI SE NISU OSTVARILI, A FLEKSIBILNIJI OBLICI RADA POSTALI SU NOVA STVARNOST. DANAS UZ TO IMAMO I ZANIMLJIVU ČINJENICU U KOJOJ U TVRTKAMA DILJEM HRVATSKE ISTODOBNO RADE ČETIRI GENERACIJE ZAPOSLENIKA, SVAKA SA SVOJIM OČEKIVANJIMA I POGLEDIMA NA POSAO. TO TRŽIŠTE ČINI DINAMIČNIJIM, ALI I SLOŽENIJIM

Danas, kad se tržište rada mijenja brže nego ikad prije, a granice između lokalnog i globalnog zapošljavanja sve se više brišu, uloga platformi koje povezuju poslodavce i kandidate postaje ključna. Jedan od najviše prepoznatljivih aktera na hrvatskom tržištu svakako je Alma Career Croatia, tvrtka koja stoji iza brenda MojPosao, i koja već godinama aktivno oblikuje način na koji tražimo posao, a i zaposlenike.

O njihovom razvoju, promjenama na tržištu rada, novim trendovima zapošljavanja i planovima za budućnost razgovarali smo s Alenom Mrvcem, specijalistom za odnose s javnošću tvrtke Alma Career Croatia.

Otkad Alma Career Croatia posluje u Hrvatskoj i kako je pao odabir baš na našu zemlju?

— Iako će to možda nekima zvučati iznenađujuće, s obzirom na to koliko je MojPosao snažan i prepoznatljiv brend u Hrvatskoj, on je zapravo već od 2013. godine dio Alma Career grupacije. No, šira javnost je toga postala svjesna tek nedavno, kada je tvrtka Tau on-line, koja je upravljala portalom MojPosao, promijenila ime u Alma Career Croatia. Bio je to logičan korak koji je samo “izvukao na površinu” ono što je već godinama postojalo u pozadini. Alma Career danas je jedna od vodećih tvrtki u Europi kad je riječ o povezivanju poslodavaca i kandidata, a naš je cilj biti partner na kojeg se tvrtke mogu osloniti kad traže darovite. Bilo lokalno, bilo izvan granica.

Drugim riječima, ostali smo čvrsto ukorijenjeni u lokalno tržište, ali smo istodobno postali dio puno šire “priče” koja obuhvaća dvanaest zemalja srednje i istočne

Europe. Zajedno s partnerima iz susjednih zemalja i šire, danas gradimo tržište rada koje je transparentnije, dostupnije i pravednije, a koje doseže više od osamdeset milijuna ljudi diljem Europe.

Najpoznatiji ste po brendu MojPosao. Koliko poslodavaca koristi vaše usluge i, s druge strane, koliko CV-ja imate u bazi?

— MojPosao je definitivno naš najviše prepoznatljiv proizvod i mjesto na koje mnogi prvo pomisle kad razmišljaju o traženju posla u Hrvatskoj. Tijekom godina povjerenje nam je ukazalo više od 54.000 klijenata, a u našoj bazi nalazi se više od 400.000 životopisa. Ono što je posebno vrijedno jest da ta baza ne služi samo kao “spremište” podataka. Za poslodavce ona predstavlja bogat izvor potencijalnih kandidata koje mogu aktivno pretraživati, dok kandidatima otvara vrata i prema prilikama koje možda sami ne bi niti tražili.

Što bi bile glavne razlike i prednosti između traženja posla preko portala MojPosao i putem platformi kao što je LinkedIn?

— Najveća razlika je u usmjerenju. MojPosao je već više od dvadeset i pet godina u potpunosti posvećen tržištu rada u Hrvatskoj, i upravo je zato postao središnje mjesto susreta poslodavaca i kandidata. Sredinom 2024. načinili smo i veliki iskorak kroz redizajn platforme. Osim što danas izgleda modernije i “čišće”, puno je važnije da korisnicima omogućuje bržu i precizniju pretragu. Također, korisnicima nudimo oglase koji imaju smisla baš za njih, i to na temelju njihovih potreba, pretraga i profila.

Kakve trendove na hrvatskom tržištu rada primjećujete? I kako su se mijenjali u, primjerice, posljednjih pet godina?

— Ako bismo morali izdvojiti jednu riječ za posljednjih pet godina, to bi bila promjena. I to prilično ubrzana. Pandemijska je, praktički preko noći, otvorila vrata radu na daljinu i pokazala da sve može djelovati drukčije nego što smo godinama mislili. Strahovi o padu produktivnosti se nisu ostvarili, a fleksibilniji oblici rada postali su nova stvarnost. Danas uz to imamo i zanimljivo stanje u kojem u tvrtkama diljem Hrvatske istodobno rade četiri generacije zaposlenika, svaka sa svojim očekivanjima i pogledima na posao. To tržište čini dinamičnijim, ali i složenijim.

S druge strane, kronični nedostatak radne snage doveo je do većeg uvoza radnika iz udaljenijih zemalja, što dugoročno mijenja strukturu tržišta. I naravno, tu je tehnologija. Umjetna inteligencija više nije “nešto što dolazi”, nego nešto što je već ovdje i polako mijenja način na koji radimo.

U kojim područjima vlada najveća potražnja za radnicima, a gdje vidite pad potražnje?

— Prema podacima portala MojPosao, tijekom 2025. objavljeno je više od 45.000 oglasa za posao, što je blagi pad od šest posto u odnosu na godinu ranije. Nije dramatično, ali dovoljno da pokaže kako je tržište ipak malo “prikočilo”. Najveći pad potražnje vidljiv je u područjima poput dizajna i umjetnosti, te marketinga i medija. To su često područja koja prva osjete kad tvrtke krenu opreznije upravljati budžetima. S druge strane, neke su kategorije i te kako “živnule”. Bankarstvo bilježi značajan rast potražnje, kao i po-

NAŠ POSLOVNI MODEL TEMELJI SE NA JEDNOSTAVNOJ ZAMISLI POVEZIVANJA POSLODAVACA I KANDIDATA, ALI KROZ VIŠE RAZLIČITIH KANALA I USLUGA. PRITOM JE VAŽNO NAGLASITI DA NAŠI PRIHODI DOLAZE ISKLJUČIVO OD POSLODAVACA, DOK JE ZA POSLOPRIMCE KORIŠTENJE NAŠIH PLATFORMI I USLUGA U POTPUNOSTI BESPLATNO

druče skrbi o djeci i starijima, te područje obrazovanje i znanost.

Unatoč tim pomacima, okosnica tržišta ostaje ista. Prodaja i dalje drži prvo mjesto s oko dvadeset i dva posto udjela u ukupnom broju objavljenih oglasa, a slijede turizam, financije, proizvodnja i administracija. Ako pogledamo konkretna zanimanja, tržište i dalje počiva na operativnim i sezonskim poslovima. Najtraženiji su prodavači, skladištari, konobari, prodajni savjetnici i radnici u proizvodnji.

Osim brenda MojPosao pokrenuli ste još nekoliko zanimljivih projekata. Možete li nam u nekoliko rečenica opisati svaki od njih?

— Kad kažemo Alma Career Croatia, većina prvo pomisli na MojPosao, ali iza kulisa se događa puno više toga. Primjerice, HR Days konferencija je danas već gotovo pa institucija u svijetu ljudskih resursa, i mjesto gdje se razmjenjuju ideje, iskustva i trendovi koji oblikuju budućnost Hrvatske i tržišta rada. Ovogodišnje izdanje u Rovinju okupit će više od pet stotina sudionika, što dovoljno govori o njegovoj važnosti. U sklopu konferencije dodjeljujemo i nagrade za najbolje HR prakse, odnosno projekte inicijative, programe i projekte koji nisu ostali samo na zamisli, nego su stvarno unaprijedili radno okruženje i rezultate tvrtki.

Tu su i naši online sajmovi poslova. Sezonac.hr svake godine povezuje poslodavce i kandidate uoči turističke sezone, dok Regionalni sajam poslova širi "priču" na cijelu regiju. Pulser je, pak, alat koji pomaže tvrtkama razumjeti vlastite zaposlenike i njihovo zadovoljstvo, motiviranost i angažiranost. Oni najbolji na kraju godine dobivaju i titulu Najboljeg poslodavca. S druge strane, istraživanje o poslodavcima prvog izbora daje odgovor na pitanje gdje bi ljudi najradije radili i zašto. I na kraju, tu je MojaPlaća.hr, koji daje konkretan uvid u to koliko se doista zarađuje u različitim zani-

njima. Bez uljepšavanja, samo stvarni podaci s tržišta.

Zanimljiva su i istraživanja koja radite na, čini se, tjednoj bazi. Po kojem kriteriju birate predmet istraživanja i koliko u prosjeku traje rad na njima?

— Tijekom godine provedemo između četrdeset i pedeset istraživanja i anketa, što znači da smo praktički stalno na "pulsu" tržišta rada. Neka istraživanja radimo redovito, primjerice ona o plaćama ili potražnji za radnom snagom, jer nam daju kontinuitet i mogućnost praćenja trendova. S druge strane, dio tema jednostavno se nametne sâm od sebe, kroz aktualna događanja, promjene na tržištu ili pitanja koja dobivamo od korisnika. Naše ankete su brze i konkretne, često s jednim pitanjem, jer nam je cilj u kratkom roku uhvatiti stav javnosti o nekoj temi. Kad radimo ozbiljnija istraživanja, sve je ipak drukčije. To uključuju više pitanja, detaljniju analizu, i često traju mjesecima. To su projekti u koje se ulazi temeljito, jer iza njih trebaju stajati podaci koji imaju težinu.

Kako je strukturiran vaš poslovni model, odnosno koji su glavni izvori prihoda?

— Naš poslovni model temelji se na jednostavnoj zamisli povezivanja poslodavaca i kandidata, ali kroz više različitih kanala i usluga. Pritom je važno naglasiti da naši

prihodi dolaze isključivo od poslodavaca, dok je za posloprimce korištenje naših platformi i usluga u potpunosti besplatno.

Koliki dio prihoda dolazi iz Hrvatske u odnosu na ostale zemlje u Alma Career grupaciji?

— Hrvatska je važan dio Alma Career grupacije, no poslujemo kao dio šire regionalne mreže u kojoj svako tržište ima svoju specifičnu ulogu i doprinos. Ne iznosimo detaljniju strukturu prihoda po pojedinim tržištima, ali je važno istaknuti da Grupa djeluje na više tržišta različitih veličina, uključujući i ona veća, poput češkog, što doprinosi ukupnoj stabilnosti i razvoju poslovanja.

Koji su planovi za dalje; pripremate li neke nove projekte?

— Ako bismo morali izdvojiti smjer u kojem idemo, onda je to približiti prilike ljudima, čak i onda kad ih aktivno ne traže. Procjene pokazuju da u Hrvatskoj više od 1,2 milijuna ljudi trenutačno ne traži posao. No to ne znači da nisu otvoreni za promjenu. Samo ih treba dosegnuti i pristupiti im na pravi način. Zato smo razvili alate poput Nelise, koja oglašava za posao pretvara u ciljane digitalne kampanje i "dovodi" ih do kandidata, nerijetko pasivnih, tamo gdje već provode vrijeme, na društvenim mrežama i online platformama.

S druge strane, MojPosao Vibes mijenja način na koji oglasi izgledaju. Umjesto dugih tekstova, usmjeren je na kratke video formate koji u nekoliko sekundi prenose dojam o poslu i radnom okruženju. Jer način na koji mladi kandidati danas traže posao sve više nalikuje načinu na koji konzumiraju sadržaj: brzo, vizualno dojmljivo te intuitivno. Poslodavci koji to prepoznaju već su napravili korak naprijed.

 VEDRAN HARČA

FOTO: PIXABAY

ITTRIJEKA

ZASTUPANJE I DISTRIBUCIJA **JOTUN**
PREMAZA ZA ZAŠTITU METALA,
DRVA, BETONA, PLASTIKE

ZASTUPANJE I DISTRIBUCIJA PLOVILA MARKE **MOODY**

UKLANJANJE HRDE, BOJE I NASLAGA S METALNIH,
BETONSKIH I ASFALTNIH POVRŠINA VISOKOTLAČNOM
PUMPOM FALCH T25

Tometići 38/3
51215 Kastav

T: +385.51.706.500

info@ittrijeka.hr
www.ittrijeka.hr

Trg sv. Jurja 9
48 350 Durdevac
+385 48 672 200
+385 99 2471 217
info@hotel-picok.hr
www.hotel-picok.hr

EL-PR-ING

SERVISIRANJE I ODRŽAVANJE
ALATNIH I GRAFIČKIH STROJEVA, TE
STROJEVA PROCESNE INDUSTRIJE

1. Petruševac 4 odvojak, br.2 Zagreb, 10000
Fax: 01/2408-012
Mob: 099/817 0038
info@elpring.hr
www.elpring.hr

DODIJELJENA PRIZNANJA ZA 150 PODUZETNICA

ZANIMLJIVA PREDAVANJA I KORISNI SAVJETI NA DRUGOM IZDANJU KONFERENCIJE “USPJEŠNE ŽENE POWERED BY FINACIJE.HR”

CILJ KONFERENCIJE JE PRUŽITI USPJEŠNIM ŽENAMA VEĆU VIDLJIVOST, POTAKNUTI UMREŽAVANJE TE ISTAKNUTI NJIHOVU VAŽNOST I DOPRINOS POSLOVNOM SVIJETU

Drugo izdanje inicijative “Uspješne žene”, koju je pokrenuo portal Finacije.hr, održano je 11. ožujka u zagrebačkom Hotelu Esplanade, a

tom su prilikom dodijeljena i priznanja poduzetnicama koje su svojim dugogodišnjim radom i trudom ostavile snažan trag u hrvatskom gospodarstvu.

Dodijeljeno je 150 priznanja, pri čemu su dobitnice morale zadovoljiti stroge kriterije kao što su stabilno poslovanje, rast prihoda, tri godine rasta dobiti i naj-

bolje bonitetne ocjene prema bonitetnoj kući CompanyWall. Cilj konferencije je pružiti im veću vidljivost, potaknuti umrežavanje te istaknuti njihovu važnost i doprinos poslovnom svijetu.

Da su takvi događaji itekako potrebni, pokazala je i puna dvorana, kao i veliko zanimanje koje su izazvala dva predavanja i panel rasprava.

Moderatorica Kristina Ercegović, koja je i sama poduzetnica već dvadeset i četiri godine, u uvodnom je obraćanju iznijela podatke prema kojima u Hrvatskoj više žena završava fakultet, mnoge su prepoznate i na međunarodnoj razini, no usprkos tome vode svega trećinu poduzeća.

Predsjednica Međunarodne mreže poslovnih žena Ivana Radić je u svojem

predavanju rekla kako je u vlasničkoj strukturi poduzeća 30 do 33 posto žena, dok ih samo 20 do 25 posto vodi tvrtke kao direktorice. Najviše su pritom zastupljene u sektorima usluga, trgovina, obrazovanja i kreativnih vještina, dok su ključni izazovi s kojima se susreću žene u biznisu pristup kapitalu i investicijama, uravnoteženje privatnog i poslovnog života, manjak mreža i mentorstva, manja vidljivost u javnom prostoru te stereotipi.

Mrežu je osnovala 2017. godine, s ciljem osnaživanja žena u poslovnom i javnom prostoru, kao i povezivanja poduzetnica, menadžerica i stručnjakinja. Glavne aktivnosti njezine udruge su organizacija konferencija i događaja, edukacija i radionice, mentoring programa i drugo.

Za jače poduzetništvo žena, naglasila je Radić, potrebni su pristup kapitalu, mentorstvo i edukacija, te veća vidljivost.

Predsjednica uprave Zagrebačke burze Ivana Gažić održala je predavanje "Žensko liderstvo". Na čelu Zagrebačke burze nalazi se posljednjih šesnaest godina i spada među rijetke žene u svijetu burzovnih financija. U tom razdoblju ne primjećuje puno promjena na bolje, osim što žene danas doživljavaju diskriminaciju na puno suptilniji način.

Financijska industrija jedna je od prvih uvela kvote za žene, a razlog su bile hazardske uprave banaka. Žene su, dodala je, puno racionalnije i manje sklone preuzimanju rizika. Otkrila nam je i da u Hrvatskoj zaposlenost žena

DODIJELJENA PRIZNANJA ZA 150 PODUZETNICA

iznosi pedeset i osam posto, dok je u susjednoj Sloveniji ta brojka petnaest posto viša. Pritom u Europskoj uniji imaju devet posto niže plaće. Za ilustraciju je iznijela i podatak da je među liječnicima šezdeset i tri posto žena, ali ih je samo osam ravnateljica bolnica.

Zaključno je rekla kako snažno podržava kvote, jer su samo zemlje koje su ih uvele povećale broj članica uprave.

Konferencija je završena panel raspravom u kojoj su sudjelovale Kristina Perči, vlasnica tvrtke Modeco, Irena Stanić, direktorica poduzeća Intertekstil Stanić, i Daniela Soviček, vlasnica tvrtke Simpapak usluge.

Na pitanje o izazovima, Daniela Soviček je izdvojila sposobnost poduzeća da se prilagodi na promjene koje se neprestano događaju (cijene,

Panel
 Uspješne žene
 Kristina Perčić – MOORE
 Irena Stanić – INTERTEKSTIL STANIĆ
 Danijela Soviček – Sinić
 Moderatori: K. J. / Sinić

sigurnost, zelena tranzicija, digitalna tranzicija, AI); Irena Stanić je naglasila kako je čitavih dvadeset i pet godina, koliko se bavi kućnim tekstilom, bilo izazovno; dok je Kristina Perčić rekla kako je činjenica da se bavi čelikom, tradicionalno muškim sektorom, izazov sâm po sebi.

Bilo je govora i o takozvanom “sindromu varalice”, odnosno osjećaju da nismo dovoljno dobri za funkciju koju obnašamo.

— Mislim da ga imam i sama, ali to dolazi isključivo zbog perfekcionizma. Upravo taj sindrom je ono što nas gura naprijed. — istaknula je Perčić.

Postavljana su i pitanja iz publike, između ostalog, i ono o odnosu prema zaposlenicima, točnije smije li se biti prijatelj sa svojim radnicima. Soviček, čija se tvrtka bavi rješenjima za pakira-

DODIJELJENA PRIZNANJA ZA 150 PODUZETNICA

nje proizvoda, ponajviše u prehrambenoj industriji, to smatra pogreškom jer, ako štitite jednog pojedinca, ugrozit ćete sve ostale. Također je naglasila važnost financijskog controllinga.

— Morate znati svoje fiksne i varijabilne troškove. Od te analize kreću sve druge analize. — upozorila je.

Stanić je, pak, rekla kako ne vidi svijetlu budućnost tekstilne industrije u Hrvatskoj, ponajviše zbog znatno veće cijene radne snage.

Velika posjećenost, odlično ozračje i razmjena iskustava potvrdili su "Uspješne žene powered by Financije.hr" kao platformu koja osnažuje i nadahnjuje poduzetnice, ali i, što je jednako važno, ukazuje na probleme koji su, usprkos određenim pomacima, i dalje prisutni u hrvatskom gospodarstvu.

 VEDRAN HARČA

DANIELA SOVIČEK, DIREKTORICA TVRTKE SIMPAK USLUGE

IMAMO ZNANJE I SPOSOBNOST PONUDITI RJEŠENJA KOJA SU KONKURENTNA I IZVAN TRENUTNIH TRŽIŠTA

U KRATKOM ROKU NAŠE JE USMJERENJE DODATNO SE UČVRSTITI KAO LIDER U USKO SPECIJALIZIRANOM PODRUČJU U KOJEM DJELUJEMO, TE STALNO UNAPREĐIVATI PROCESSE KAKO BISMO OSIGURALI STABILAN I SKALABILAN RAST. U TEKUĆOJ GODINI PLANIRAMO REALIZACIJU INVESTICIJE U OPUZENU, GDJE ZAPOČINJEMO IZGRADNJU NOVOG PAKIRNOG CENTRA I NOVA ZAPOSŁJAVANJA. CILJ NAM JE BITI DOSTUPNI KLIJENTIMA TIJEKOM CIJELE GODINE, OJAČATI PRISUTNOST NA TRŽIŠTU JUŽNE HRVATSKE I ŠIRE REGIJE TE DODATNO UČVRSTITI NAŠ POLOŽAJ

Uvrijeme kad prehrambena industrija prolazi kroz snažne promjene — od rasta troškova i sve većih logističkih izazova, do strožih zahtjeva održivosti — rješenja koja omogućuju učinkovitije i pouzdanije pakiranje postaju važan dio cijelog lanca opskrbe. Upravo u tom prostoru djeluju Simpak usluge, tvrtka koja je s vremenom izgradila ulogu specijaliziranog partnera za rješenja u pakiranju hrane, kao i industrijsku podršku klijentima. Od početnih projekata usmjerenih na pakiranje voća i povrća, razvili su cjelovit poslovni model koji obuhvaća opremu, najam strojeva, servisnu podršku i operativno upravljanje procesima pakiranja.

O svemu tome, ali i o brojnim drugim temama, porazgovarali smo s direktoricom tvrtke Danielom Soviček.

Kada su osnovane Simpak usluge i kako se tvrtka razvijala kroz godine?

— Simpak usluge osnovane su 2012. godine, a od 2014. počinjemo ozbiljnije graditi naš core business. U početku smo klijentima nudili rješenja za pakiranje voća i povrća, a vrlo brzo se zanimanje proširilo i na mesnu te pekarsku industriju. Kako je posao rastao, pojavila se i vrlo konkretna potreba iz prakse. Kao korisnici strojeva i sami smo se suočavali s problemima kad bi oprema stala, a svaki zastoј u proizvodnji znači izravni gubitak. U tome smo prepoznali priliku i počeli razvijati vlastitu servisnu mrežu.

To se pokazalo kao ključan trenutak u razvoju tvrtke, od klasične ponude rješenja za pakiranje, prešli smo na model u kojem klijentima možemo ponuditi i opremu i pouzdanu servisnu podršku.

Upravo to usmjerenje na uslugu i operativnu pouzdanost otvorilo nam je novu fazu rasta i omogućilo širenje na tržišta jugoistočne Europe, na što smo posebno ponosni.

Kakve sve usluge nudite svojim klijentima, osim samih rješenja iz područja pakiranja hrane?

— Osim rješenja za pakiranje, nudimo najam strojeva, tehničku podršku i servis, kao i organizaciju i vođenje operativnih procesa pakiranja kod klijenata, ovisno o njihovim potrebama i sezonalnosti. Za klijente, posebno one sa sezonskim poslovanjem, to znači pristup tehnologiji bez velikih početnih investicija, uz pouzdanu podršku i optimizirane procese. U praksi, klijent se može usmjeriti na proizvodnju, dok mi preuzimamo cijeli segment pakiranja, od opreme i servisa, do kontinuiteta rada. U slučaju zastoja reagiramo brzo, a po potrebi osiguravamo i zamjenski stroj kako proizvodnja ne bi stala. Dodatno, od prije dvije godine postali smo ovlašteni servisni partner za ex-YU tržište za jednog od vodećih proizvođača kalibratora, čime smo dodatno ojačali našu servisnu ponudu i razinu podrške koju možemo pružiti klijentima.

Ta rješenja na svojim stranicama nazivate inovativnima, možete li pojasniti o kakvim je inovacijama riječ?

— Za nas inovacija predstavlja rješenje koje klijentima donosi konkretnu operativnu i financijsku korist, veću fleksibilnost, sigurnost u radu i manji investicijski rizik. Najbolji primjer je naš Season Box — “why buy when you can rent”, najam strojeva za lijepljenje uz punu servisnu podršku. Klijent tako dobiva tehnologiju bez velikih početnih ulaganja, dok mi preuzimamo odgovornost za pouzdan rad opreme. Istodobno razvijamo rješenja u skladu s trendovima održivosti od ambalaže izrađene od sto posto recikliranih materijala, do potpuno prilagođenih rješenja prema specifičnim potrebama klijenata.

Inovacija za nas znači i produženje životnog ciklusa opreme kroz reparaciju i revitalizaciju strojeva, čime klijentima omogućujemo dodatne uštede i učinkovitije poslovanje. Imamo cjeloviti, takozvani “360 stupnjeva” pristup: od

ambalažnih rješenja i opreme, do servisa i održavanja, sve prilagođeno stvarnoj potrebi klijenta. Kao boutique kompanija specijalizirani smo, brzi i izrazito operativni.

Na kojim sve tržištima poslujete i planirate li širenje na neka nova?

— Trenutno smo prisutni kroz vlastite tvrtke i zaposlenike na tržištima Sjeverne Makedonije, Bugarske i Rumunjske. Kroz hrvatsku tvrtku nositelji smo ugovora i projekata na tržištima Mađarske, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Grčke. Početkom ove godine napravili smo važan iskorak te ostvarili prve projekte na tržištima Njemačke i Austrije. Trenutno smo u pregovorima i s klijentima iz Slovačke. To nas posebno veseli, jer smo time započeli ostvarenje našeg dugoročnog cilja: širenja na tržišta srednje Europe.

Što bi bili najveći problemi i rizici kojima se susreće vaš sektor?

— Sektor pakiranja snažno je povezan s kretanjima u prehrambenoj industriji, što znači da je izložen promjenama cijena sirovina, energenata i logistike. Istodobno se sektor suočava s rastućim zahtjevima održivosti i promjenama u navikama potrošača, što povećava složenost poslovanja. Ključni izazov je pronaći ravnotežu između operativne učinkovitosti, troškova i održivih rješenja, jer svako rješenje mora biti i gospodarski održivo da bi bilo dugoročno prihvaćeno na tržištu.

Kako općenito izgleda vaš tipičan radni dan u upravljanju tvrtkom? Koliko imate zaposlenih?

— Moj radni dan danas je prije svega usmjeren na razvoj poslovanja, marketing i izgradnju poslovnih odnosa. Poseban naglasak stavili smo na internacionalizaciju, aktivno sudjelujemo u međunarodnim organizacijama i inicijativama koje nam donose dodatnu vrijednost, prije svega u obliku jačanja prepoznatljivosti brenda i širenja poslovnih kontakata. Usporedno radimo na prijenosu znanja i poslovnih praksi na manje razvijena tržišta, a otvorili smo i prve kontakte prema azijskim tržištima, gdje u budućnosti vidimo potencijal za suradnju. U prethodnom razdoblju prošli smo kroz značajne promjene, od unapređenja i digitalizacije procesa do preselečenja na novu lokaciju, što je prirodno donijelo i određene promjene u timu. Danas se stanje stabiliziralo i imamo jasno definiranu organizaciju i tim ljudi koji dobro poznaju svoj posao.

Zahvaljujući strukturiranim procesima, onboarding novih kolega postao je brži i jednostavniji, a potreba za mikro-managementom značajno se smanjila. Time smo riješili jedan od naših najvećih izazova iz prošle godine, da poslovanje i operativa ne ovise o prisutnosti i uključenosti pojedinaca. I dalje radimo na tome da sustav bude što otporniji i skalabilniji. Simpak danas zapošljava do pedeset ljudi u sezoni kroz više tržišta, uz snažnu mrežu dugogodišnjih suradnika.

SVE POČINJE OD JASNO STRUKTURIRANIH I DEFINIRANIH TROŠKOVA I PRIHODA

Na konferenciji “Uspješne žene” posebno ste istaknuli važnost financijskog controllinga; na koji način ga primjenjujete u svakodnevnom poslovanju i koliko vam pomaže u donošenju strateških odluka?

— Financijski controlling je alat za praćenje rezultata i temelj upravljanja tvrtkom. Sve počinje od jasno strukturiranih i definiranih troškova i prihoda. Bez toga nije moguće kvalitetno voditi poslovanje ni donositi ispravne odluke. Upravo kroz praćenje tih podataka vidimo jesmo li na dobrom putu ili trebamo pravodobno prilagoditi smjer. Danas nam u tome značajno pomažu digitalni alati, ERP sustav i ostali alati koji nam daju jasan i stalan uvid u poslovanje. To uključuje praćenje profitabilnosti po projektima i tržištima, planiranje kapaciteta te nadzor troškova u realnom vremenu.

Na temelju tih podataka donosimo i investicijske odluke gdje ulagati, u koje projekte i tržišta, te kako optimalno rasporediti resurse. Jednako je važno postaviti jasne ciljeve i definirati budžete, a zatim sustavno pratiti ključne pokazatelje kako bismo mogli kvalitetno upravljati poslovanjem. U konačnici, controlling nam omogućuje prijelaz s reaktivnog na proaktivno upravljanje, i upravo u tome vidimo njegovu najveću vrijednost.

Još jedna od sveprisutnih tema u posljednje vrijeme su održivost i zelene politike. Kako ste ih integrirali u poslovanje Simpak usluga?

— Održivost u našem sektoru sve više prelazi iz trenda u realnu potrebu tržišta. To vidimo kroz rastuću svijest potrošača, ali i kroz sve konkretnije zahtjeve proizvođača i trgovačkih lanaca. Veliki trgovački lanci sve više u svoje poslov-

ne politike ugrađuju načela odgovornog poslovanja, zbog čega aktivno traže i implementiraju održivija rješenja u pakiranju. Upravo u tom segmentu vidimo svoju ulogu kroz suradnju s lancima, i njihovim dobavljačima pomažemo u implementaciji održivih i društveno odgovornih poslovnih praksi.

U Simpaku održivost integriramo kroz optimizaciju procesa i razvoj održivih

rješenja u pakiranju koja koriste manje materijala, stvaraju manje otpada i omogućuju njegovo recikliranje, uz veću operativnu učinkovitost. Kroz suradnju s velikim trgovačkim lancima i njihovim dobavljačima aktivno sudjelujemo u implementaciji standarda pakiranja i brendiranja, gdje održivost postaje sve važniji kriterij. Važno je naglasiti da održiva rješenja moraju biti i gospodarski održiva; posvećeni smo razvijanju rješenja koja su istodobno odgovorna prema okolišu i održiva za poslovanje naših klijenata.

Recite nam nešto o planovima, kako za ovu godinu tako i nešto dugoročnije smjernice razvoja tvrtke?

— Nedavno sam imala priliku sudjelovati na konferenciji na kojoj smo razgovarali s kompanijama koje su uspješno skalirale na globalnim tržištima. Jedna od ključnih poruka bila je da ciljevi moraju biti ambiciozni do te mjere da nadilaze ono što danas smatramo realnim. U tom kontekstu, dugoročno vidimo Simpak kao globalnu kompaniju, ne samo unutar Europe, nego i na širem međunarodnom tržištu. Kroz dosadašnje kontakte i projekte vidimo da imamo znanje i operativnu sposobnost ponuditi rješenja koja su konkurentna i izvan naših trenutnih tržišta za koja postoje stvarno zanimanje.

U kratkom roku naše usmjerenje je dodatno se učvrstiti kao lider u usko specijaliziranom području u kojem djelujemo te stalno unapređivati procese kako bismo osigurali stabilan i skalabilan rast. U tekućoj godini planiramo realizaciju investicije u Opuzenu, gdje započinjemo izgradnju novog pakirnog centra i nova zapošljavanja. Cilj nam je biti dostupni klijentima tijekom cijele godine, ojačati prisutnost na tržištu južne Hrvatske i šire regije, te dodatno učvrstiti naš tržišni položaj. Istodobno radimo na jačanju "pull" strategije, gdje nam se klijenti sve više javljaju kroz preporuke i dugoročna partnerstva. Aktivno dijelimo znanje i poslovne prakse kroz B2B zajednicu i povezujemo klijente na različitim tržištima, čime dodatno jačamo mrežu i vrijednost koju donosimo. Vjerujemo da budućnost pripada tvrtkama koje kombiniraju specijalizaciju, operativnu izvrsnost i sposobnost širenja znanja kroz tržište.

VEDRAN HARČA

**PROIZVODNJA
ZDRAVE HRANE**

I Savica 115 Zagreb
01/6586-963, 098/609-432
dobrakuhinja@dobrakuhinja.hr
www.dobrakuhinja.hr

RAKARIĆ INSTALACIJE

**VODOVODNE INSTALACIJE
INSTALACIJE GRIJANJA**

Kajgana 26
43280 Kajgana

098516191
ivan.rakaric1@gmail.com

DEMIL TECH

**DISPOSAL OF AMMUNITION
DEMILITARIZATION
CONSULTING AND MANAGEMENT
CUSTOMER SERVICE**

Podoštra 3A 53000 Gospić
+385 53 57 30 90
info@demiltech.hr
www.demiltech.hr

KOJE SU NAJPOPULARNIJE MJERE FINACIJSKE POMOĆI ZA ZAPOSŁJAVANJE?

OD 2016. DO 2025. GODINE SVEUKUPNO JE KROZ MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA DODIJELJENO 1,39 MILIJARDI EURA ZA VIŠE OD 314 TISUĆA KORISNIKA. NAJVIŠE NOVCA UTROŠENO JE NA SAMOZAPOSŁJAVANJE — 437,4 MILIJUNA EURA, SLIJEDI STRUČNO OSPOBLJAVANJE (253,7 MILIJUNA EURA), DOK JE NA POTPORE ZA ZAPOSŁJAVANJE, KOJE KORISTE POSLODAVCI PRILIKOM NOVOG ZAPOSŁJAVANJA, IZDVOJENO 224,7 MILIJUNA EURA

U Hrvatskoj je zaposleno nikad više radnika: prema podacima za travanj, u našoj zemlji radilo je 1.735.136 radnika. Istodobno, nezaposlenost je na najnižim razinama: nešto više od 70.000 nezaposlenih, pa je stopa anketne nezaposlenosti iznosila 4,7 posto. Zanimljiv je podatak da je najviše nezaposlenih u Splitsko-dalmatinskoj županiji, dok je u Gradu Zagrebu, županiji koja broji najviše stanovnika u Hrvatskoj, manje od 10.000 bez posla.

Tom broju radnog stanovništva treba pridodati i 170 tisuća stranih radnika, pa je jasno da podaci o gospodarskom zamahu nisu bili nikad bolji.

Naime, oporavak gospodarstva izdašno je potaknut europskim novcem, koji je namijenjen ne samo obnovi nakon potresa, nego i gospodarskom oporavku. Ulaže se u svim sektorima: od ugostiteljstva do infrastrukture i obrane. Istodobno, razvija se i tehnološki sektor.

Ako se pogleda nekoliko godina unatrag, sve je prisutnije samozapošljavanje, a njega financijski potpomaže država. Zanimalo nas je koliko je izdvojeno za potpore, kao i broj korisnika koji je uz tu financijsku pomoć krenuo u samostalni posao.

Od 2016. do 2025. sveukupno je kroz mjere aktivne politike zapošljavanja dodijeljeno 1,39 milijardi eura za više od 314 tisuća korisnika. Najviše sredstava utrošeno je na samozapošljavanje — 437,4 milijuna eura, slijedi stručno osposobljavanje (253,7 milijuna eura), dok je na potpore za zapošljavanje, koje koriste poslodavci prilikom novog zapošljavanja, izdvojeno 224,7 milijuna eura.

Pogledamo li koje su mjere bile najpopularnije prema broju korisnika, onda je poredak ponešto drukčiji: najviše

korisnika iskoristilo je mogućnost obrazovanja i osposobljavanja, koju je kroz devet godina koristilo 135.618 korisnika. Popularna je i potpora za zapošljavanje koju koriste poslodavci, dok je na trećem mjestu po brojnosti — potpora za samozapošljavanje.

Obrazovanje i osposobljavanje

Najpopularnija mjera na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ-u) je mogućnost obrazovanja. Sustav vaučera kojima se potiče osposobljavanje nova je mjera i njome se potiče nezaposlene i zaposlene na dodatno usavršavanje i obrazovanje. Do 2025. godine tu je mogućnost iskoristilo čak 59.069 korisnika. Dok ih je u 2024. bilo više od petnaest tisuća, na početku razdoblja provođenja te mjere obrazovalo se tek nešto više od tri tisuće korisnika. Kroz sustav vaučera nastoji se povećati konkurentnost radne snage na suvremenom tržištu rada.

Vaučere mogu koristiti i zaposlene i nezaposlene osobe. Trošak obrazovanja u potpunosti je pokriven, a nezaposlenima se nadoknađuju i putni troškovi te isplaćuje novčana pomoć za dane provedene na obrazovanju.

Sustav vaučera uveden je 2022. godine kroz mehanizam za oporavak i otpornost. U početku je bio namijenjen stjecanju vještina povezanih sa zelenom i digitalnom tranzicijom, no kasnije je proširen i na deficitarna zanimanja. Kroz Europski socijalni fond plus osigurano je dodatnih stotinu milijuna eura za stjecanje deficitarnih vještina na tržištu rada.

Program obuhvaća i deficitarna zanimanja. Svjedoci smo da posljednjih godina na hrvatskom tržištu rada nasuš-

no nedostaje keramičara i građevinara. Velik broj vaučera iskorišten je upravo u područjima koja su deficitarna. Mjera se pokazala iznimno učinkovitom, jer je osamdeset i jedan posto nezaposlenih osoba koje su koristile vaučer za obrazovanje, pronašlo posao u roku od godinu dana nakon završetka obrazovanja.

Podaci pokazuju da osobe s nižom razinom obrazovanja češće biraju praktične programe u turizmu, poljoprivredi i građevinarstvu, poput rukovanja strojevima ili osposobljavanja za keramičare. Srednjoškolci i visokoobrazovani češće biraju digitalne programe, primjerice programiranje. Zanimanje za vaučere za stjecanje temeljnih digitalnih vještina namijenjene osobama s nižom razinom obrazovanja, dugotrajno nezaposlenima, osobama bez srednje škole i osobama s invaliditetom iznimno je veliko.

Kroz sustav vaučera omogućen je završetak srednje škole, odnosno stjecanje cjelovite kvalifikacije. To je jedan od najskupljih vaučera, koji stoji nešto manje od 4.000 eura, a pokriva cijeli završetak srednje škole.

Kroz mjeru Posao Plus država financira i zapošljavanje tih osoba na pola radnog vremena u razdoblju od dvije godine, dok pohađaju obrazovanje.

Samozapošljavanje je proteklih godina bilo iznimno tražena mjera na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Tom se mjerom pokrivaju inicijalni troškovi poslovanja i rada poslovnog subjekta. To je mjera aktivne politike zapošljavanja za koju je isplaćeno najviše novca — 483,2 milijuna eura, a podaci pokazuju da je najviše isplaćeno 2022. godine, kad je za potpore za samozapošljavanje izdvojeno 78,1 milijuna eura. Sveukupno je tu mjeru koristilo 54.575 korisnika, najviše

u 2019. godini, kad je poticaj za samozapošljavanje iskoristilo 8.723 osoba.

Potpore za samozapošljavanje najviše su se koristile u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji, slijedi Osječko-baranjska, Zagrebačka pa Primorsko-goranska županija. Zagreb je prvi i kad je riječ o korištenju potpore za obrazovanje i osposobljavanje. Na drugom mjestu za novim znanjima slijede korisnici iz Osječko-baranjske županije, pa Splitsko-dalmatinske i Vukovarsko-srijemske županije.

No nisu samo građani oni koji mogu koristiti mjere kojima postaju atraktivniji na tržištu rada ili si otvaraju nove poslovne mogućnosti. I poslodavci mogu koristiti potpore kako bi zadržali zaposlenike ili uložili u njihovo obrazovanje.

U tom smislu najčešće korištena mjera među poslodavcima je sufinanciranje plaće novozaposlenih osoba, a odnosi se na mlade bez iskustva, dugotrajno nezaposlene ili osobe s invaliditetom. Takvu je mjeru koristilo 82.089 osoba od 2016. do 2025. godine. Kako bi zadržali radnika, poslodavci mogu koristiti i potporu za usavršavanje ili skraćivanje radnog vremena u slučaju kriznih stanja.

Na četvrtom mjestu po broju korisnika je mjera javnih radova. Kroz tu mjeru zaposleno je 37.365 nezaposlenih, a cilj je aktivirati one koji su najteže zapošljivi. Maksimalno zapošljavanje kroz takvu mjeru može trajati dvanaest mjeseci, a poslodavcu je pokriven trošak od pedeset do sto posto iznosa minimalne plaće, ovisno o ciljnoj skupini. Korisnici te mjere mogu biti samo neprofitne pravne osobe.

U razdoblju trajanja te mjere najviše je ta mogućnost zapošljavanja iskorištena u Osječko-baranjskoj županiji, pa Sisačko-moslavačkoj, pa Splitsko-dalmatinskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Mjere u 2026. godini

S rekordno niskim brojem nezaposlenih na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, tržište rada u Hrvatskoj i dalje se suočava s manjkom radne snage. Usmjerenje Vlade i HZZ-u u ovogodišnjem planu mjera aktivne politike zapošljavanja jesu specifične intervencije, koje su usmjerene ranjivim skupinama, digitalna tranzicija i ublažavanje rasta troškova rada.

Za provedbu mjera u 2026. godini osigurano je 125,32 milijuna eura, što predstavlja smanjenje u odnosu na 162,7 milijuna eura, koliko je za takve mjere utrošeno tijekom 2025. godine. To smanjenje prati trend stalnog pada broja korisnika novčanih naknada tijekom posljednjih osam godina, uz iznimku pandemijske 2020. godine.

Najznačajnija novost u 2026. godini odnosi se na potpore za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Prvi put poslodavci će moći koristiti sufinanciranje za radno mjesto na pola radnog vremena u trajanju do 24 mjeseca, uz pokrivanje do 75 posto troška plaće. Do sada je ova mjera bila ograničena isključivo na puno radno vrijeme, a tim se zaokretom nastoji dodatno potaknuti uključivanje jedne od najranjivijih skupina na tržištu rada.

Potpore za samozapošljavanje iznose od sedam do dvadeset tisuća eura, dok će program "Biram Hrvatsku" i dalje nuditi do dvadeset i sedam tisuća eura za povratnike iz inozemstva ili 23,5 tisuća eura za poticanje doseljavanja u gospodarski slabije razvijena područja, s naglaskom na ruralna područja Slavonije,

OD 2016. DO 2025. SVEUKUPNO JE KROZ MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA DODIJELJENO 1,39 MILIJARDI EURA ZA VIŠE OD 314 TISUĆA KORISNIKA. NAJVIŠE SREDSTAVA UTROŠENO JE NA SAMOZAPOSŁJAVANJE - 437,4 MILIJUNA EURA, SLIJEDI STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE (253,7 MILIJUNA EURA), DOK JE NA POTPORE ZA ZAPOSŁJAVANJE, KOJE KORISTE POSLODAVCI PRILIKOM NOVOG ZAPOSŁJAVANJA, IZDVOJENO 224,7 MILIJUNA EURA

zaleđa u dalmatinskim županijama, Banovine, Korduna, Like, Gorskog kotara i otoka. Dodatni vjetar u leđa dobivaju i zelena, te digitalna radna mjesta kroz veće intenzitete potpora.

Ukupno je od početka provedbe mjere "Biram Hrvatsku" do početka travnja odobreno 1.632 zahtjeva za povratak iz inozemstva, za što je izdvojeno više od jedanaest milijuna eura, a za samozapošljavanje više od četrnaest milijuna eura. Sveukupno država je povratnike koji su se odlučili osnovati tvrtke financijski potpomogla s više od dvadeset i šest milijuna eura od 2022. do danas.

I ne manje važno, u poslovnim subjektima koji su otvoreni uz korištenje mjere "Biram Hrvatsku", ukupno je zaposleno 2.340 radnika.

Najčešće države iz kojih se korisnici vraćaju su Njemačka, Austrija i Irska, a djelatnosti za koje je odobrena ova mje-

ra najčešće su: građevinarstvo, prerađivačka industrija i ostale uslužne djelatnosti. Najveći broj korisnika mjere, njih više od šezdeset i osam posto, u dobi je od trideset do četrdeset i devet godina, a većinom je riječ o osobama srednje stručne spreme (sedamdeset posto).

Može se iskoristiti samo poticaj za povratnike od 7.000 eura, ali se taj iznos može i "podebljati" za maksimalno još 20.000 eura, ako se iskoristi i potpora za samozapošljavanje. Naravno, koliki će biti iznos poticaja za samozapošljavanje, ovisi o tome koja je djelatnost registrirana.

Tih 7.000 eura isplaćuje se povratnicima iz europskog gospodarskog područja, Švicarske, Velike Britanije, Sjeverne i Južne Amerike, Australije i Novog Zelanda. Potrebno je imati najmanje dvanaest mjeseci radnog staža u inozemstvu u posljednje dvije godine.

Iznos za samozapošljavanje je daleko izdašniji. Osobito ako je riječ o otvaranju tvrtke u prerađivačkoj industriji i građevinarstvu. Poticaj iznosi 15.000 eura, a ako se pritom još koriste zelene tehnologije ili digitaliziraju procesi, iznos potpore penje se na čak 20.000 eura.

Izdašni su poticaji i za IT i računalno programiranje: 10.000 ili 15.000 eura, ovisno o tome je li riječ o takozvanom zelenom ili digitalnom poslovanju. Ostale djelatnosti potpore samozapošljavanju iznose minimalno 7.000 eura ili maksimalno 10.000 eura.

Kako bi se ostvarilo pravo na taj poticaj za samozapošljavanje potrebno je, uz dobar poslovni plan, znati i rokove i uvjete za prijavu na mjeru "Biram Hrvatsku". Jer pravo na poticaj imaju samo nezaposleni, a rok za prijavu na Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) je sedam dana od prijave prebivališta u Hrvatskoj. Zanimanje za ovu mjeru iz godine u godinu raste, što pokazuju i brojke. Tijekom 2022. godine odobreno je 129 zahtjeva, tijekom 2023. godine 229 zahtjeva, 2024. godine 471 zahtjev, te 2025. godine 716 zahtjeva, a od početka ove odobreno je već 169 zahtjeva.

Poseban naglasak stavljen je na prerađivačku industriju, koja će se u prvom tromjesečju 2026. godine moći osloniti na kompenzacijske mjere. Zbog povećanja minimalne bruto plaće na 1.050 eura, država će poslodavcima pokrivati razliku između novog minimalca i prosjeka obračunatih bruto plaća za zadnja tri mjeseca u 2025. godini.

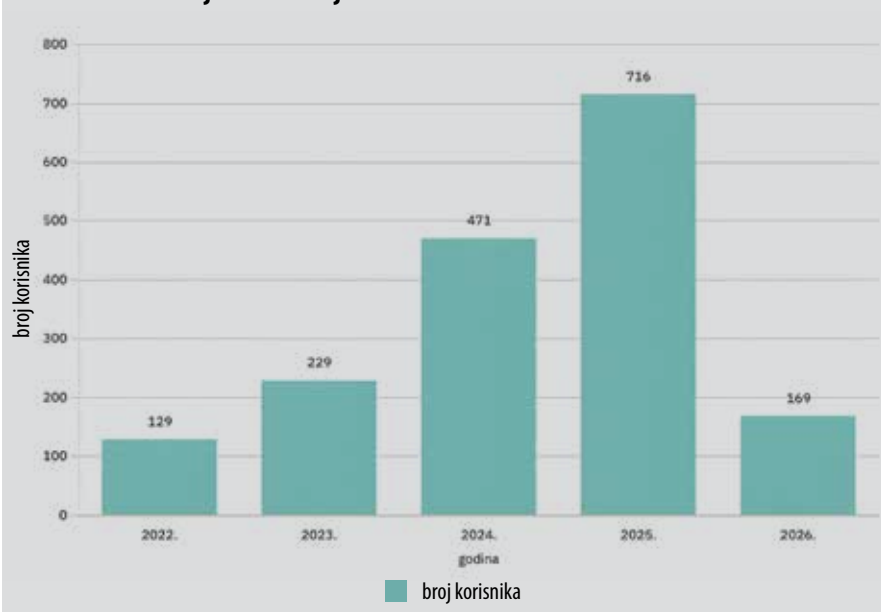
Što se tiče novčane naknade za nezaposlenost, na koju imaju pravo osobe koje ne rade pod određenim uvjetima, izdvojeno je tijekom devet godina 1,1 milijarda eura. U pravilu, udio korisnika novčane naknade u ukupnom broju nezaposlenih kreće se na razini jedne godine oko dvadeset posto.

Najviše je korisnika te naknade u Splitsko-dalmatinskoj županiji (3.515 korisnika), a slijedi ih grad Zagreb (3.249 korisnika). U 2024. za novčanu naknadu za nezaposlene izdvojeno je 122,3 milijuna eura. Najmanje je za tu mjeru izdvojeno u 2022. godini, jer je došlo do oporavka na tržištu rada i jačeg zapošljavanja, pa je broj korisnika te naknade smanjen. Prosječni broj korisnika kroz godine se smanjuje — prošle godine tu je naknadu koristilo manje od 20.000 korisnika.

IVANKA BUKULIN ZLATOVIĆ

Broj korisnika mjere Biram Hrvatsku od 2022. do 2026.

KREFAS

Ivana Kukuljevića 1, 10370 Dugo Selo
091 610 4196, krefas@krefas.hr

VENTILIRANE FASADE • ALUMINIJSKA STOLARIJA

PILANA NOVAK

Gornja Dubrava 47 A
40306 Gornja Dubrava
040 899 366
tanjanovak1113@gmail.com

MISIC
d.o.o.

GOSPODARENJE OTPADOM

Stjepana Vojvode 24
40323 Podbrest

040 620 446
098 558 886

misic.doo2@gmail.com

OD DUGOVA DO SIGURNOSTI: TKO POMAŽE GRAĐANIMA KAD FINANCIJE “IZMAKNU KONTROLI”?

OBRAZOVANJE I PRAVODOBNA POMOĆ SU PRVI KORAK PREMA FINANCIJSKOJ STABILNOSTI

Financijska pismenost ne bi smjela biti povlastica, već alat dostupan svakome. Vođeni tom mišlju, članovi Ekonomske klinike već godinama ulažu svoje znanje i vrijeme kako bi pomogli građanima i poduzetnicima da bolje razumiju financije i donose sigurnije odluke. Riječ je o timu studenata s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, koji su do sada spasili stotine ljudi iz cijele Hrvatske i okolnih zemalja kroz razne projekte, ali i kroz individualna savjetovanja.

— Cilj je pružiti znanje i podršku kad postane “gusto” s dugovima, ili kad tek pokrećete vlastiti posao. Naš spektar usluga obuhvaća najčešće izazove s kojima se ljudi susreću u svakodnevnom životu. Najprije nudimo besplatno savjetovanje za poduzetnike, studente, organizacije i građane. To znači da nam se možete obratiti s konkretnim pitanjima — od upravljanja osobnim budžetom do pokretanja obrta ili društva s ograničenom odgovornošću (d.o.o.). Osim individualnih razgovora, provodimo i velike projekte usmjerene na razvoj poduzetništva i financijske pismenosti. — objasnili su iz Ekonomske klinike za Financije.hr.

Jedan od njihovih projekata zove se “Osobne financije”. Kroz njega pomažu građanima da nauče upravljati novcem, štedjeti i izbjeći zamke potrošnje. Zatim je tu “Akademija za OPG”. To je podrška poljoprivrednicima i svima koji žele razvijati poduzetništvo u poljoprivredi. “Kava na Eks” je pak njihov opušteni format edukacije kroz neformalno druženje i razgovor sa stručnjacima, gdje demistificiraju složene ekonomske teme.

Među bitnim projektima je i “Underline”, koji se usmjerava na dubinsku analizu i edukaciju o specifičnim gospodarskim temama, naglašavajući ono najvažnije za razumijevanje tržišta. I na kraju je projekt pod nazivom “Financijska pismenost osnovnoškolaca”. Cilj tog

projekta je podizanje razine financijske pismenosti među djecom osnovnoškolske dobi, čime se doprinosi razvoju odgovornih, osviještenih i financijski obrazovanih budućih građana.

Iako su studentska udruga, njihovi su klijenti ljudi svih dobnih skupina. Najviše im se javljaju građani koji su se našli u nepovoljnim financijskim prilikama, poput dugova i slično, ali i mladi koji tek ulaze na tržište rada. Također, često im se obraćaju buduću poduzetnici koji imaju viziju i zamisao, ali im je potrebna pomoć oko poslovnog plana i administrativnih koraka.

— Svaki upit zahtijeva individualan pristup, jer ne postoji sveopće rješenje koje odgovara svima. Zato je prvi korak uvijek razumjeti konkretno stanje, okolnosti i potrebe osobe koja nam se obraća. Prije davanja savjeta nastojimo sagledati širu sliku, ne samo problem, već i njegove uzroke te kontekst. Tako možemo ponuditi rješenja koja su pro-

mišljena, realna i primjenjiva u praksi. Naš cilj nije samo riješiti trenutačni problem, nego osnažiti osobu da ubuduće donosi informirane i samostalne financijske odluke. — ispričali su nam.

— Financijsko savjetovanje je važno jer se mnogi ljudi, bez obzira na dob, u izazovnim situacijama suočavaju s nedostatkom informacija ili sigurnosti pri donošenju odluka. Upravo tada savjetovanje postaje ključna podrška koja pomaže razjasniti stanje, postaviti prioritete i usmjeriti osobu prema konkretnim rješenjima. Ključ uspješnog savjetovanja leži u iskrenoj suradnji i disciplini. Uspjeh nije trenutak kad se predloži rješenje, već kad ga osoba razumije i odluči ga dosljedno primjenjivati. Bez međusobnog povjerenja, savjetovanje ostaje samo teorija. — dodali su.

Do danas su proveli više od stotinu i pedeset individualnih savjetovanja, dok je kroz njihove edukacije prošlo na tisuće sudionika. Iako većina njihovih klijen-

FOTO: PIXABAY

Igor Škrgatić i Sabine Gradištanac Škrgatić

nata dolazi iz Hrvatske, online savjetovanja omogućuju im da pomažu ljudima iz okolnih zemalja.

Ljudi njihovu pomoć obično traže jer su se našli u kritičnoj situaciji. Najčešće je to, nažalost, ovrha na plaći, blokada računa ili stanje u kojem obveze postanu veće od primanja. S druge strane, poduzetnike obično pokrene strah i želja da od početka sve naprave po zakonu.

— Naš je cilj potaknuti ljude da nam se jave i preventivno, a ne samo kad postane hitno. Ljudima koji se nalaze u financijskim problemima poručili bismo da uvijek postoji rješenje: “Gdje ima volje, ima i načina”. Ne postoje nerješive situacije, nego samo one za koje još nije napravljen jasan plan. Važno je ne dopustiti da sram ili strah budu prepreka u traženju pomoći, jer je upravo prvi korak najteži, ali i najvažniji. Financijski problemi ne rješavaju se odjednom, već postupno, korak po korak. Uz pravu podršku i smjernice, svaki problem postaje lakše savladiv. I zato je

Ekonomska klinika tu, da pruži upravo tu prvu ruku pomoći, bez osuđivanja i potpuno besplatno. — istaknuli su.

Oni, naravno, nisu jedini koji pomažu ljudima kad se nađu u teškom i izazovnom financijskom stanju, ali su posebni po svojem pristupu takvim stanjima i savjetima koje pružaju kako ne bi došlo do ovrha i blokada računa.

Bitno je napomenuti da u Hrvatskoj postoje razne tvrtke koje nude konkretna rješenja kako da građani ponovno preuzmu nadzor nad svojim financijama kad imaju velika dugovanja. Jedna takva tvrtka je Be-On. S njima smo u 2023. godini razgovarali o svemu što čine kako bi tisuće Hrvata moglo mirno spavati, a sada su nam otkrili što se promijenilo od tada.

— Broj naših korisnika raste, trenutačno je oko šest stotina korisnika godišnje, no imamo kapaciteta za puno više. Za razliku od banaka, mi ulazimo u individualnu analizu o tome koji je bio razlog neurednosti, jer ljudima se dogodi da

ostanu bez posla, padnu im primanja, povećaju se troškovi iz nekih privatnih razloga, ili se razvedu, kupuju nekretninu, razbole se, ili se dogodi smrt u obitelji. Takav pristup je zahtjevan, pa sâm postupak zna trajati i nekoliko mjeseci, a često nam se ljudi znaju javiti i nakon dvije do tri godine od prvog kontakta, jer im se nešto pozitivno promijenilo u stanju, pa ih sada možemo restrukturirati. Dakle, mi radimo s ljudima koji imaju objektivne razloge za ulazak u financijsku nestabilnost i spremni su aktivno raditi na rješenju. — objasnio nam je Igor Škrgatić, suosnivač tvrtke.

Njegova tvrtka, koju vodi uz Sabine Gradištanac Škrgatić, pomaže ljudima kroz jedinstveni poslovni model koji se sastoji od četiri koraka. Prvi je analiza tijekom koje procjenjuju mogu li riješiti problem, kao i zadovoljava li klijent osnovne uvjete. Nakon toga treba dostaviti potrebnu dokumentaciju. Zatim kontaktiraju vjerovnike, upoznaju se s

FOTO: PIXABAY

**UNUTAR EUROPSKE UNIJE JE PREZADUŽENOST
PREPOZNATA KAO DRUŠTVENI PROBLEM, I ONDA SE KROZ
DIREKTIVE PRONALAZE I NEKA ZAKONSKA RJEŠENJA.
SADA JE NOVI ZAKON O POTROŠAČKIM KREDITIMA U
JAVNOJ RASPRAVI I PUNO SE ULAŽE U SAVJETOVANJE O
DUGU, A SVE TO UTJEČE NA SVIJEST O FINANCIJSKOM
SAVJETOVANJU.**

točnim stanjem duga i pokušavaju ispregovarati najbolje nagodbe.

Dugovanja prema vjerovnicima podmiruju vlastitim novcem, čime je račun klijenta deblokiran. Završni korak je predlaganje banke koja nudi novi kredit s prihvatljivim ratama. Nakon odobrenja kredita, međufinanciranje je podmireno, a klijentu ostaje višak novca koji može iznositi i nekoliko tisuća eura.

Prosječan iznos duga koji danas rješavaju, u odnosu na prethodne godine, je rastao, ali ne previše. Ukupan kredit za restrukturiranje, koji je zadnji korak u njihovom modelu, je u okviru iznosa gotovinskih nenamjenskih kredita na tržištu, oko 30.000 eura.

Škrgatić ističe da su uz rast plaća rasli i troškovi, te da je inflacija još uvijek problem, pa to dovodi i do rasta prosječnog iznosa duga koji rješavaju, ali ponavlja da taj rast nije velik. S rastom duga, povećava se i svijest o financijskom savje-

tovanju. U zadnje vrijeme problem su brze pozajmice, koje se mogu jednostavno realizirati preko interneta; pružatelja takvih usluga je sve više pa je lako doći do velikih iznosa, a riječ je o zaduženjima na kratak rok i s visokim troškovima. Problem su i kladionice te kocka, pogotovo online.

— Unutar Europske unije je prezaduženost prepoznata kao društveni problem, i onda se kroz direktive pronalaze i neka zakonska rješenja. Sada je novi Zakon o potrošačkim kreditima u javnoj raspravi i puno se ulaže u savjetovanje o dugu, a sve to utječe na svijest o financijskom savjetovanju. Ipak, kod nas nije bio toliko problem ta svijest, koja još uvijek nije na dobroj razini, nego je najveći problem to da se ljudi nemaju kome obratiti kad su u takvoj situaciji, jer ne postoji strukturirani sustav gdje se može tražiti pomoć. — rekao je Škrgatić za *Financije.hr*.

Komentirajući dugoročni uspjeh svojih klijenata, kaže da prate naplatu njihovog portfelja kod banaka partnera i da je NPL (nenaplativi zajam) usporediv sa sektorskim prosjekom.

— Zaključak, a i teza koju stalno pokušavamo potvrditi kroz dosadašnja postignuća je da, kad se sve pravilno restrukturira, onda nema problema. Kad klijent izađe iz prezaduženosti i prođe kroz cijeli postupak uspješne financijske inkluzije, on se vraća na tržište kao punopravan sudionik i više ne upada u probleme. Naravno, uvijek se može nešto dogoditi, ali je to je usporedivo s onim što se i inače može dogoditi sa svakim klijentom. — kaže Škrgatić.

Kad je riječ o bankama, za sada su manje banke fleksibilnije i spremnije na suradnju, ali novi Zakon o potrošačkim kreditima će otvoriti neke mogućnosti šire suradnje s bankarskim sektorom.

— Naša logika je da klijent, kad nema više nikakvih dospjelih dugovanja, a ima zdravo stanje na strani prihoda, ne bi trebao biti u lošijem položaju u odnosu na ostale klijente banke. — rekao je.

Otkrio nam je da je model po kojem rade na hrvatskom tržištu skalabilan i na razini Europske unije, budući da su razlozi prezaduženosti svugdje isti, a veliki postotak dužnika je kvalificiran da izađe iz prezaduženosti konsolidacijom dugovanja u bankarskom sektoru.

— Istraživanja pokazuju da je četrnaest posto stanovništva u Europskoj uniji prezaduženo, što je gotovo sedamdeset milijuna ljudi, tako da je i bankama stalo da aktivno rade na financijskoj inkluziji prezaduženih građana. — zaključio je Škrgatić.

Dakle, financijski problemi nisu rijetkost, ali još uvijek postoji manjak dostupne, strukturirane podrške za ljude koji se s njima suočavaju. Upravo tu važnu ulogu imaju inicijative poput Ekonomske klinike i tvrtki koje se bave restrukturiranjem dugova.

S jedne strane, Ekonomska klinika pokazuje koliko edukacija i pravodobni savjeti mogu spriječiti ozbiljne financijske poteškoće dok, s druge strane, tvrtke kao što je Be-On, nude konkretna rješenja za one koji su već zapali u dugove, pomažući im da kroz strukturirani postupak izađu iz prezaduženosti i ponovno postanu financijski stabilni.

 VLADANA KOVAČEVIĆ

POLIKLINIKA RAUŠ

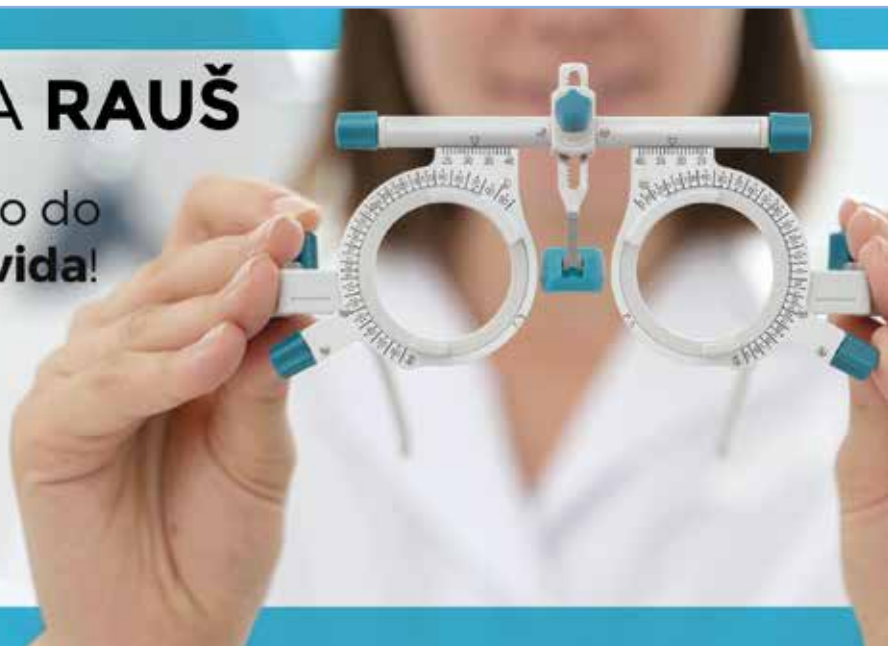
Sigurno i kvalitetno do
Vašeg **savršenog vida!**

Augusta Šenoa 8. 42000 Varaždin

Tel: 091 610 53 16

sestra.poliklinika@gmail.com

www.optika-raus.hr

TERMOTEHNIKA

Dvanaest redarstvenika 4
32281 Ivankovo

098842475

ivan.herbe@gmail.com

**plinoinstalaterske
usluge**

VIA d.o.o.

Ante Starčevića 2
51000 Rijeka

098 326 433

via@ri.t-com.hr

NISKOGRADNJA

OPTIKA **RAUŠ**

Vaše oči i vid
zaslužuju samo najbolje!

Augusta Šenoe 8, 42000 Varaždin | Tel: 042 302 380

info@optika-raus.hr | optikaraus@gmail.com

www.optika-raus.hr

Slanovic

ZDRAVSTVENA NJEGA U KUĆI
FIZIKALNA TERAPIJA U KUĆI

Frankopanska 91
31000 Osijek
031 506 250 099 6111 991
slanovic@slanovic.hr
www.slanovic.hr

SAMARIJANAC

Gradimo Srcem d.o.o.
Lastovska ulica 2A
10000 Zagreb
+385 99 593 5975
www.samarijanac.hr
info.samarijanac@gmail.com

Izgradnja i prodaja ekskluzivnih nekretnina
na području Zagreba

FOTO: UNSPLASH

SVE VIŠE DRŽAVA PRELAZI NA DIGITALNA PLAĆANJA

JE LI DRUŠTVO BEZ GOTOVINE REALNA BUDUĆNOST EUROPE?

TRENUTNO NE POSTOJE GOSPODARSTVA DEFINIRANA KAO U POTPUNOSTI BEZGOTOVINSKA, NO ČINI SE DA POSTOJI NEKOLIKO ZNAČAJNIH KOJA SE KREĆU U TOM SMJERU. EUROPSKE NACIJE KOJE KORISTE NAJMANJE GOTOVINE SU ŠVEDSKA, NORVEŠKA, NIZOZEMSKA I FINSKA, PRI ČEMU VEĆINA POJEDINACA U TIM ZEMLJAMA POSJEDUJE DEBITNE KARTICE ILI APLIKACIJE ZA ONLINE BANKARSTVO, A IZNOS GOTOVINSKIH PLAĆANJA OPĆENITO PADA. TO JE BILO ISTAKNUTO PRIJE PANDEMIJE, S PROMJENOM STAVOVA PREMA DIGITALIZIRANIM METODAMA PLAĆANJA U TIM ZEMLJAMA

Digitalno bankarstvo i online transakcije postale su temelj na koji obavljamo financijske aktivnosti u suvremenom društvu. Široko rasprostranjena uporaba digitalnog bankarstva u svijetu nakon pandemije dovela je do toga da mnoga poduzeća i pojedinci obavljaju gospodarsku aktivnost putem interneta, te je svjedočila daljnjem razvoju tehnologije plaćanja. To je vjerojatno rezultiralo padom korištenja

gotovine, posebno u zemljama poput Švedske i Norveške, koje pretežno favoriziraju digitalizirane metode plaćanja.

Bezgotovinsko društvo je ono u kojem nije dopuštena uporaba fizičke gotovine. To mogu provoditi vlade, banke i trgovci. Promjena u društvenoj potražnji za inovativnom tehnologijom vjerojatno je potaknula i veće korištenje digitalnih metoda plaćanja, pa su tako virtualni novčanici poput Apple Paya

postali glavna metoda plaćanja za mnoge pojedince, a 2022. godine svjetska baza korisnika Apple Paya premašila je nevjerojatnih 535 milijuna. Budući da su takve transakcije i mobilno bankarstvo sve jednostavnije za korištenje, postale su izuzetno popularni načini za pomoć u tržišnim transakcijama i ostavljaju malo razloga potrošačima da nose gotovinu.

Trenutno ne postoje gospodarstva definirana kao u potpunosti bezgotovinska,

Velimir Šonje

no čini se da postoji nekoliko značajnih koja se kreću u tom smjeru. Europske nacije koje koriste najmanje gotovine su Švedska, Norveška, Nizozemska i Finska, pri čemu većina pojedinaca u tim zemljama posjeduje debitne kartice ili aplikacije za online bankarstvo, a iznos gotovinskih plaćanja općenito pada. To je bilo istaknuto prije pandemije, s promjenom stavova prema digitaliziranim metodama plaćanja u tim zemljama i manjim brojem ljudi koji koriste fizičku gotovinu.

Generacija Z ključna

U mnogim zemljama je plaćanje gotovo svega karticama ili mobilnom aplikacijom postalo uobičajeno. To je praktično, jednostavno i omogućuje lakšu sljedivost plaćanja. Španjolska je jasan primjer: prije pandemije neke trgovine i barovi još su uvijek odbijali kartice ili nametali minimalne iznose za plaćanje. Sada su plaćanja karticama sveprisutna, često preferirana čak i u odnosu na srednje ili velike gotovinske račune, što trgovcima može ostaviti nedostatke sitniša.

Najnovija statistika Španjolske banke potvrđuje da, iako gotovina ostaje najčešći način plaćanja, njezina svakodnevna uporaba opada. Do kraja 2024. godine 59 posto stanovništva redovito je plaćalo gotovinom, u usporedbi s 30 posto karticama i 11 posto mobilnim telefonima. Navike se razlikuju: žene imaju tendenciju plaćati više karticama od muškaraca, starije osobe se više oslanjaju na gotovinu, a mlađe preferiraju mobilna plaćanja. Plaćanja karticama sada se prihvaćaju u 92 posto trgovina.

Nestanak gotovine odavno je predviđen, a sve veća digitalizacija društva to stalno približava. Za mlađe generacije

plaćanje uređajem postalo je gotovo instinktivno — pravo iznenađenje je kad zapravo imaju novac u novčanicima.

Potrošači generacije Z odigrali su ključnu ulogu u tim kretanjima potražnje prema beskontaktnim ili digitalnim metodama plaćanja. Kaempfer i Elinson (2024.) primijetili su da su potrošači generacije Z vodeća generacija u usvajanju bezgotovinskih metoda plaćanja, a ono što je tim mladim pojedincima i dalje najvažnije jest jednostavna potrošnja bez nepotrebnih koraka, poput unosa PIN-a. Nova generacija potrošača i proizvođača stoga sve više preferira bezgotovinske načine plaćanja, i time mijenja način na koji se plaćanja vrše i prihvaćaju. Generacija Z naziva se i “digitalnim domorocima”, jer je odrasla uz korištenje tehnologije, a “više od 95 posto generacije Z posjeduje pametni telefon” (Howarth, 2024.). Stoga, s obzirom na to da gotovo svi mlađi potrošači redovito koriste tehnologiju i posjeduju uređaje poput pametnih telefona, digitalne metode plaćanja sve su dostupnije i jednostavnije za korištenje.

Među prednostima bezgotovinskog društva su učinkovitost, brzina i odgovornost. Švedska je jedno od europskih gospodarstava koje je najbliže gotovo potpunom bezgotovinskom poslovanju. Švedsko tržište plaćanja postaje sve više digitalizirano, a ta se digitalizacija provodi korištenjem kreditnih ili debitnih kartica ili mobilnim

plaćanjima poput PayPala, Apple Paya ili Swish aplikacije. Početkom 2019. i 2020. godine manje od dva posto svih transakcija u Švedskoj obavljeno je fizičkom gotovinom.

Švedska nije samo mala zemlja koja je dobro povezana i inovativna u svojem tehnološkom razvoju, već i ljudi u Švedskoj osjećaju da mogu imati povjerenja u svoje bankarske sustave i vlade. To bi moglo istaknuti glavne razloge zašto švedsko gospodarstvo postaje bezgotovinsko mnogo brže od drugih. Nedostatak povezanosti između potrošača i vlada može zaustaviti ili odgoditi daljnju digitalizaciju europskog gospodarstva. Ipak, ova promjena pogoršala je nejednakost, ostavljajući najranjivije — one bez bankovnih računa, tehnološkog znanja ili stabilnog smještaja — isključenima.

Slično Švedskoj, Finska je još jedno gospodarstvo značajno po prelasku na gotovo bezgotovinsko društvo. Finsko stanovništvo izjavilo je da vjeruje vladi, u usporedbi s prosjekom OECD-a od 45 posto; štoviše, 2020. godine tijekom pandemije, više od 80 posto finskog stanovništva smatralo je da je njihova vlada pouzdana i vrijedna povjerenja pri dijeljenju informacija. To stoga doprinosi ideji da što stanovništvo smatra da je njihova vlada pouzdanija, to više vjeruje metodama plaćanja koje nisu bezgotovinske i približava se digitaliziranom gospodarstvu.

FOTO: UNSPLASH

Gotovina će dugo ostati važan dio financijskog sustava

Velimir Šonje, poznati hrvatski ekonomski analitičar, u razgovoru za *Financije.hr* rekao je što misli o bezgotovinskom društvu i koliko je vjerojatno da će europske države prijeći na potpuno bezgotovinsko plaćanje.

— Gotovina će dugo ostati važan dio financijskog sustava, jer njezina je uporaba određena potražnjom, to jest navikama ljudi. Teško je zamisliti da bi potražnja za gotovinom mogla brzo nestati. Generacije koje imaju naviku njezinog korištenja još dugo će živjeti. Švedska možda pokazuje nešto što će se kod nas događati za dva do tri desetljeća, no i među najrazvijenijim zemljama postoje velike razlike. Tehnološki iznimno napredan Japan i dalje bilježi visoke razine potražnje za gotovinom. Očito je riječ i o nacionalnim specifičnostima u brzini usvajanja novih financijskih tehnologija — istakao je Šonje.

Europska središnja banka razvija digitalni euro. Koji je glavni cilj tog projekta i što bi on konkretno promijenio za građane u svakodnevnom plaćanju?

— Digitalni euro će biti samo još jedan digitalni novčanik koji ćemo moći koristiti na isti način kao što sada koristimo digitalne kreditne i debitne kartice u mobitelima. Pojednostoji još ne znamo, ali ECB u komunikaciji zasad najavljuje dvije moguće prednosti: niže ili nulte provizije i mogućnost izravnog plaćanja uređaj-uređaj bez zadržavanja digitalnog zapisa o transakciji, što bi jamčilo anonimnost transakcije nalik plaćanju gotovinom.

Jedan od uzgrednih ciljeva digitalnog eura je stvaranje domaće europske platne infrastrukture koja će konkurirati kartičnom poslovanju, barem kad je riječ o manjim svakodnevnim transakcijama u kojima najveći dio tržišta nadziru američke korporacije. Ujedno, to je i priprema za odgovor na očekivani još jači ulazak američkih BigTech korporacija u područje platnih tehnologija.

Kako bi digitalni euro mogao utjecati na komercijalne banke i njihov poslovni model? Postoji li rizik da građani novac masovno premjeste iz banaka u digitalni novac središnje banke?

— Iznos koji će se moći premjestiti s transakcijskog računa kod banke u

digitalnu lisnicu eura bit će limitiran. Unatoč limitu, banke će ostati bez dijela stabilnih malih depozita i bez dijela prihoda od naknada. No ne očekujem drame. ECB je zadužen i za stabilnost bankovnog sustava, tako da će sigurno balansirati pozitivne i negativne efekte digitalnog eura na način da poslovni model banaka ne bude neposredno ugrožen.

Jedna od čestih briga građana je privatnost. Koliko bi transakcije digitalnim eurom bile anonimne i kako bi se zaštitili osobni podaci korisnika?

— Pojednostoji još ne znamo, i to je više pitanje za informatičke stručnjake u području platnih sustava. Neki od načina koji se spominju, a koje mi informatički laici možemo razumjeti, jesu vrhunska enkripcija ili brisanje zapisa o transakciji ako isti nastane. To je tema o kojoj će se sigurno još puno raspravljati jer je javnost, logično, osjetljiva na pitanje privatnosti.

U kojoj mjeri bi digitalni euro mogao povećati financijsku uključenost, ali i stvoriti nove digitalne podjele među građanima koji slabije koriste tehnologiju?

— Iskreno, ne vidim neke velike promjene koje bi digitalni euro sâm po sebi mogao donijeti u tom pogledu. Digitalni euro je mali kotačić u evoluciji digitalizacije financija, a digitalizacija je ujednačeno raširena među generacijama koje dolaze.

Kako bi uvođenje digitalnog eura utjecalo na fintech industriju i inovacije u području digitalnih plaćanja u Europi?

— Obećava se val inovacija, odnosno cijeli inovacijski ekosustav oko digitalnog eura, no ja bih to uzeo sa zrnom soli. Inovacije i tehnološke promjene su nešto što je jako teško predviđati. Mislim da će u prvim godinama ključno biti uspostava povjerenja u taj digitalni alat, praktičnost u njegovom korištenju i trošak, dok će neki inovativni "oblak" koji nastaje oko digitalnog eura ipak biti u drugom planu.

Koje su najveće ekonomske i tehnološke prepreke za uvođenje digitalnog eura i kada bi građani realno mogli očekivati da ga počnu koristiti?

— Po onome što sada znamo, spominje se 2028. No zakonodavstvo tek treba proći kroz Europski parlament i nacionalna zakonodavna tijela. — podsjetio je Velimir Šonje i zaključio kako nema procjene očekivanog ponašanja građana na bezgotovinsko plaćanje, a moguće prednosti, kako je spomenuto ranije, jesu niže ili nulte naknade i lakoća korištenja digitalne aplikacije.

No sve je to spekulacija dok se ne vidi kako sustav stvarno funkcionira. Ljudi će sami najbolje procijeniti koliko im je u interesu imati digitalni euro, to je stvar slobodnog izbora, kaže.

KRISTINA ŠERIĆ SMOLČEC

FOTO: UNSPLASH

BITCOIN U UNAKRSNOJ VATRI

ŠTO NAFTNI ŠOKOVI ČINE KRIPTOVALUTAMA?

BITCOIN NE REAGIRA NA KRIZE. JEDNOSTAVNO VOZI SVOJ ČETVEROGODIŠNJI CIKLUS NEOVISNO NA STANJE U SVIJETU. DOBAR PRIMJER JE AMERIČKO-IRANSKI SUKOB U KOJEM BITCOIN NIJE NI MRDNUO. JEDNOSTAVNO, ODSJEČEN JE OD VIJESTI. REAGIRA NA VIJESTI KOJE SU VEZANE UPRAVO ZA NJEGA, POPUT OTVARANJA ETF-OVA, ALI I TO SAMO MALO I SAMO KRATKOROČNO

Bitcoin je nastao kao odgovor na financijsku krizu i duboko nepovjerenje u tradicionalni monetarni sustav, no gotovo dva desetljeća kasnije njegova se uloga u globalnoj ekonomiji i dalje aktivno preispituje. U razdobljima geopolitičkih napetosti, ratova i naglih poremećaja na tržištu energenata, posebice nafte, investitori tradicionalno traže sigurne luke — imovinu koja može očuvati vrijednost u uvjetima neizvjesnosti. Povijesno su tu ulogu imali zlato, američki dolar ili državne obveznice stabilnih ekonomija. No, s rastom popularnosti krip-

tovaluta, sve se češće postavlja pitanje može li i bitcoin preuzeti dio te funkcije, ili je ipak riječ o imovini koja se ponaša poput rizičnih ulaganja, podložnih spekulacijama i cikličkim promjenama.

Važno je spomenuti da se bitcoin razlikuje od ostatka kripto tržišta. Dok se altcoini često ponašaju kao visokorizična imovina koja prati šire tržišne trendove i raspoloženje ulagača, bitcoin se u određenoj mjeri izdvaja vlastitom dinamikom. Njegovo kretanje cijene, prema tom pristupu, više je povezano s dugoročnim ciklusima koji traju četiri do pet

godina, nego s kratkoročnim vijestima ili pojedinačnim događajima u svijetu. To otvara pitanje u kojoj mjeri vanjski šokovi, poput naglog rasta cijena nafte, doista mogu utjecati na njegovu vrijednost, a u kojoj mjeri je riječ o autonomnom tržištu koje slijedi vlastitu logiku.

Na prvi pogled, logika sugerira da bi bitcoin mogao profitirati u razdobljima krize. Kao decentralizirana i ograničena imovina, često se uspoređuje sa zlatom, povijesnim simbolom sigurnosti u nesigurnim vremenima. Ali praksa pokazuje složeniju sliku. Dok tradicionalna sigur-

na utočišta reagiraju na geopolitičke potrebe i monetarne promjene, bitcoin se, prema dijelu analitičara, ponaša gotovo indiferentno prema takvim događajima. Njegova cijena ne odražava izravno ratove, energetske šokove ili nagle promjene kamatnih stopa, već se kreće unutar vlastitih, dugoročnih ciklusa koji traju otprilike četiri godine.

Takva perspektiva dovodi u pitanje prevladavajuće mišljenje o bitcoinu kao digitalnom zlatu. Ako ne reagira na krize koje tradicionalno potiču rast sigurnih utočišta, može li se uopće svrstati u istu kategoriju? Primjeri iz nedavne prošlosti pokazuju da je njegov odnos prema globalnim događajima slab ili kratkotrajan. Čak i u trenucima pojačanih geopolitičkih napetosti, poput sukoba velikih sila, bitcoin često ne pokazuje značajnije pomake, što upućuje na određenu odsječenost od klasičnih makroekonomskih signala. Slično vrijedi i za monetarnu politiku: iako rast kamatnih stopa ili inflatorni pritisci mogu kratkoročno utjecati na raspoloženje investitora, njihov dugoročan utjecaj na kripto tržište čini se ograničenim.

S druge strane, unutar samog kripto tržišta postoje važne razlike. Dok bitcoin slijedi relativno predvidive cikluse, ostale kriptovalute, takozvani altcoini, znatno su osjetljiviji na promjene sentimenta i često prate, ali rijetko nadmašuju njegov dugoročni učinak. To dodatno komplicira percepciju kriptovaluta u cjelini, jer se ponašanje jednog dijela tržišta ne može nužno preslikati na drugi.

Na pitanja o odnosu bitcoina, naftnih šokova i geopolitičkih kriza, odgovore smo potražili kod Hrvoja Prpića, poduzetnika i investitora koji godinama prati razvoj kripto tržišta. On je poznat po svojim uspjesima u tehnološkom i poslovnom svijetu. Jedan je od osnivača HGSpota, tvrtke koja je postala jedan od najvećih maloprodajnih lanaca informatičke opreme u Hrvatskoj. Nakon izlaska iz HGSpota, Prpić se posvetio investiranju i promicanju poduzetništva, a danas je predsjednik Udruge Strujni krug.

Pitali smo ga: Kako ratovi i geopolitičke krize utječu na tržište kriptovaluta? Postaju li kriptovalute u takvim situacijama sigurna luka, ili se ponašaju više poput rizične imovine?

— Prvo, moramo razdvojiti bitcoin od ostalih kriptovaluta (u kolokvijalnom go-

voru nazvane altovi, alternativne valute). Bitcoin poprilično malo reagira na vijesti i drži se svojeg ciklusa od četiri do pet godina, manje-više neovisno o događajima u svijetu. Bitcoin je poprilično volatilna, ali svaki vrh (najveća cijena u jednom ciklusu) i svako dno (najniža cijena u jednom ciklusu) su prilično određeni i mogu se pratiti. Trenutno je vrh ciklusa na 125.000 dolara, a dno na 60.000 dolara. To znači da će bitcoin varirati između te dvije cijene i dostići novi vrh tek za četiri godine. Prosječan rast između vrhova je oko osamnaest posto godišnje.

Altovi, s druge strane, prate bitcoin, ali ga u velikoj većini ne dostižu. Ponekad se pojavi neki alt koji daleko prestigne bitcoin, ali to je jedan na tisuću. Možemo reći da altovi na duži rok posustaju i da je ulaganje u njih rizičnije i statistički manje isplativo nego u bitcoin. Niti jedni niti drugi ne reagiraju na vijesti iz svijeta, pa tako niti na ratove.

Ipak, čini se da sukobi koji izazivaju rast cijena energije, primjerice ratovi koji utječu na tržište nafte, mogu promijeniti ekonomiku rudarenja kriptovaluta poput bitcoina.

— Ekonomika rudarenja je potpuno drugi posao. Ona ovisi o cijeni bitcoina i cijeni električne energije. Oni rudari koji imaju jeftinu električnu energiju će i sa smanjenjem cijene bitcoina nastaviti raditi, dok će oni koji plaćaju nešto skuplju energiju svoje pogone zatvoriti. To ništa ne utječe na rad bitcoin mreže, već samo na prihode rudara. Altcoini sve više rade po načelu proof of stake,

gdje se ne troše značajne količine energije kao kod bitcoina, pa cijena energije ne utječe na rudarenje.

U kontekstu sankcija i finansijskih ograničenja, mnogi se pitaju mogu li kriptovalute postati alternativni kanal za međunarodna plaćanja državama ili pojedincima pogođenim sankcijama.

— Da, mogu. Kao što može i gotovina, tako i crypto može postati alternativni kanal za plaćanje, ali u jednom trenutku taj novac treba i oprati, jer riječ je o "crnom" novcu. Da vi odjednom kupite kuću za milijun eura, porezna uprava bi došla i pitala vas odakle vam novac. Ne možete tada reći da ste dobili novac od kriptovalute, jer morate objasniti od koga. Dakle, jednako kao što gotovina može poslužiti za kriminal, tako i kripto može poslužiti za kriminal.

Tijekom ratova često dolazi do inflacije i nestabilnosti valuta, pa se postavlja pitanje. Povećava li to zanimanje građana za kriptovalute kao način očuvanja vrijednosti?

— Ne, kripto je dugoročno ulaganje na najmanje deset godina i ne može poslužiti za inflaciju. Može se koristiti za države koje nemaju valutu u dolarima ili eurima, pa da se kupe stable coinovi, kriptovaluta striktno vezana za dolar ili euro, ali oni koji žive u eurozoni ili Americi ne mogu zaustaviti inflaciju prebacivanjem u stable coinove.

A koliko su energetske troškovi ključni za stabilnost kripto tržišta, s obzirom na to da rudarenje troši velike količine električne energije?

ULOGA KRIPTOVALUTA SVE AKTUALNIJE PITANJE

Kako se ponašanje malih ulagača razlikuje od institucionalnih investitora tijekom geopolitičkih šokova? Postoji li povećana volatilnost kriptovaluta tijekom eskalacija sukoba u usporedbi s drugim klasama imovine?

— Danas mali ulagači čine manji dio ulagača u BTC, i ponašanje postaje sve predvidljivije. Još jednom ponavljam, vrijednost kriptovaluta nije određena događajima u svijetu, i vrijednost ne reagira na događaje. Jednostavno je sve preveliko da bi postojali šokovi. Trenutna vrijednost BTC je 1,4 bilijuna dolara, odnosno samo je šest kompanija u svijetu vrednije od toga.

U svijetu u kojem geopolitičke napetosti i energetske poremećaji sve češće diktiraju tempo svjetske ekonomije, pitanje uloge kriptovaluta postaje sve aktualnije. Pitanje bitcoina u vremenima geopolitičkih kriza i energetske šokove ne odnosi se samo na sudar tržišta nafte i digitalne imovine, već i na širu dvojbu oko toga mogu li kriptovalute funkcionirati kao sigurno utočište u kriznim vremenima. Naftni šokovi, koji tradicionalno potiču inflaciju i destabiliziraju finansijska tržišta, često služe kao test otpornosti različitih oblika ulaganja: od zlata i dionica do bitcoina, koji se — kako je zaključio Hrvoje Prpić — pokazao kao doista sigurna luka u geopolitički napetim vremenima.

Hrvoje Prpić

— Nimalo, utječu samo na profit rudara. Naime, bitcoin mreža može opstati sa samo jednim laptopom. Veći je problem čiji je taj laptop, jer on generira oko jedanaest milijardi dolara godišnje, a svi žele komad kolača.

Na pitanje može li rast cijena nafte i plina dugoročno utjecati na decentralizaciju rudarenja, odnosno na to gdje se u svijetu

kriptovalute najviše rudare, Hrvoje Prpić kaže da se to već događa — danas se rudari tamo gdje je cijena električne energije najjeftinija, a to se često događa tamo gdje ima puno sunca (Texas) ili vode (država Washington). Rudari idu tamo gdje su cijene električne energije niže.

— Neovisno o svijetu, kriptovalute žive svoj život. Postojat će zauvijek i s vreme-

nom će biti sve jače i bitnije. Jednostavan način slanja kriptovaluta i cijena slanja će zauvijek biti prijetnja tradicionalnim bankarskim tokovima novca, a novi sustavi kreditiranja putem kriptovaluta već konkuriraju i investicijskom bankarstvu.

Bitcoin ne reagira na krize. Jednostavno vozi svoj četverogodišnji ciklus, neovisno na stanje u svijetu. Dobar primjer je američko-iranski sukob, u kojem bitcoin nije ni mrdnuo. Jednostavno, odsječen je od vijesti. Reagira na vijesti koje su vezane upravo za njega, poput otvaranja ETF-ova, ali i to samo malo i samo kratkoročno.

Hoće li geopolitičke napetosti ubrzati regulaciju kriptovaluta na globalnoj razini?

— Kriptovalute su već regulirane, nema potrebe za daljnjom regulacijom. Sve je već definirano, zakoni su doneseni, ne vidim što bi se još trebalo definirati. Danas se kriptovalute mogu kupiti i na klasičnim burzama (NYSE) putem fondova.

KRISTINA ŠERIĆ SMOLČEC

FOTO: UNSPLASH

USTANOVA ZA ZDRAVSTVENU
SKRB ZA DJELATNOST
OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE

DR. BAKAR

Predavec Križevački 27
48214 Predavec Križevački
091 51 05 783
zeljko.bakar@kc.t-com.hr

Rego - Mont d.o.o.

INSTALACIJSKI RADOVI
IZOLACIJE CJEVOVODA
KOD GRIJANJA I HLAĐENJA

Mirka Račkog 59, 10360 Sesvetski Kraljevec • +385 98 213 848 • info@regomont.hr • www.regomont.hr

M-ING

PROJEKTIRANJE I NADZOR
ZEMLJANI RADOVI
GRADENJE

Maršala Tita 111
40000 Šenkovec
091/ 2525 907
nenom.ing@gmail.com

RAT U IRANU REMETI TRŽIŠTE LUKSUZNIH AUTOMOBILA

Proizvođači luksuznih automobila počeli su isporučivati najskuplje i personalizirane modele svojim kupcima na Bliskom istoku, dok rat u Iranu ozbiljno prijeti jednom od njihovih najprofitabilnijih tržišta.

Talijanski Ferrari prošlog je tjedna obustavio većinu isporuka u područje Perzijskog zaljeva, jer brodovi za prijevoz automobila više ne mogu ulaziti u područje zbog ograničenja u Hormuškom tjesnacu. Ipak, iz tvrtke su potvrdili da se dio vozila isporučuje zračnim putem, dok se kupcima nudi i opcija dostave u druge zemlje, ako to zatraže. I prije izbijanja sukoba dio najbogatijih kupaca koristio je zračni prijevoz kako bi što prije preuzeo svoje limitirane i personalizirane modele, iako je takav transport bio i do tri puta skuplji od pomorskog. Sada su troškovi dodatno porasli — dostava luksuznog vozila zrakoplovom može biti četiri do pet puta skuplja nego brodom, no potražnja unatoč tome ne jenjava.

Prema podacima logističke platforme Freightos, cijena zračnog prijevoza tereta iz Europe prema Bliskom istoku porasla je za dvije trećine od početka sukoba, dosegnuvši gotovo tri dolara po kilogramu. Kod luksuznih automobila taj je trošak još znatno veći.

Industrijski stručnjaci ističu da proizvođači ponekad preuzimaju dio troška kako bi zadržali ključne kupce, dok u drugim slučajevima kupci sami snose dodatne izdatke kako bi što prije dobili vozilo. Ostali proizvođači, poput Bentleyja, zasad se oslanjaju na postojeće zalihe u regiji, dok Rolls-Royce poručuje da čini sve kako bi zadovoljio potražnju, iako ne otkriva pojedinosti logistike.

Bliski istok, iako manji po volumenu prodaje u odnosu na Sjedinjene Američke Države ili Kinu, iznimno je važan za luksuzne brendove zbog kupaca visoke platežne moći koji ulažu značajne iznose u personalizaciju vozila. Upravo takvi dodaci čine značajan dio prihoda — primjerice, kod Ferrarija oko petine ukupne zarade.

No, unatoč postojećim narudžbama koje se i dalje ostvaruju, dio proizvođača bilježi pad zanimanja za nove kupnje. Neki čak raz-

matraju preusmjeravanje vozila namijenjenih Bliskom istoku na druga tržišta, poput Japana, ako se sukob nastavi.

OPENAI PREKIDA PARTNERSTVO S DISNEYJEM

OpenAI je ugasio svoju aplikaciju za generiranje videa pomoću umjetne inteligencije (AI) Sora, manje od dvije godine nakon što je njezino lansiranje dospjelo na naslovnice zbog stvaranja realističnih isječaka temeljenih na jednostavnim uputama.

OpenAI istodobno će prekinuti svoje partnerstvo sa zabavnim divom Disneyjem u području sadržaja. OpenAI je za BBC izjavio da je ukinuo Soru kako bi se mogao usredotočiti na druge razvoje, poput robotike “koja će pomoći ljudima u rješavanju stvarnih, fizičkih zadataka”. Glasnogovornik tvrtke Walt Disney rekao je: “Poštujemo odluku OpenAI-ja da izađe iz posla generiranja videa i preusmjeri svoje prioritete negdje drugdje.” Disney će surađivati s drugim AI platformama kako bi pronašao načine za odgovorno korištenje tehnologije bez kršenja prava intelektualnog vlasništva, rekao je glasnogovornik.

OpenAI je izjavio da gasi i svoju Sora aplikaciju za korisnike i internetsku platformu koju profesionalci instaliraju za generiranje videa. BBC piše da se zatvaranjem Sore, OpenAI više neće usmjeravati na razvoj alata za generiranje videa. Tvrtka je izjavila da cilja stvoriti druge oblike napredne umjetne inteligencije, uključujući “agentsku” tehnologiju sposobnu za autonomno izvršavanje zadataka uz malo ljudskog nadzora.

OpenAI planira primijeniti istu tehnologiju koja se koristi za podučavanje umjetne inteligencije kako producirati realistične videozapise na robote za obuku. Alati za izradu slika na ChatGPT-u nisu pogođeni zatvaranjem Sore, rekao je OpenAI.

Sora je pokrenuta 2024. godine uz golemo zanimanje iz cijelog svijeta zbog visoke kvalitete svojih videa generiranih umjetnom inteligencijom, koji su izgledali kao da ih je producirao profesionalni studio. No aplikacija je također izazvala zabrinutost zbog kršenja autorskih prava i prijetnje koju je predstavljala medijskoj industriji.

FOTO: FREEPIK

Želite uljepšati
nečiji dan?

na pravom ste mjestu

Rimska 1, 42208 Brezje Dravsko, 098 9325 412
sandrarugani36@gmail.com, www.sandraslastice.hr

rođendanske torte

dječje torte

suhi kolači

kremasti kolači

KLEMENC

tehničko savjetovanje

sudsko vještačenje

konzalting

Andrije Štanger 46
51410 Opatija

098/9818-334
n1d1klemenc@gmail.com

BRODOTROGIR CRUISE d.o.o.

GRADNJA, ODRŽAVANJE I POPRAVAK BRODOVA
IZRADA ČELIČNIH, ALUMINIJSKIH I POLIMERNIH
KONSTRUKCIJA

Put brodograditelja 16, Trogir
021 883 100
btcruiase@brodotrogir.hr
www.btcruiase.hr

BERNARDA
KREVETI I MADRACI

*dobar san
za zdrav život*

Čakovečka 136/A 40305 Pušćine
040 895 300
bernarda@bernarda.hr
www.bernarda.hr

**ZADRUGA
VINKOVAČKA
ŠPAROGA**

Vinogradska 55
32281 Ivankovo

098 364 807
vinkovacka.sparoga@gmail.com

uzgoj i
prodaja šparoga

TETRAGRAM
PROJEKT

Svetice 19, Zagreb
Tel/fax: 01 236 58 57
Mob: 098 209 236
info@tetragram.hr
www.tetragram.hr

Investicijsko
zlato i srebro